

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

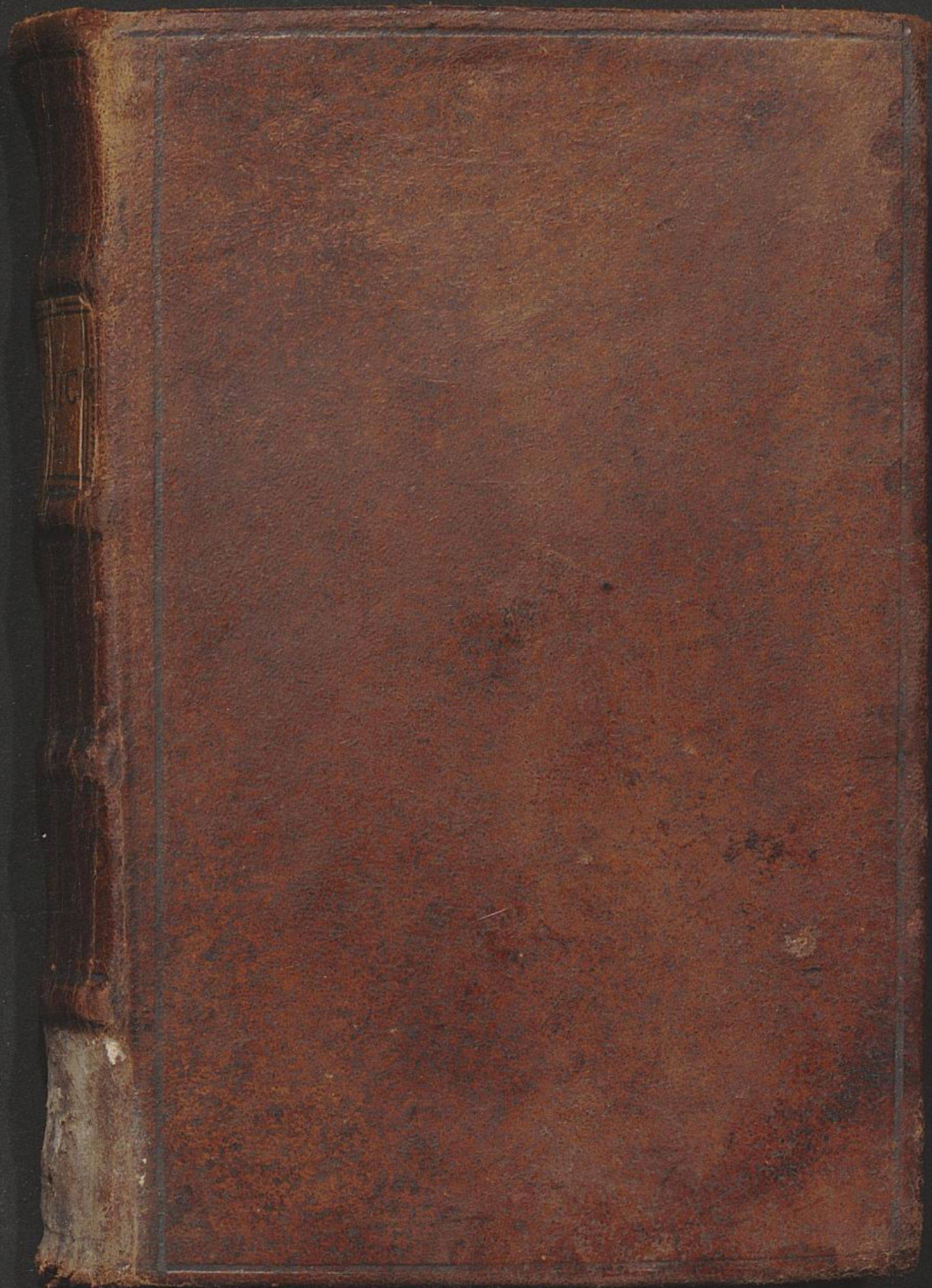
V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Brevissima Ad
Perfectionem Via: Hoc Est, De Perenni divinæ voluntatis intentione,
executione, apprehensione

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

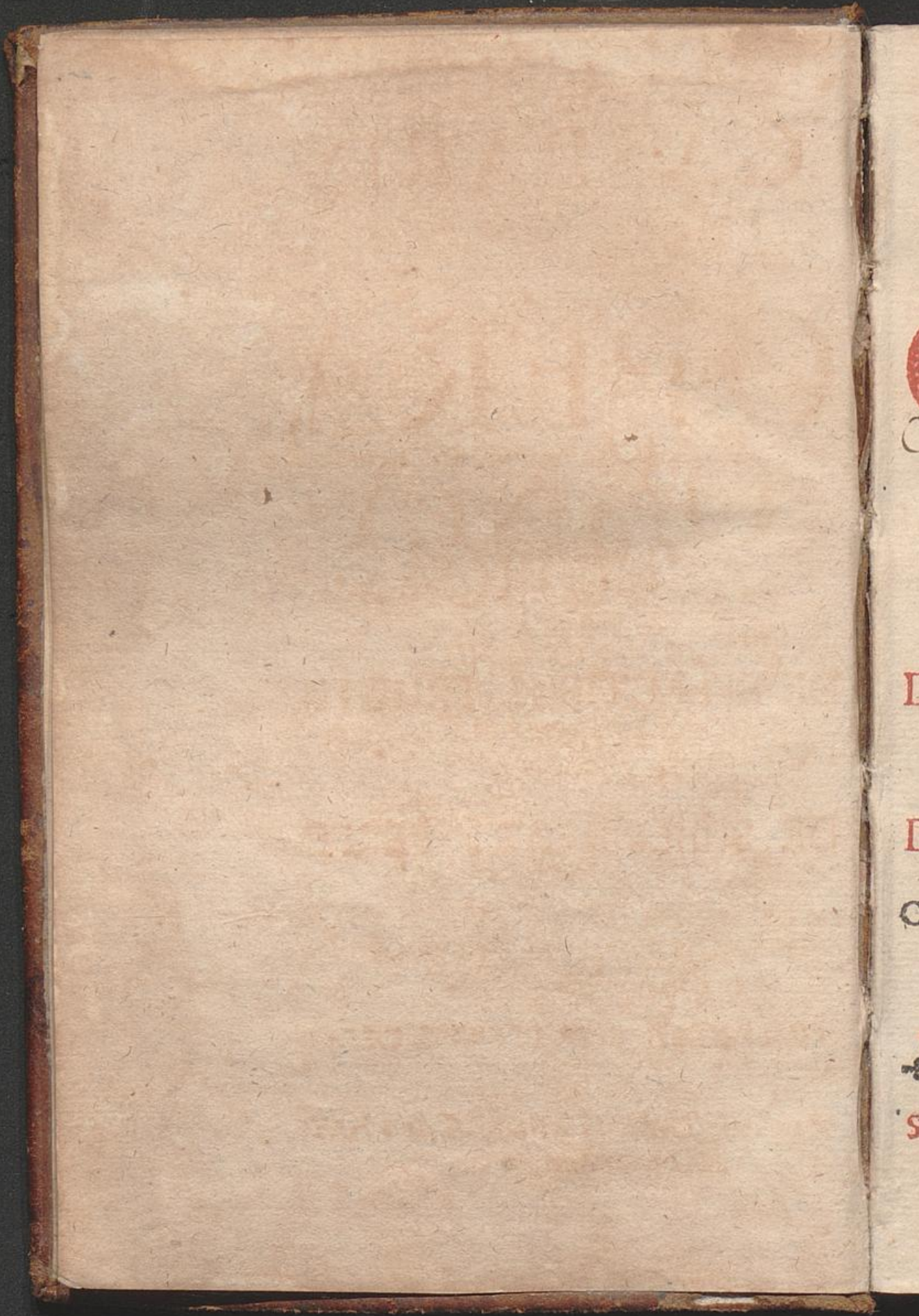
VD18 90066340

urn:nbn:de:hbz:466:1-45352

Th. 2573.

J. VII
26.

CAPUT Procœmiale & I.

*Perfectio in quo consistat? quid requirat?
quàm varia ad illam tendentium
genera.*

1.

Perfectio Christiana veraque Sanctitas consistit in unione cum Deo, omnis perfectionis atque Sanctitatis fonte, principe, largitore: quæ unio sicut potest esse major, & minor, & maxima, ita potest esse perfectio major, minor, maxima. Quemadmodum enim nihil bonum est nisi Deus, vel quod à Deo est, in tantumque omnia sunt aut bona aut optima, in quantum à Dei multum plurimumque bonitate participant, (sicut etiam in tantum aliqua sunt mala aut pessima, in quantum plus aut penitus, ampliusque à Divinâ bonitate recedunt) nihil quoque perfectum est, nisi vel Deus, vel quod de Divinâ perfectione communicat, sive illi unitur; in tantumque omnia sunt, aut perfecta, aut perfectissima, in quantum ad Dei perfectionem plenè aut plenissimè accedunt, & illi adjunguntur.

2.

Unde fit, ut omnes illi, quicumque ad consecrationem perfectionis vocantur, vocentur continuo ad consecrationem Divinæ Unionis. Et quia Divina Unio supponit, & prærequirit, necessariò, accessum perfectionemque ad DEUM, ideò necesse est, volentem DEO uniri, ad Deum accedere, atque proficisci: perfectio porro ista requirit viam; quare festinanti ad unionem DEI, opus est cognitione viæ ad eam unionem ducentis; atque hîc Rhodus est & saltus, pro Sanctita-

tis

lis perfectionisque, ac unionis divinæ professoribus, & sectatoribus. Sæpe enim quibus bene velle non deficit, bene ire valdè deficere consuevit; fitque ut (multum miserando eventu) multi etsi bonum finem habere videbantur, errore viæ decepti, ad malum deveniant terminum; alii non malam quidem ingressi viam, longam tamen, & anfractibus, mæandrisque impertinentibus plenam, prius ad mortem, quàm ad metam pertingant; rarissimi verò brevem & tutam adepti viam, curriculo & quasi compendio ad destinatum optatumque perfectionis & unionis divinæ pertingant scopum.

CAPUT II.

Cur multi, quanquam Perfectionis studium professi, eam tamen non assequantur?

AC mihi quidem, hanc quærentium perfectionem, varietatem identidem perpendenti, causamque investigare cupienti, hæc duo potissimum examinatione diligenti digna visa sunt. 1. Ecquid tandem sit, quod homines perfectionis aliqui studiosos (cerrè illi quærendæ natos & devotos) impediat, quo minus ad unionem divinam (hoc est, ad perfectionem summam) vel aliquando vel cito perveniant. 2. Esetne aliqua brevis, tuta, constans, & omnino absoluta, immediateque ad DEUM, & ad ejus unionem ducens, via.

Atque quantum attinet ad illud; Ecquid impediat homines, quominus ad Deum, ejusque Unionem perveniant? sentire mihi in mentem venit, causam hujusce mali aliam non esse, quàm

A 2

quia

Drux
Gixi
2.21.1821
a ml
Te V
96

quia homines, si quando Deum quærunt, aliquid præterea quærunt, quod non propter Deum quærunt & ut forte nihil quærant aliud à se, at seipos unà cum Deo quærunt invenire, habereque volunt. Quo posito, impossibile est, eos, qui ita affecti, & ad aliquid præter Deum non propter Deum alligati sunt, Deum invenire, ad Deumque pervenire, & ipsi intimè uniri. Fieri enim non potest, ut Deus ibi ab eo inveniatur, atque comprehendatur, ubi & à quo, aliquid præter solum Deum non propter Deum quæratur. Deus namque aut solus est, & nemo præter eum: aut si aliquid est præter Deum, Deus non est. Sufficiens est nimirum Deus, tum sibi, tum omnibus (quippe ex illo omnia) estque præterea generosus, & ubique è dignitate suâ, tum agit secum, tum agi ab aliis tractarique vult quo fit, ut qui cum illo aliquid præterea quærat aliud, dedignetur Majestas illa à tali homine inveniri, sed relinquat illum, vel solum, vel cum illâ, quam simul secum ambiverat, creaturâ: hæcque sit pœna indignè, & non in bonitate de Deo sentientis. Atque quia passim hujusmodi homines invenire est, qui simul cum Deo aliquid non propter Deum, quin quod deterius est, aliquid aliud, relicto Deo, quærunt, ideò plurimi sunt, qui non tantùm ad perfectam cum Deo unionem nunquam perveniunt, sed etiam nullo penitus modo ad Deum appropinquant. Si homines scirent, possent, vellent solum Deum quærere, ipsoque solo contenti esse, & suorum desideriorum capacitatem explere, & neque se, neque aliud quicquam à se & Deo diversum habere, nullo negotio, nullo labore Deum in omnibus invenirent, illique unirentur.

Sed

dolet proprietatem amoris, & vicinum est amoris sui ipsius: facileque in hunc scopulum impingunt homines, eique ita tenaciter adhærent, ut ab eo nec ipsi se avellant, nec avelli patiantur unquam; cum tamen certò certius sit, in viâ Spiritus progredi, & ad unionem cum DEO pertingere cupienti, necessarium esse, ut gratis DEO serviat, gratuito DEUM colat, nec illum aut præmii spe, aut supplicii metu (esto his juvari & excitari, sed non principaliter moveri possit) veneretur, observet, diligat.

7. Et hîc est punctum deceptionis plurimorum, etiam Perfectorum, qui post abjectum mundum cum suis omnibus vanitatibus, ad DEUM festinare imò & appropinquare, tum sibi ipsis, tum aliis videntur, à quo tamen vel longe absunt, vel si fortè propiùs admittuntur, tamen subito repulsam patiuntur, quia ad Deum sine mundo quidem, at non sine semetipsis tendunt; amant enim se ipsos, fovent se ipsos, blande tractant se ipsos passionum suarum, iudicii, voluntatis, amoris, honoris, æstimationis propriæ abnegationi, non intendunt, sed ista omnia secum ad Deum trahunt, & ita ipsimet sibi in hâc viâ impedimento sunt, ipsimet parietem inter se ad Deum exstruunt, ipsimet sibi tenebras & caliginem offundunt, quibus involuti, in itinere ad Deum cæcutiunt, progredi que non possunt, sed in luto propriæ immortificationis hære coguntur, & qui cum seipsis Deum habere conabantur, nec Deum habent, nec seipsis contenti sunt. Quod si scirent post abjecta omnia etiam abnegare, & relinquere se, illico invenirent Deum. Quid enim aliud in rebus superest homini, post abjectum se, & alia creata omnia, nisi Deus, qui est extra & supra omnia?

CAPUT

CAPUT III.

Cur multi Perfectionis amantes, tardè ad eam perveniant, & sæpè prius vivere desinant, quàm eâ potiantur?

JAM quantum attinet ad illud: Ecquid impediât, & retardet homines, quominus citò & maturè ad Deum perveniant, frequenterque priùs ad vitæ, quàm ad Perfectionis finem veniant; ita equidem (salvis rectiùs sentientium judiciis) statuo & sentio. Duobus modis potissimum quæri à creaturâ Deum posse. 1. Ita, ut quærat Deus non solus, sed simul cum ipso alia quærantur. 2. Ita, ut quærat solus DEUS, & nihil præter ipsum. Potest autem quæri Deus & alia cum Deo bifariam adhuc. 1. Tantum concomitanter; ita scilicet, ut & Deus quærat, & nihilominus quærantur alia simul cum ipso, sed non propter ipsum. 2. Relative; ita scilicet, ut & DEUS quærat, & alia præter Deum, relatè tamen ad Deum, seu propter Deum. Quærere Deum non solum, sed alia cum ipso, non propter ipsum, pessimum est, & Deo, homineque dignè de Deo sentiente, prorsus indignum, ut supra dixi. at vero quærere Deum, non solum quidem, sed tamen nihil aliud quærere, nisi propter ipsum, est bonum: reduci- turque ac coincidit cum illo quærendi Deum modo, quo solus Deus, & nil præter eum quæritur. Quanquam enim aliquid præter Deum quærit, quia tamen id, non nisi propter Deum facit, ideò magis Deum, quàm aliud quærit, quod homini in hac vitâ viventi satis est, imò & necessarium. Necessarium inquam, quia homo (saltem dum hic vivit) Deum ita solitariè amare non potest, ut

Drux
Guxi
221 usce
m: l
V
98

nihil præter ipsum amare possit, tenetur enim ex præcepto charitatis Divinæ, Deum super omnia, & propter Deum omnia diligere. Quidquid interea ex parte hujus fiat in Patriâ, non disputo: mihi enim certissimum videretur, quòd Beati in cælo non ita nudè solum Deum amant (ubi tamen amantillum possidentque perfectissime, & completissime) ut simul non ament omnia alia in ipso, & propter ipsum. Ex duobus ergo modis querendi Deum supra positis, unus omnino pessimus ac reprobandus est, alter optimus & usurpandus, exercendusque, quo nimirum ita Deus solus, queratur, ut nihil præter ipsum non propter ipsum queratur.

9. Sed ex hoc ita exposito, nondum satisfit difficultati initio positæ, verum est præterea addendum illud, quòd Deus solus & alia propter Deum queri possunt duobus modis, quos antequàm explico, illud insuper præmittere, necesse habeo.

10. In omni actione nostrâ rationali, duo intercurrere necessariò. 1. Actionem ipsam. 2. Finem, Motivum, Regulam actionis: propter quem nimirum finem? quo motivo? & juxta quam Regulam? exercetur actio. ita (in re nostrâ loquendo) Actio querendi Deum duo includit. 1. Ipsam quæstionem Dei. 2. Finem & motivum quo queritur, sive regulam (idem enim hæc sunt) juxta quam queritur. Actio querendi Deum per se spectata bona est, imò uniformis, & quasi unius generis, at Regulæ juxta quas hæc quæstio exercetur, & modi, atque viæ, quibus in hac quæstione inceditur, ut bonæ sint, non uniformes tamen, hoc est, non æquè bonæ omnes sunt. aliæ enim aliis dantur meliores. Universim autem, &
doctri-

integra, nec ad Dei familiaritatem, ad unionem, ad comprehensionem pervenitur: & sanctitas quidem habetur, amicitia Dei habetur; at consummatio sanctitatis, at amicitiae summitas, & convictus familiaris, at deliciae, aliaque bona majora, & delicatiora Dei, non habentur. quare? longa via suscepta est, quae bona quidem est, at moram facit, & cogit hærere in imperfectioribus, inque rudibus ac primis disciplinae Sanctae rudimentis, tempusque terere, quod melius in aliis fuisset collocatum.

12.

Et hæc causa est, quare ex tot perfectionis studiosis, quibus plenissima est in omnibus sui partibus (potissimum verò in iis, quas Ordines Religiosi tenent) Ecclesia, rari admodum sint, qui veræ & consummatae perfectionis possessione gaudeant: ita ut dicere debeat Sponsus ille caelestis, quod est Cant. 6. 7. *Sexaginta sunt Reginae, & octoginta concubinae, & adolescentularum non est numerus. Una est columba mea, perfecta mea, una est Matris suae, electa genitrici suae &c.* Quia enim multi sunt in Ecclesia, qui sincere & ex animo partim perfectius, partim imperfectius, mediatiùs immediatiùsq; Deum quarunt, & ejus familiaritatem ambiunt, ideò per Reginas per concubinas, idque tanto illo numero designantur: at quia rari sunt & perpauca, qui perfectissimè immediatissime, ac rectissime ad Deum tendant, ideò delicatissimæ, simplicissimæque columbæ, ejusque unicæ, perfectæ, electæ nomine appellantur. qui sint autem isti?

ex sequentibus
patebit.

CAPUT

CAPUT IV.

Dari directam & brevissimam ad perfectionem viam, & quanam illa censenda sit?

Supererat quærendum: Estnè aliqua brevis, tuta, constans, & omnino immediata ad Deum, ejusque unionem perfectam via. Et esse quidem talem viam haud obscurè in proxime præcedenti capite declaravi. Nunc id tamen fusiùs, enucleatiusque tradendum est. Sentio igitur esse aliquam certam regulam, atque viam, quâ quis incedens, rectâ, immediate, compendio, ad Dei unionem pertingat. Atque nisi ego fallor, omnium judicio illa brevis, compendiosa, immediata, directa, segura, perfecta ad Deum perveniendi est ratio censenda, quæ nullas habeat digressiones, & circuitus, quæ quidquid in aliis est, in se contineat, quæ non primò ad aliquid aliud à Deo, postea ad Deum, sed rectâ ad ipsum Deum ducat, quæ sit omnium aliarum viarum finis, ad eamque omnes aliæ redigantur, & coëant; qua Christus ad Deum inceserit; quâ Deus ipse denique ad se veniat, à se ad nos prodeat, iterumque à nobis ad se redeat: & ut brevius dicam, illa ad Deum omnium judicio, rectissima commodissimaque via est, quæ ad Deum per ipsum Deum ducit. Ad Deum enim non est alia brevior, commodiorque via, quàm ipse Deus. Talem igitur qualem descripsi ad Deum perveniendi regulam & viam dico esse, eamque non aliam quàm ipsum Deum. Sed ne obscurum per obscurum explicare, aut potius intricare cui videar.

DICO. Ad Deum perveniendi commodissimam rationem, Voluntatem Dei esse in eamque
illas

13.

14.

Drux
Cixi
V
96

illas omnes, quas modo recensui proprietates ap-
 prime convenire; quod ita breviter declarari po-
 test, & ex sequentibus uberius patebit. Omnis
 Actio in homine aliquid quomodocunque agente,
 vel est bona, vel mala: mala est, quæ tendit ad fi-
 nem illicitum, rectæque rationi difformem, &
 consequenter divinæ Voluntati oppositum. (Re-
 cta enim ratio, & divina Voluntas idem sunt, quo-
 ad rationem moris & honestatis, siquidem Vo-
 luntas Dei regula est rectæ rationis, & ideò ista
 recta, quia illi conformis) Bona hominis actio
 est, quæ tendit ad finem licitum honestum, ratio-
 ni rectæ, simulque Divinæ Voluntati congruen-
 tem. De intentionibus quibus actiones huma-
 nâ depraventur in præsentî nihil attinet dicere,
 parum enim interest, dexterne an sinister ab-
 erres, modo aberres à recto. Bonarum inten-
 tionum, quibus scilicet opera humana bona
 redduntur, multa quidem sunt genera, hoc ta-
 men omnibus commune est, quod quælibet ea-
 rum, si bona est, ad Dei voluntatem tandem re-
 solvi debet, ita ut illa bona sit Intentio, quæ Dei
 Voluntati congruit, sicut illa mala, quæ ab hac
 recedit. Ex quo illud sequitur, quòd quisquis
 per bonas actiones ad Deum pervenire vult (ali-
 ter autem pervenire non potest, uti certum est)
 is nullo modo in suis actionibus à Dei volunta-
 te deflectere debeat: Si enim deflexerit, per bo-
 nas actiones ad Deum non ibit. Sequitur ul-
 tra & illud: Omnes actiones humanas ad Deum
 hominem deducentes, ultimò tandem ad iter,
 Divinæ Voluntatis deflectere, & aliis omnibus
 viis omissis, hanc unam insistere, per hancque
 unam demum ad Deum pervenire.

Exem-

Joan. 4. 8. qui misit me. Ego enim quæ placita sunt ei facio
 14. 15. semper. Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Ego mandata Patris mei servavi, & maneo in ejus dilectione, &c. Tum etiam ex eo, quia nulla alia Christo ad Deum perveniendi via superfuerit, quàm hæc unica Divinæ Voluntatis; non enim illum metus inferni, non cæli spes, non alicujus alterius imitatio, non mortificatio passionum suarum, non quid aliud tale ad bene agendum, maleque non agendum impellere poterat, prout per se clarissimum est: Sola igitur Voluntatis Divinæ via Christum ad Deum & perducere potuit, & perduxit.

17. Denique quòd Deus non nisi per suam Voluntatem ad nos veniat, in se sit, ad seseque redeat, probare nihil attinet; palam enim est, Deum non cogi ab alio, ut nos aut creet, aut gubernet, nobiscumvè moretur, sed sua duntaxat ad id inclinari omnipotentissimâ, suavissimâque Voluntate. Similiter certum est, Deum diligere semetipsum, benè velle sibi, complacere sibi, gaudere de semetipso, frui seipso, beatum esse seipso; nec in triplici illâ personâ, unâque naturâ seipso, non jussum ab alio, non coactum, sed spontè voluntarièque (etsi non liberè) voluntateque suâ propria necessitatum. Quæ cum ita sint, manifestum relinquitur, Divinam Voluntatem esse certissimam, compendiosam, directissimamque ad Deum perveniendi viam, præsertim, quòd (ut hoc etiam addam) ducat ad Deum per ipsum Deum. Neque enim aliud est Voluntas Dei, & aliud ipse Deus, sed unum omninò & idem; quoniam idem est in Deo esse & velle, nec inveniri quidquam

quam potest in Deo non Deus. quare si voluntas Dei Deus est, & per Voluntatem Dei ad Deum itur, utique per Deum ad Deum itur, estque ipse Deus via ad seipsum; & quia nil Deo propinquius ipso Deo, nulla via brevior & propior est ad Deum, ipso Deo; ire ergo ad Deum, per voluntatem Dei, brevissima via est, ut non immerito quidam Sanctorum, sic Deum roget. *Trabe nos Domine ad te, per te, propter te; ad te, quia tu es vita: per te, quia tu es via: propter te, quia tu es veritas.*

Cùm ergo, ut jam satis notum est, brevissimâ, & perfectissimâ, immediatissimâque via ad Deum sit, Voluntas Dei, necesse est, omnes eos, qui non solum nolunt à Deo Deique unione penitus aberrare, sed etiam qui volunt præterea citò, & compendio ad ipsam pervenire, relictis aliis viis, tum ad Deum non ducentibus, tum per circuitus longos ducentibus hanc unam viam Voluntatis divinæ terere, calcare, & tenere: necesse est, inquam, relictis omnibus aliis exercitiis, etiam piis, & uti potest videri, valde solidis ac sublimibus, vel renuntiare, solamque hanc Dei Voluntatem nudè & præcisè intueri, vel huic uni submittere, & ab eâ ad illa alia exercitia fructum derivare, illorumque radiosam longitudinem, suavissimis facillimisque hujusmodi compendiis delinire, quod an fieri debeat, & quomodo possit, operæ pretium jam est declarare: quod quidem ita faciam, ut eadem operâ, difficultates ex prædictis enascentes dilucidem.

CAPUT

Drux
Sicut
pari usque
m:l
V
76

CAPUT V.

Occurritur dubiis contra dicta surgentibus, & qua sit perfectissima Christum imitandi ratio. Curque necessarium fuerit Christum venire, docetur.

19.

Motus aliquis his, quæ jam dicta sunt, dicere fortasse poterit; Hinc sequi, quod quis Christum Dominum in suis operibus imitando, per Christumque ad Deum, juxta ipsiusmet præceptum pergendo, ad Deum aut non sit, aut tarde & ægre sit perventurus: cum tamen Apostolus disertè dicat, *quod non sit aliud nomen datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri, nisi utique nomen Jesu*; & ipse Christus non minus clarè pronuntiet. *Nemo venit ad Patrem, nisi per me. Ego sum via, veritas, & vita.* Quomodo igitur, si Christus est via ad Deum, sine quâ nemo ad illum pervenire potest, alia quædam brevior via ad Deum statuitur? Equidem non dico ad Deum per Christum perveniri non posse; clarè enim hoc verba Evangelii, atque adeò omnis Christi œconomia, convincunt: sed dico, dari altiore[m] quandam, quin & magis immediatam (si nunc Voluntatem Dei à Christo ut Homine secernamus) ad Deum perveniendi rationem, quàm est per Christum; quin addo, dari talem, sine quâ ne ipse quidem Christus, si ab eâ separari posset, via esset, aut utilis esset; & à quâ Christus ipse habet hoc, quòd sit ad Deum via. Neque enim Christus aliter & aliunde est ratio ad Deum accedendi, quàm ex Dei voluntate; adeò, ut ad Deum per Christum, perque ejus fidem ac doctrinam & imitationem

*Actor. 4.**Joan. 14.*

diens usque ad mortem, &c. propter quod & Deus exaltavit illum, &c. Hic enim Paulus expressit, causam exaltationis Christi non aliam, quàm Voluntatis Divinæ executionem.

21.

Neque hæc res est Christo Domino injuriosa, quin potius gloriosa; altissimum enim nobis modum Christum imitandi, exponit & proponit: facit enim & docet, non tantum, ut pro regulis nostrorum operum opera Christi assumamus, sed etiam ut secundum quam regulam Christus opera sua direxit, & nos secundum eandem dirigamus, & quâ viâ Christus ad Deum ivit, nos etiam eandem teneamus; quod sine dubio celsius est imitationis genus, quàm si opera ejus tantum attendentes, regulam operum ejus ignorantes, nostra opera operibus ejus, non regulæ ejus accomodemus. Sicut nemo negârit, quod perfectius imitetur Magistrum discipulus Pictoris, tunc, quando ex eadē arte, ex quâ Magister pingit aut pinxit imaginē, & ille similiter illi similem pingit, quàm si artis Magistri sui ignarus præceptorumq; ad imaginem tantum à Magistro profectam respectans, similem illi depingere conetur: qui enim sic imitatur, artem non scit, nec regulam, proinde nec Magistri perfectionem assequitur: neque omninò Magistrum, sed opus Magistri imitatur, proque arte ac regula operationis suæ, exemplari per artem depicto utitur. Pari ergo ratione, qui opera talia facit, qualia fecit Christus, & ideò tantum, quia ille fecit, benè quidem is facit, & aliquo modo Christum imitatur, non perfectè tamen imitatur Christum, sed potius tantum opus Christi, quoniam nec operationis Christi modum,

dum, nec artem imitatur, aut exprimit; at verò ille demum Christum per omnem modum imitatur, qui & hoc facit quod Christus, & eo modo, ex eadem arte, secundum eandem regulam, secundum quam Christus fecit: hoc est enim verè discipulum esse, hoc est perfectionem Magistri affecutum esse, quodque discipulo sufficere, Christus non dubitavit asserere, quando dixit: *Sufficit ei (discipulo) si sit sicut & Magister ejus*, Ex duobus igitur hisce bene operandi modis. *Facio istud quod Christus fecit, quia Christus fecit.* Et: *Facio istud quod Christus fecit, quia Deus præcepit*, nobilior, excellentiorque est modus posterior, quàm prior: tum quia nobilior est Dei voluntas, exemplo & opere Christi: (secludendo personam operantis) tum quia ipse Christus Dominus, non primum modum sed secundum tenuit: ex quo etiam sequitur, quòd non is, qui primum operandi modum, sed is, qui secundum tenet, Christum Dominum imitetur, quoniam quem modum Christus in operando tenuit, & ipse tenet.

Matt. 10. 25.

22.

Atque ex his confestim solvitur altera cum hac connexa difficultas. Dixit enim fortè aliquis. Grátis Christum in mundum venisse, neque fidem in Christum, ejusque imitationem nobis ad salutem necessariam: Siquidem (ut dicebam) sequendo solam Dei Voluntatem, eique inhærendo salvari possumus. At enim ego non dicebam, sine Christo - Homine pervenire nos ad Deum (stante hoc rerum humanarum ordine, qui defacto est) posse; sed tantum dixi, perveniri immediatius, & altiore viâ, quàm per Christum hominem, etsi non sine

B 2

Christo

Drux
Sicut
ari. asce
m: l
V
76

Christo Homine; *ē* scilicet viā, quā ipse prior, & ad exemplum nostrum pervenit Christus, per Voluntatis nempe divinæ executionem, quæ supponit Scientiam sui, atque cognitionem; cognosci verò non potuit, nec potest, nisi per Christum; ipse enim à Deo datus est Magister & expositor divinæ Voluntatis, idque non speculativus tantum, docendo nos quid Deus velit, quid jubeat, quid vetet, quid consulat, quid approbet, quid (uno verbo) facere nos velit; sed etiam practicus, docendo suo exemplo, quomodo hoc ipsum, quod faciendum docebamur, faceremus.

23.

Quæ causa est, cur Christus necessarius nobis fuerit ad credendum, ad discendum, ad imitandum, ad valendum? curque non gratis venerit? curque etiam tam multa heroicarum virtutum opera in omni genere ediderit? Ad credendum quidem esse necessarium, quia oportebat nos credere Christum à DEO esse, & DEUM esse; docendi auctoritatem, & verba vitæ æternæ habere. Ad discendum, ut ab eo Voluntatem Dei disceremus. Ad imitandum, ut ab eo modum Voluntatis Divinæ exequendæ practicum, & in exemplo haberemus: ad valendum, sine ipso enim nihil valebamus facere, nec Voluntatem Dei, aut scire, aut exequi, sed ejus ad id merito & gratiâ opus habebamus, ut ipse nobis promereretur & gratiam, & jus ad gratiam, per quam & cognoscere, & velle, & posse, & reipsâ exequi potentes essemus Dei Voluntatem. Sine ipso enim nihil possumus facere; in ipso vivimus, movemur, & sumus; per ipsum, & in ipso, & ex ipso sunt opera nostra omnia;

ab

ab ipso habemus scire, velle, posse, facere pro bonâ voluntate nostra. Alioqui autem illis heroicis virtutibus opus non erat ad nudam Voluntatis divinæ explicationem, imò nec ad nostram redemptionem: redimi enim unicâ guttulâ Sanguinis, imò unico nutu oculorum ejus poteramus: verùm ad nos suo exemplo instruendos; ut scilicet, non tantùm sciremus Voluntatem Dei, & quæ agenda, non agendavé essent, sed etiam exemplar ac modum eadem agendi haberemus. Qui modus non poterat facilè nobis infirmis & rudibus, quin & malitiâ corruptis dari in uno aliquo levi Christi Domini factò, sed oportebat heroica, & plurima facinora virtutum excellentium exhiberi: puta, Amoris Dei, & proximi, & inimicorum: Obedientiæ ad Deum, & omnem Magistratum: Spei contra spem; Humiliationis & Humilitatis, Patientiæ, cum Innocentiâ & rectè factis: Paupertatis Spiritûs, Castitatis, Mansuetudinis, Resignationis, Silentii, Zeli, Discretionis, &c.

Non est ergo dicendum, posse ad DEUM perveniri sine Christo, sed potius posse & debere ad Deum immediatè perveniri exemplo Christi, ductu Christi, modo eo, quo pervenit Christus. Passus est Christus indigna, quia Deus ita voluit, possumus & nos, quin & debemus injurias pati, quia Deus idem vult, idque se velle ostendit, per doctrinam, & per exempla Christi; ut scilicet, ut vellemus tanto exemplo moti, & ut sciremus, tanto Magisterio practico docti, & denique & possemus, copiosissimis efficacissimisque ejus meritis adjuti, & roborati divinam suam Voluntatem, quantumvis ardua volentem

Drux
Sicut
ari. usce
m: l
V
76

exequi. Quod utique excelsissimum genus est, tum imitandi Christum, tum pertingendi ad Deum.

25. Totum hoc, quod dixi haectenus, robur sumere potest ex eo, quod Christus Dominus aliquando dicebat, Observationem verborum seu mandatorum Dei, beatitudinem & salutem conferre; aliquando dicebat Observationem mandatorum suorum id facere. Faciebat enim hoc, quia aliquando se ut hominem à Deo discernebat, aliquando se ut Deum in æquali portione cum Deo ponebat. Quando se à Deo separabat, non suorum, sed divinorum verborum custodiam salutarem esse dicebat, tanquam altius esset, Dei, quàm sua verba custodire; quando Deo se ex æquo ponebat, verba quoque sua spiritum & vitam esse, hoc est, salutem & beatitudinem æternam illa servantibus conferre, demonstrabat.

C A P U T VI.

Studium exercendi se in solius divinae voluntatis Intentione, & executione, non præjudicare aliis piis exercitiis ostenditur.

26. **A**T enim non nemo dicet: Ex hac doctrinâ, quam tradimus, colligi videtur; debere nos abjicere atque negligere tot media ad virtutem, tot exercitia sancta, tot Spirituales doctrinas à Sanctis Patribus traditas & excogitatas, imò ab ipsomet Spiritu S. inspiratas; & quorum tot libri, tot de rebus Spiritualibus tractationes; tanto labore & diligentia passim conscripta

scripta de acquirendâ perfectione volumina?
Sed

27.

Sciendum est, quod in Bonis aliud sit, quære-
re perfecta, aliud sectari perfectissima: quòd
aliud item sit pergere aliquò viâ longâ, & per-
gere compendio. Videmus de iisdem scientiis,
alios ingentia, alios succincta componere vo-
lumina: videmus ejusdem uniusque artis præ-
cepta, à quibusdam tradi fusissime, à quibusdam
brevissime: neque tamen ob id minus placet,
aut illorum exacta disciplinæ explicatio, aut isto-
rum breve, fastidiumque levans compendium:
& sane non video quid intersit, longanè an bre-
vi methodo ad scientiam pervenias, dummodò
pervenias. Quid quòd ingenia multa sunt, qui-
bus quantò plura in explicando aggeras, tantò
majores tenebras offundis, quantò paucioribus
rem proponis, tantò illam percipiunt celerius
& melius. Ita in re nostrâ loquendo; Bona sunt
omnia quæ à Patribus de Perfectione traduntur,
sed inter hæc bona, negat nemo, alia aliis esse
meliora. Omnia ad perfectionem ducunt; fateor,
sed sicut perfectionis gradus sunt, ita & viarum
ad illos, ascensuumque, varietas est. Certè bo-
na erat lex per Moysen Judæis data, at melior
Gratia per Christum parta: unde Apostolus
Mosaicam legem Christianæ legis respectu, ele-
menta vocat respectu scientiæ consummata. *Gal. 4. 3. 9.*
Quando Paulus idem scribebat, *Lac vobis potum* *1. Cor. 3.*
dedit, & non escam, nondum enim poteratis; bo-
num aliquid dederat quod lac ipse vocat, &
tamen solidum cibum se reservâsse, nec appo-
suisse ob imperfectionem & incapacitatem illo-
rum, hoc est solidiorem aliquam doctrinam

B 4 illis

Drux
Sicut
non usque
m:l
V
76

us est,
di ad
r fu-
us ali-
m feu
con-
man-
hoc,
erne-
rtione
epara-
orum
altius
ando
ia spi-
itudi-
mon-
volun-
icare
trinâ,
lebere
d vir-
es do-
itatas,
quor-
racta-
con-
scripta

1. Cor. 12.

illis non exposuisse indicat. Similiter bona illa erant, quæ recensuerat, antequam dixerat, *Perfectiorem vobis viam demonstro: emulamini charismata meliora.* Quin etiam Christus Dominus Apostolis dicebat: *Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modo, Spiritus autem &c.* Ergo, quæ tunc dicebat, eosque docebat, leviora erant, quæ portare poterant; quæ autem non docebat, quæque portare non poterant, altiora, graviora, perfectiora erant.

28.

Et quid multis? Dico breviter. Sicut datur bono melius, & meliore optimum, ita ad bona & optima, dantur media bona, & dantur meliora; non secus atque ad perdocendam perdiscendamque Scientiam aliquam datur Methodus bona, datur melior; datur compendiosa, datur compendiosior. Ita etiam ad Deum, Dei que unionem, datur & assignatur via bona, datur assignaturque melior & optima. Bona est ad Deum via, mala non agere, melior bona agere, optima bona agere & mala pati. bonum est, quando injuriam pateris, filere, melius, etiam in animo quietem habere; optimum gaudere, cupere, injurianti benè velle, benè illi facere. Et quæro quando unus in injuriâ illatâ sibi, tacet, sentit tamen acerbum animum, & iram confurgentem, alter vero compressam habens passionem, non tacet solum, sed gaudet de injuriâ, amatque hostem suum; horum duorum, uter majore passu ad Deum currit? uter compendiosorem viam ad Deum init? nonne hic potius alter, quam ille prior. Ergo te ipso judice, tibi daretur unam ex his duabus viis eligendâ optio, hujus tu alterius, non prioris illius viam eligeres.

eligeres? quod ubi faceres, nunquid te hoc pacto injurium in vitæ Spiritualis Magistros, putares, qui primum hunc patientiæ gradum ponunt *Silere in injuria*? Non utique, sed diceres potius, breviorē te, & compendiosiorē perfectiorēque viam eligere, non esse cur tempus consumas in infimo, cum possis alta conscendere: nemo quippe infimum terit gradum, ut teneat, sed ut ad altiora gradum faciat. Hoc igitur quod tu in tuâ electione diceres, & me in meâ dicentem audi: Omnis ad virtutem via bona est, si modò ad illam via est, at si melior potest, si potest & optima inveniri, ut quid cogor ad bonam, optimam habere si possum? ut quid cogor ad longam, si breviorē habere, melioremque possum? illa enim optima sunt media, quæ finis proxima: nam quæ à fine remota sunt, vix media, at potius extrema sunt.

Via ergo quæ Deo proxima est, quæ me immediate ad Deum adducit, Deo conjungit, hæc est optima. Atque hanc dico in præsentī, non aliam esse, quàm Voluntatis Divinæ cognitionem, intentionem, executionem. aliæ viæ bonæ sunt, sed infra hanc sunt. aliæ ut me ad Deum adducant, ad istam prius deducere, & in eâ collocare debent: quod ubi fecerint, recedunt, & huic uni officium, me ad Deum ducendi relinquunt. Quod si ita est, desipiamnè, qui relicturas vias relinquo, & deducturam me ingredior si possum, si commodè, si commodius possum? Quocirca, bonum est, agere benè, non peccare, ut infernum evadas; melius ut cælum Deique visionem assequare; melius ut Christum imiteris

Druz
Sicut
ascen
oml
V
76

teris; ut ne gratiam Dei perdas, ut legibus Amoris divini satisfacias, amoremque Dei in te vividum esse protestaris, ut ob Amorem Dei te abneges: at omnium optimum est, ideò benè agere, & malè non agere, quia hæc est Voluntas Dei, & ut voluntatem ejus impleas, beneplacitoque ejus te conformes, & ad placitum, palatumque divinæ Majestatis facias. Hoc quod optimum esse ex rectâ ratione judico, si etiam præligo, aliisque propono, non ego illa alia contemno, illisvé injuriam aliquam infero, sed mihi consulo, sed sapienter ago, sed (quod caput est) secundum Dei voluntatem facio, placet enim Deo & voluntas ejus est, ut inter duo bona, quorum alterum altero meliùs Deoque gratiùs, illud acceptemus, quod Deo gratiùs esse intelligimus.

CAPUT VII.

Sicut DEI Voluntas præstat rebus omnibus, ita eam in omnibus intendere & exequi, præstare omnibus Spiritualibus exercitamentis, docetur.

30. **V**IX equidem puto posse quenkum reperiri, qui ambigat id gratiùs esse Deo, quod suâ Sanctissimâ Voluntate plus approbat. (nam quid aliud est, gratum aut gratiùs esse Deo; quàm à divina Voluntate, aut simpliciter, aut ampliùs approbari!) ut tamen neque hoc intactum relinquam insolutumque, & quia multum ad divinæ Voluntatis commendationem facit, non abs re facturus mihi videor, si, quare hoc vel illud facere, propterea quia Dei Voluntas hæc est, meliùs sit, atque adeò optimum, quàm nullo alio fine idem facere,

cere, fusiùs aliquanto declaravero. Ac universaliter loquendo, Facere aliquid propter Dei Voluntatem quòd meliùs fit, quàm facere id ipsum propter ullum alium finem, ab hoc diversum, Causa est; quia voluntas divina melior est omnibus aliis finibus, & rebus à se diversis. quod quidem multis & solidis rationibus demonstro.

Primò. Quia Voluntas divina est finis omnium aliorum finium: ita ut omnes alii ad illam redigi reducique debeant, in tantumque sint fines & esse possint, in quantum divinæ Voluntati subordinantur. Fac enim e. g. nolle Deum, ut vitem infernum, ut sim in cœlo, ut Christum imiter; me facere aliquid boni, ut infernum vitem, ut in cœlo sim, ut Christum imiter, non tantum bonum mihi non erit, sed peccatum erit, quia contra Dei voluntatem erit. quòd ergo propter evitacionem inferni aliquid boni agere, bonum fit, à voluntate divina est, & illa est fons bonitatis istius. Melior ergo est Voluntas Dei, ejusque executio, studio evitacionis inferni, possessionis cœli, imitationis Christi.

Secundò. Omnia alia quæcunque tandem sunt, Deus non sunt, sed aliud à Deo. Voluntas autem Dei est ipse Deus: non ad Deum quomodocunque revocatur, reducitur, refertur, ut alia quælibet, sed ipsi Deo inest, ipse Deus est; quo cum meliùs nihil sit, cui dubium, Voluntate quoque Dei meliùs nil esse? nisi fortè quis dubitet Dei voluntatem Deum esse: at hoc in mentem venit nemini, quisquis non penitus ignorat, quid sit Deus. Non enim in Deo est aliud & aliud, neque quidquam in ipso est non Deus. Neque ego hîc loquor de Voluntate Dei objectivâ, ut vocant, seu de

31.

32.

Drux
 Sicut
 22: 1500
 m: l
 V
 76

de re, quam Deus vult; hanc enim constat posse Deum non esse, ut quando Deus creaturam aliquam vult; sed sermo est de Voluntate Dei formali, & de actu ipso volendi, qui in Deo est circa hanc aut illam rem, ut fiat, non fiat, sic, vel aliter fiat. Quæ voluntas actus est Dei, & non distinctus à Deo, sed ipse Deus: qui quatenus aliquid probat, vel improbat, hancque suam approbationem vel improbationem sive beneplacitum nobis aliquo exteriori, nobisque cognito signo manifestat, puta, lege, consilio, rationis dictamine, Voluntatem suam nobis manifestare atque proponere, dicitur & censetur: huicque beneplacito sic manifestato nos conformari in actionibus nostris omninò, opus est, adeò, ut hac conformatione benè operari dicamur, sicut sine hac malè agere censetur, Esto ergo arctata & quasi alligata videatur esse hæc voluntas Dei ad limites creaturarum, quæ hæc Voluntate fiunt, existunt, reguntur, agunt, aguntur, patiuntur, corrumpuntur, gubernantur, directè, permissivè, juxta sapientissima efficacissimaque ejusdem decreta; hæc tamen arctatio non est à Voluntatis ipsius Substantiâ, quæ tam lata & infinita est, quàm ipsa Dei natura; sed ab objectis, circa quæ est, idque tantum ex nostro & propter nostrum imperfectum, divinas res & perfectiones concipiendi modum. Sicut aqua ex mari in fluvium derivata, eadem est essentialiter cum mari, estque ipsum mare; à mari tamen differt, non per diversam aquæ naturam, sed in eo quòd limites, ripas, alveosque habeat, quos in mari non habet; quos si auferas, aqua illa mare erit. Hoc igitur cum sit Voluntas Dei, sequitur eam esse rem optimam, sequitur, propter eam operari, esse optimum

num, sequitur etiam per eam esse maximum ad Dei unionem perveniendi compendium. Ubi enim unitus fueris divinæ Voluntati, Deo unitus eris, & quantum te Voluntati divinæ adstrinxeris, tantum te ipsimet Deo adstrinxisti; quod in aliis prædictis non est, quia Deus non sunt. Sequitur denique per Dei voluntatem, & propter illam operari, esse per Dei essentiam, juxta Dei essentiam, propter Dei essentiam operari, dirigereque opera sua juxta Dei voluntatem, & ejus rectitudinem; esse dirigere eadem opera juxta essentialem Dei rectitudinem; facereque opera sua eo fine ac motivo, quia Deus vult, esse, facere illa eo fine ac motivo quia Deus est, & quia placet Deo, quia Deus sic fieri amat, sic faciendum censet, sic ipse faceret, quia hujus operis in Deo talis est idea, talis ars, talis perfectio: denique quia in Deo hoc opus tale est, & tale esse habet eminenter, quale ego facio. Quo operandi modo, sine dubio (modò quis intelligat, quod dicitur) nihil est per omnes gradus perfectius, sublimius, excellentius: adeo quidem, ut ne Deus quidem aliam suorum operum regulam, (quæ utique perfecta est, & consummatè recta) habeat, quàm istam, de quâ loquimur. Deus enim ideo facit omnia, quæ facit, quia vult: ideo ita facit, quia ita vult; siquidem ratio Dei velle ejus est: & nemo potest ei dicere: Quare hoc, aut quare ita facis? habet enim in promptu dicere; An non licet mihi facere, quod & quomodo volo?

Atque ex hoc, quod dixi, manifestè colligitur, nullas intentiones, quamvis pias, altas, solidas quis reputet, posse in nostris operibus à nobis inveniri & applicari; nec ab ullâ earum, tantum

33.

Drux
Sicut
an: asce
m: l
V
76

tum ad opera nostra bonitatis, rectitudinis, perfectionisque descendere, quantum ab hac una divinam voluntatem exequendi intentione, modo non sensibiles nostras devotiones, sed rectam rationem consulamus, & non ex devotione, gustusque perfectione, sed ex lumine divino, perfectionis meritique gradus desumamus, ac metiamur. Quod addiderim propterea, ne cui assueto forte operari propter amorem Christi, B. V. honorem, hujus illiusve Sancti, mirum aut durum videatur, relinquere has devotiones, & ad unam solamque Dei Voluntatem, in omnibus intendendam, exercendamque sese transferre; hoc enim faciendo, non solum perdet nihil, sed acquireret potius plurimum: tantoque magis faciet ad gratiam & palatum Christi, B. V. aut Sancti cujuspiam, quanto certius est, Christum B. Virginem, Sanctos, omnem suum cultum, honorem, gloriam, Sacrosanctæ Dei voluntati, & adscribere & submittere; & quanto certius est, honores & imitationes Sanctorum, non aliter nobis aut licitos, aut utiles esse, quam ex Dei voluntate. Sed ut ad propositum aliquando redeam,

34.

Tertiò. Omnibus aliis intentionibus, melior est, Voluntatis divinæ Intentio, quia hæc est Intentio Intentionum, regula regularum, principaliter regula, aliæ autem tantum ratione istius, ut jam sæpius, & satis dictum.

CAPUT

CAPUT VIII.

Probatur adhuc Exercitium Voluntatis Divinae, prestare aliis, ex eo quòd omnem eorum perfectionem contineat, exercentique compendiò conferat.

ESt etiam ex hoc capite, divinæ Voluntatis intentio & executio melior aliis omnibus, quia quidquid aliæ perfectionis habent, quidquid conferunt operanti, hoc totum, hæc sola, melius etiam, confert. & quod aliæ per ambages, longosque circuitus ostendunt, ad hoc ista compendiò, sincerius securiusque deducit. Aliæ postquam ad suos proprios terminos deduxerint, ultra non ducunt, sed perfectiori intentioni id muneris tanquam suum relinquunt. Hæc nunquam operantem deserit, sed per omnia vitæ Spiritualis, operationumque perfectarum puncta, rectè, sola sine vicariis ducit, usque ad celsissimas Sanctitatis & perfectionis periodos. Hoc ita esse, operæ pretium erit ni fallor, demonstrare. Quærenti ergo Perfectionem, & cum Deo unionem, necessaria est Mandatorum Divinorum observatio: *Si enim Matt. 19. vis ad vitam ingredi, serva mandata; at quid est, servare mandata, nisi exequi Voluntatem Dei? dixit Christus: Si quis vult post me venire, abneget Luc. 9. semetipsum, at quis tam se abnegat, quisve tam se in manus Dei resignat, à seque desciscit, quàm is, qui in omnibus hoc solum quærit, quid Deus velit: hoc solum facit, quod Deus vult. hoc solum optat & orat: Fiat voluntas Dei. certè si is sic o-* *Matt. 6.* perans, suam adhuc propriam retineret voluntatem, illa aut cum Dei Voluntate cohæreret, & sic communis jam non propria esset, aut Voluntatem

Drux
Sicuti
221 usque
m
V
6

tatem Dei facere, non esset illam facere. Inter propriam enim hominis, & inter Dei Voluntatem, medium nihil est tertium, quare qui solam Dei Voluntatem intendit, ubique, suæ voluntati propriæ nihil loci relinquit: Sicut si quis mari limitem tolleret, terras omnes auferret, aut demergeret.

36.
Gen 17.

Dictum est Abrahamæ: *Ambula coram me & esto perfectus.* quæso quid est cum Deo ambulare, nisi ubique Deum agnoscere præsentem esse, atque illius motu sese regere: hoc autem quis melius & exactius facit, eo, qui ubique solam & unam Dei Voluntatem intuetur, ad eamque se componit? utique hoc est sollicitè ambulare cum Deo suo: præsertim quòd Voluntas Dei Deus sit, quòd non possit non præsentem Deum cogitare, qui nihil vult extra ejus placitum operari. Ad sui cognitionem tantoperè (ut satis notum est) tendenti ad profectum necessariam, quâ ratione melius, certius, citius quis perveniet, quam per continuam Divinæ Voluntatis contemplationem? contraria enim nunquam magis elucescunt, quam cùm juxta sunt. Vilitas hominis, malitia, obliquitas, fragilitas, ubi elucescet, si in conspectu dignissimæ, Sanctissimæ, rectissimæ, potentissimæ Voluntatis Dei non apparebit? quomodo enim se homo non cognoscat in Voluntate Dei, quando toties experitur inclinari se ad contrariam Voluntati Dei, quando toties se videt, aut deflectere, aut, deflexurum fuisse à recto, à vero, à bono, nisi Dei fulciretur, & regeretur Voluntate, quid quod non aliunde scimus, à quo bonum habemus, si quod habemus, quàm è Dei Voluntate, quid quòd voluntatis nostræ, judiciorum nostrorum

rum, consiliorumque obliquitatem non aliter fidelius exploramus, quàm ubi ea cum divina contulerimus voluntate.

Jam verò Deum, Deique sapientiam, providentiam, potentiam, suavitatem, efficaciam, omnia denique ejus mysteria, ubi ac unde melius certiusque perdiscemus, quàm è divinâ voluntate? Sine quâ nihil de Deo, divinisque rebus scimus aut credimus: quidquid autem credimus, aut scimus, ex ejus voluntate habemus: imò si quando rectenè an fecus de Deo cogitamus nosse volumus, ad Dei voluntatem non aliò recurrimus: hoc enim tantum de Deo sentire possumus, quod ille vult, & dat nos de se sentire posse: neque tamen ideò minus certifumus nos de illo benè sentire, quia ex ejus arbitrio sentimus de ipso, qui non aliter potest velle, ut sentiamus de ipso, quàm ipse sentit de seipso: imò in quo unum & idem est, ipse sensus ejus de seipso, & voluntas, quâ nos vult sic vel sic sentire de seipso.

Puritatem & Munditiem cordis, quæ sola ad visionem, hoc est, ad possessionem Dei sufficit, & requiritur, (*Beati enim mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt,*) non aliter certius acquirere possumus, quàm cum totos nos uni divinæ voluntati impendimus: quid enim immundum in me supersit, quando totum me divina voluntas occupat: hoc est, quando me totum divinæ voluntati impendo? Certè si quid in homine immundum est, aut ex homine, aut ex Deo est. qui se voluntati divinæ totum impendit, nil sibi ex se, quo ex parte suâ inquinari posset, reliquit: aut ergo amator divinæ voluntatis solius, nihil

V.P. Druzb. Op. II.

C

im-

37.

38.

Matt. 5.

immundi in se habet, & sic purus corde est; aut si quid habet, à divinâ voluntate habet; quod vel blasphemiam est dicere, vel necesse est immunditiam illam mundissimam esse.

39.

Imò etiam non aliter homo facilius ad Nihilum sui reducitur planissimum, quàm isto studio voluntatis divinæ. Si enim vere nil aliud homo, quàm solam Dei voluntatem operatur, cum hoc ipsum per eandem solam Dei voluntatem operatur (*Sine me enim nihil potestis facere. Et: Omnis sufficientia nostra ex Deo est.*) sequitur in tali homine nihil ex homine remansisse, sed & opus, & operantem unum solumque Deum esse: Ergo in tali homine perit felicissimâ perditione vetus homo totus, & novus si quis est in eo, DEUS est, divinusque, nihil enim jam agit, tanquam agens, sed magis tanquam patiens, nec operatur tanquam ipse, vel tanquam per seipsum, sed operatur tanquam Deus, tanquam per Deum, tanquam ex Deo, in Deo, propter Deum, cum Deo. Per quod tamen nihil minus de mercede aut merito deperdit, quin potius tanto de illo certior est, quanto manifestius se experitur non solum Deo subjectum esse, verùm à Deo & in Deum absorptum; suaque opera tanto esse Deo gratiora, & præmio digniora, quanto minus sunt humana, plus autem divina.

40.

Ex his autem necessariò promanat, ad unionem & contemplationem divinam, non facilius perveniri, quàm per eandem Voluntatem divinam, sic enim purificato, purgato, mundato, à seipso extracto, exhausto, annihilatoque, & in Deum translato homini, quid restat? quàm ut eidem uniatur, inhæreat, eum contempletur,

in

Joan. 15.
2. Cor. 3.

in eo voluptuetur, ipso inebrietur, & ut ita dicam, moderatissimâ vesaniâ helluetur. Sane, qui *adhæret Deo*, scriptum est, *unus Spiritus est cum eo*; at quis ita adhæret Deo, ut is, qui unum vult, unum non vult cum Deo? Patet igitur, nisi fallor, quidquid boni & perfecti est, in aliis Sanctis exercitiis, hoc in isto uno perfectiùs, sinceriusque reperiri.

Jam verò quod compendiosius etiam & brevius reperitur, per sese ex dictis elucescit: Quod in multis seorsim est, hoc in isto uno simul reperitur, & quod alia non nisi multâ & magnâ plurimarum circumstantiarum observatione, difficultatunque aut devitatione, aut superatione, cum multis aliis, post alias permutationibus, atque ab imperfectioribus ad perfectiora progressibus, non sine tamen voluntate divinâ conferunt, hoc una & sola divina voluntas, per Intentionem puram operibus applicata, illicò, & brevissimè, & rectissimè, & suavissimè, constantissimeque possidendum tradit.

Declaro rem exemplo. Volo hanc illatam mihi injuriam pati æquo animo, ut Christi exemplum sequar, utque Filio Dei à Deo in Magistrum mihi dato, Domino, Redemptori, Regi meo, homo, discipulus, servus, conformer: volo autem illi conformis esse, quia hæc est Dei voluntas, placitumque hoc est ante oculos ejus: hic patiendi injuriam communis est modus, at de quo nunc ago, & quem hinc commendo, talis est, refecat omnia intermedia, non ut mala, sed ut moram facientia: & dicit; Volo injuriam æquo animo perpeti, quia sic divinâ

C 2

placi-

1. Cor. 6.

41.

42.

placitum est voluntati. Eodem pervenio, quò
& illi, qui priorem sequuntur modum, idem
lucrum commodumque habeo, quia perinde ut
illi, Divinam facio voluntatem; nec plus illi
faciunt, quàm ego, nec minus ego, quàm illi:
hoc solum præ illis habeo ego, quia quò tardius
illi, citius pervenio ego. quin & illud supra illos
fortè assequor ego, quòd illi in tantâ intentio-
num serie, non rarò voluntatem Dei magno suo
damno non attendunt, aut certè non nisi à longè,
& indirectè intuentur: ego autem transitis le-
vioribus, in quibus præcipuum robur succusque
boni non est, medullam rectitudinis, & sancti-
tatis, scilicet, Dei voluntatem, certus & indubi-
tatus teneo.

43. Atque in hoc meo exercitio illud prætereain-
est commodi, quòd illud mutare nunquam,
aut deserere, ad aliudque perfectius transire,
neesse habeo, cùm tamen secus in aliis eveniat.
Nam à timore servili, ad initialem aut filialem
eundum est, ab amore concupiscentiæ ad amo-
rem amicitæ & benevolentæ; ab amore Christi
carnali & tenero, ad amorem Spiritualem, &
serium; denique à Christo ad Deum, à Thean-
dricis, ad pure divina transeundum est: ego
autem sive Incipiens, sive proficiens, sive per-
fectus; sive in activâ, sive in contemplativâ,
sive in mista occupatus sum vitâ, semper volun-
tati Dei inhæreo, quin & inhærere debeo, quæ
ita se mihi accommodat in omnibus, ut cùm
immutabilis sit, mecum tamen mutetur, & In-
cipientibus talem se præbet, ut solis Incipienti-
bus videatur congruere: proficientibus talis ap-
paret, ut ipsorum tantum putetur: perfectus

sib

i

fibi soli reservatam penè asserit. Non quod mutet divina voluntas naturam, quæ (ut dixi) est immutabilis, & eadem semper, sed quia usum sui variat, vel potius mutat eos qui se utuntur, redditque capaciores sui tantò magis, quantò illi ipsâ uti pergunt impensius. quod lumen in omnibus aliis piis exercitiis, vel non omninò, vel non facilè reperias ut unum omnibus commodè serviat, sed ita nata sunt omnia, ut omnia omnibus, unum uni, aliud alteri conveniat. Nullum igitur dubium esse, voluntatis divinæ exercitationem omnibus aliis ad pietatem & perfectionem exercitiis, nobilior, melius, compendiosius, perfectius esse.

C A P U T IX.

Intendere & exercere in omnibus Dei Voluntatem an præstet Intentioni quæsitivæ in omnibus Gloriae divinæ?

NON possum hoc loco præterire id, quod fortasse alicui faceffere difficultatem in re propositâ posset. Diceret enim aliquis. Agere propter unicam (aut etiam majorem) Dei gloriam, eamque in rebus omnibus attendere, est sublime sine dubio magnæque perfectionis exercitium, multumque defæcata Intentio; atqui videtur hic etiam operandi modus deferendus esse ob istam quam dudum commendo divinæ solius Voluntatis executionem, & in omnibus intentionem. Sed nimirum tam hæc præsens, quam aliæ permultæ dubitationes nascuntur non aliunde, quàm ex solâ non rectè divinam voluntatem animo concipiendi consuetudine, cujus

*Drux
dixi
an usque
nil
V
6*

fundamentum est imbecillitas imperfectioque nostri intellectus, qui res excelsas, per se aliqui notissimas, non potest tamen uno intuitu, ita prout illæ in se revera sunt apprehendere, sed eas necesse habet in multa partiri, & sic per partes concipere, cum tamen iis rebus partes nullæ in se sint, sed quia illas intellectus nostri fragilitas & imbecillitas attribuit, ideò ibidem inesse reipsâ opinatur. eo modo, quo quibusdam oculis malè affectis accidere consuevit, ut cum pupillam nescio quomodo infectam, aut potius quasi sectam habeant, quidquid intuentur, duplicatum illis videtur, unamque rem duas esse ostendunt, quia scilicet ita apprehendunt.

Sic igitur & in re nostrâ accidit; quia Voluntas Beneplacitumque Dei à Gloriâ ipsius tanquam aliud ab alio diversum secernitur, ideò hæc, & huic similis non una dubitatio instituitur: cum Voluntas & Gloria Dei tam unum sint idemque, quàm unus idemque est Deus, & illa cum Deo. Non enim Deus gloriam extra se habet aut quærit (nimium verò misera & in gloria isthæc Dei gloria esset, quæ aliud à Deo, & extra Deum esset, quamque ille aliunde emendicare cogeretur) cuius ipse plenissimus est: sicut nec Voluntatem suam à nobis fieri vult, quasi eam ipse sine nobis longè & melius perficere non posset: sed gloriam à nobis habere vult, quia nobis hoc bonum est; & Voluntatem suam à nobis impleri vult, quia id ipsum etiam nobis prodest. Sicut ergo Voluntas Dei cum gloriâ ipsius idem sunt inter se, ita facere aliquid, ut Voluntas Dei fiat, seu quia voluntas Dei est;

& fa-

& facere aliquid ut gloria Dei sit, vel quia hoc est è Gloriæ divinæ incremento, idem omninò erit: præsertim quod gloria Dei tunc & non aliàs apud nos esse cognoscatut, quando voluntas ejus à nobis perficitur: adeò, ut tunc gloriam Dei apud nos promovere dicamur, quando Voluntatis ejus gloriosissima decreta executioni mandamus & urgemus. Quare ad Gloriam Dei opera sua dirigere, eademque Voluntatis divinæ exequendæ gratia perficere, idem est: quocirca non desinit gloriam Dei quærere, qui propter Voluntatem Dei studet omnia facere.

Addo etiam, quod si quis velit Gloriam Dei à Voluntate ipsius separare, aliudque esse contendat, Gloriam Dei quærere, & voluntatem facere: huic illud unum oppono: Censeatur né quis gloriam Dei quærere, qui cognoscitur, Voluntatem Dei aut negligere, aut contra illam operari? Nemo certè sanus dixerit, è gloria Dei illud esse, quod constat divinæ Voluntati repugnare; alioqui sentiendum foret, magis nescio quem alium Dei gloriam amare, scireque promovere, quàm id Deus velit, aut nôrit facere. Igitur concedere debet gloriam DEI non aliter, nisi è præscripto Voluntatis divinæ quærendam & promovendam esse. Quod si ita est, quis jam dubitabit Voluntati potius divinæ exercendæ, quam gloriæ divinæ quærendæ insistere perfectius esse: quoniam clarum est, gloriam Dei sine voluntate Dei bene quæri non posse: Voluntatem autem Dei fieri sine incremento gloriæ Dei nunquam posse. Aut ergo voluntatem cum gloriâ Dei, unum esse, parique passu progredi concedendum est, aut curam

Drux
dixi
ari usce
m:l
V
6

luntatis divinæ, curâ gloriæ divinæ nobiliorem
& excelsiorem esse sentiendum. Ecce autem
nova confurgit dubitatio.

46. Est doctrina Spiritualium, tanto plura esse
merita, quanto plures sunt intentiones bonæ. v.
g. plus mereri eum, qui orat ex amore Dei, &
ex humilitate, quàm qui ex solo Dei amore.
Ergo etiam qui orat ex amore Dei, & ex DEI
voluntatis implendæ studio, plus meretur, quam
qui ex solo divinæ voluntatis studio.

Hæc quoque objectio ex ignoratione volun-
tatis divinæ procedit. Vel enim putatur Oratio
ex amore Dei facta valere aliquid, præscinden-
do à voluntate Dei, vel nihil: primum putare
absurdum est & falsum: dato autem secundo,
sequitur orantem ex Dei amore, & simul studio
divinæ voluntatis non plus mereri, quàm oran-
tem, ex solius studio divinæ voluntatis, siqui-
dem Oratio ut ex amore Dei profecta, non nisi
eatenus aliquid valet, quatenus Dei volunta-
tem merendi vim habet. Sicut ergo qui orat
ex amore, ex humilitate, ex Dei voluntate,
nihil omninò facit, nisi ex Dei voluntate, &
Dei voluntatem, ita etiam nihil meretur, nisi
quatenus orat ex Dei voluntate: multiplicat
autem intentiones verbo non re, quoad hanc
partem (nam quoad exercitia virtutum, secus
sentio accidere posse) meriti. Tantundem ergo
agit, qui solam Dei voluntatem intendit, quan-
tùm qui præter illam aliquid addit. Sicut non
plus solis capit aut videt, qui illum multis fene-
stris admittit, quam qui pleno illum aëre libero-
que immittit: nec plus capit aquæ de fonte per
multos

multos illam derivans rivos, quàm qui solum, sed totum habet fontem.

Ex quo patet, hic circa Dei voluntatem concipiendam errari; Confertur enim voluntas Dei cum virtutibus, quæ tamen tantum distat ab illis, quantum fons à rivis, sol à radiis, universalis causa à particularibus effectis. Voluntas Dei non est virtus, sed fons & regula virtutum; dat virtutes, non est virtus: non illam meremur, sed ab illâ, & illam. (Denique plus meretur apud Regem qui illi servit, tantum ut placita Regis faciat, non ut quid mereatur, quàm ille qui servit, ut aliquid à Rege obtineat.

Ad extremum quid est amare Deum, humilitare se, pati, abnegare, imitari Christum, nonne est voluntatem Dei facere? hæc enim omnia Deus vult, hæc omnia probat. quare qui hæc facit, Dei voluntatem facit, & ita qui hæc faciendo meretur, faciendo voluntatem Dei meretur. quod si plus meretur multa talia quàm pauca faciendo, nihil sanè mirum, quia plus meretur famulus multas Domini voluntates faciendo, quàm paucas; omnes quàm unam: multas autem Dei voluntates facit, qui multa prædicta facit: si tamen multæ voluntates sunt, & non potius una: vel ut dicam, quod res est: multæ sunt objectivè, una formaliter. & sic in dato casu, multa fiunt objecta voluntatis divinæ, una fit voluntas Dei. Sed sicut melior est ipsa voluntas una Dei omnibus creatis objectis ejus; ita melius facere propter unam ipsam Dei voluntatem aliquid, quàm propter omnes simul creaturas, quæ essent ejus objecta: supposito

Drux
iixi
221 uscu
m: l
V
6

quod ista essent separanda ab invicem: objectum scilicet, & voluntas objecti, quæ est in Deo.

CAPUT X.

Triplicis DEI Voluntatis earumque definitiones, ac inter sese differentia explicantur.

48.

Nullus jam videtur esse locus ambigendi de huiusmodi Exercitii præstantiâ, at illud aliquem torquere potest, cum voluntas Dei saltem sæpè numero lateat, qui fieri tandem possit, ut ubique homo & voluntatem Dei assequatur, & exequatur. Quem nodum ut expediam, rationemque facile ubique divinam voluntatem exequendi & cognoscendi tradam, necesse est a me prius. Quid sit voluntas Dei? tum etiam: Quomodo à Deo nobis manifestetur? explicari. Non commemorabo autem Scholis & Theologis usitatas voluntatis divinæ explicationes, & divisiones, tum quia subtiliores sunt, tum quia minus ad praxim accommodatæ, quam ratio nobis hæc proposita postulat. Non abs re tamen, nec à proposito abhorrenter fecero, si voluntatis divinæ divisionem Mysticæ Theologiæ Magistris usurpatam, & ex S. Paulo desumptam, hoc loco vel obiter perstinxero.

Illi igitur, triplicem Dei voluntatem statuunt; non triplicem quasi diversam (una enim & eadem in Deo, idemque cum Deo Dei voluntas est, ut pridem docui) sed tripliciter consideratam. 1. est Essentialis. 2. Interna. 3. Extetna. Apostolus ita loquitur *Voluntas Dei bona, & Beneplacens, & Perfecta*; ita ut Bona voluntas sit Externa: Beneplacens Interna: Perfecta, Essentialis. illa juxta

Lyr.

Lyr. l. c. ad Rom. ad Incipientes, media ad Proficientes, ultima ad perfectos pertinet; dixerim ergo, primam, hoc est, Externam & Bonam, esse Agentium; Mediam esse Contemplantium; Ultimam Excessivorum.

Essentialis voluntas Dei & reliquæ duæ, quoad rem ipsam, idem omninò unumque sunt: differunt tamen inter se per aliquas externas considerationes nostras atque conceptiones. Nam voluntas Dei spectata & sumpta ut est in se, sine ullo ad Creaturas ordine, prout scilicet nullo modo ad creaturas producit se profertq; existentes, sed prout in solo Deo est, idemque cum Deo, & ipse Deus, hæc est illa, quæ hoc loco dicitur Essentialis, & perfecta. Circa hanc Voluntatem, ita nudam, ita solam, ita ab omni creatâ specie & imagine similitudineque separatam, versantur & occupantur, potissimum quidem Beati in cœlo, at etiam aliqui, sed rari in hac vitâ, excellentes nimirum Sancti, & plane perfecti, & Deo digni, digni qui medullam & substantiam Dei, non per speciem & in ænigmate hauriant, & sugant, sed quos Deus omnibus creatis denudatos, ad se quoque limpidissimum Dei fontem, & recti principem, sine medio ullo admittat, & seipso pascat, altissimisque suis rationibus regat & gubernet.

Eadem voluntas Dei, spectata & accepta non jam omninò ut est in seipsâ, atque in Deo, sed ut se profert ad creaturas existentes, non per signa tamen ulla, & effectus sensibiles, verum per solum quoddam lumen, quo illa se animæ hominis manifestat, ita copiosè, disertè, & clarè, quin etiam experimentaliter, ut homo perfectè, atque clarè experiatur cognoscatque, ipsam esse hoc quod

49.

50.

Drux
iixi
zri usce
m: l
V
6

obje
est in
finitio
r.
de hu
em tor
nume
ue ho
uatur
e facile
c cog
Quid
a Deo
nemo
volun
, tum
proxim
pposita
osito
iviso
am, &
er per
eunt;
eadem
est, ut
n. i.
posto
laccens,
a: Be
juxta
Lyr.

quod est, seu, ipsam esse voluntatem Dei, beneplacitum Dei; dicitur voluntas Dei Interna, itaque Interior voluntas in hoc differt ab Essentiali, quod Essentialis se per se communicet homini & ostentat, fruendamque det; Interna verò lumine superaddito additur, quo anima hominis, vel homo illustratus interiùs, planè intimeque cognoscit, sentit, experitur etiam, atque adeo degustat quid Deus velit, quòd hoc velit, in quâ re Deus habeat, & qualem habeat gustum Voluptatemque, si fiat, si exerceatur ab homine. Quid sit autem illud superadditum lumen, & an differat a conformitate ipsâ conjunctioneque humanæ Voluntatis cum divina, & obscurum est explicare in expertis, & ab hoc instituto alienum, & denique tum melius aliquid de hac Voluntate addetur, quando tertium genus Voluntatis explicabitur.

§ I. Eadem ergo Dei Voluntas spectata & considerata, ut se foras prodit per externa signa, vel etiam per sensibilia, mediata, immediata; puta per leges, consilia, rationis dictamina, five ea scripto, five voce, five naturali instinctu edicantur, dicitur Voluntas Exterior, five Externa. Hæc differt ab Internâ voluntate, quod etsi utraque se foras proferat, & prodat Creaturæ v. g. Homini, Externa tamen profert se & ostendit lumine externo, nimirum lege, rationis dictatu &c. ideoque fiat regula operum humanorum tam interiorum, quàm exteriorum à liberâ operatione procedentium, cui se illa conformare necessariò debeant, si recta, bona, meritoria, placita Deo esse velint. Interna verò voluntas profert se lumine interno, & intimo, solius Dei proprio, ut inspirationibus, luminibus, elevationibus, & divinis quibusdam raptibus, attra-

attractionibusque, quibus anima absorbetur in Deum, audit & intelligit loquentem Deum, & ita audit loquentem ut, simul intelligat, ipsum Deum & non ullum alium esse qui sibi loquatur, quemque audiat. Præterea intelligit, persentiscit sensu quodam, & gustu spirituali rationali, experimentoque suo indubitato comprobatur, quid Deus velit, quod hoc non aliudque velit, denique degustat illum gustum Dei, quem habet in eo, quod res hæc fiat, ita fiat, tali modo, in talibus circumstantiis fiat. Externa voluntas sæpè, imò passim sentitur, videtur, auditur, scribitur in legibus, in præceptis, regulis, consiliis, consuetudinibus: Interna semper intus est, prodire foras non potest, alioqui jam interna non est. Externa fundatur in creaturis, æternæ divinæ legis particulam in se habentibus; Interna in Creatore Deo cognoscitur, & ex illo hauritur, in illo legitur, ab illo discitur. Externa voluntas rudibus, & exercitatos sensus non habentibus se accommodat: Interna Spiritualibus servit: Essentialis consummatos delectat. Externa ad Internam, Interna ad Essentialem deducit; ubi externa perfecta est, ibi interna inchoatur; hæc ubi perficitur, Essentialis degustari incipit. Ubi enim homo ita infuescit omnibus divinis legibus perfectè, sincerè, nudè, solitariè obtemperare, ut in omnibus suis operibus, nihil attendat, nihil spectet, nil cupiat, nisi unicam solam nudam Dei voluntatem, lege, præcepto, consilio, consuetudine, rationis lumine, expressam, illico ad Internam voluntatem ab hac Externâ transit, illicò, inquam, admittitur ad voluntatem Dei intus in se degustandam

Drux
dixi
et: usce
nil
V
6

dam & non jam per externas legum imitationes, sed per ipsius Dei internas inspirationes cognoscendam, imò experimento probandam. Sed hæc non contingit nisi, uti dixi, ei, qui insuevit nudè, sincere, solitariè soli divinæ voluntati sibi quomodocumque expositæ obsequi: Nam si quid præterea aliud à divinâ voluntate diversum, quidquid illud sit, intendit, nullo modo gustum internæ divinæ voluntatis assequitur; nondum enim solam Dei nudamque voluntatem intueri didicit (quod omninò, & accuratè notandum est; multis enim perfectis alioquin hominibus hæc res injicit remoram, repulsæque causa est, quominus intimiùs ad Deum ingredi possint.) Per intuitum autem nudum solius voluntatis divinæ nihil aliud intelligo, quàm resolutionem illam arbitrii humani liberi, quâ ablegatis, abdicatisque suis affectionibus, passionibus, propriis voluntatibus, operibus quæ præ manibus habet, etiam bonis & sanctis, modò à divinâ voluntate separatis, eligit, decernit, & statuit, exequiturque unam ac solam impermissam Dei voluntatem; idque eo præterea modo, ut prædicta resolutio mentisque libera electio, non vi, coactè, violenter & impetuosè, sed leniter, modestè, ex habitu, uno verbo, ex consuetudine quasi fiat. Violentia enim illa signum est rebellantis adhuc propriæ voluntatis, & animi passionibus suis desideriisque privatis nondum exuti, nondum dominantis. Quod tamen intelligo quoad partem animi superiorem, non quoad inferiorem. Nam ordinatis beneque edomatis superioribus partibus, quidquid in inferiore fiat, non nocet, quia ratione domatur, & regitur.

Quod

Quo
nes o
tation
pedi
mod
bus cr
adun
dam

tatis
tanto
cerit
volu
quan
Sol r
sis au
se rac
hum
volu
in eo
fectu
divin
mus,
bran
tanq
Solis
perv
hibet

erat
scilic
cesca
ra et
ipsâ

Quod solatium est iis, quibus effrenatæ passiones obtigere, & quibus perpetuum diabolicæ tentationes bellum indicunt. hoc enim illos nihil impedit ab Internæ Voluntatis deliciis gustandis, modò illis difficile non sit abstrahere se ab omnibus creatis, & imprimis à seipsis: totos verò se ad unam solam Dei voluntatem ubique spectandam & exercendam convertere.

52

Jam verò ubi ad perfectum Internæ Voluntatis intuitum & gustum homo pervenerit, in tantoque gradu stare, & eò dignè se gerere didicerit, atque assuefecerit, continuo ad Essentiali voluntate fruendum admittitur. Sicut enim quandiu nubes & caliginæ aërem occupant, nec Sol radios evibrare, nec ipse Sol videri potest, pulsus autem nubibus, & detersâ caligine, fundunt se radii, & ipse conspicuus redditur; ita quamdiu humanus animus nubes & caliginæ propriarum voluntatum in se fovet, lux divina Solque justitiæ in eo non potest elucescere, at pulsus nubibus affectuum. (quod per sinceram illam, & nudam divinæ voluntatis Externæ intentionem fieri diximus, illicò radii Solis in terram cordis nostri evibrantur, serenitasque enascitur: per radios autem, tanquam per indices, & duces ad conspectum Solis ipsius, Patris luminum, & radiorum fontis pervenitur: spectandumque se Sol ille divinus exhibet, non in radio & luce suâ, sed in semetipso.

Atque ex his elucescit tandem illud, quod erat initio Capitis hujus propositum: quidnam scilicet sit Voluntas Dei? & quomodo nobis illucescat? Cæterum non sum nescius hæc obscuriora esse paulò: quin imò fateor ita obscura esse, ut ipsâ explicatione obscurentur: hæc enim non
Magi-

Brux
dixi
et usque
m:l
a V
6

Magisterio aut lectione humanâ, sed disciplinâ divinâ, & experimento proprio addisci amant, & nata sunt: ad illud ergo tandem veniamus, ut dicamus, quomodo Voluntas divina in rebus omnibus quæ agendæ occurrunt, cognosci possit?

CAPUT XI.

Tria esse Actionum humanarum genera: in-differentes actus in individuo non dari: de parte animi Superiore & Inferiore disputatur.

53

AD ostendendum, quomodo cognosci possit, quæ sit Voluntas Dei hîc & nunc, supponere oportet; Omnium actionum nostrarum genera tria esse: Aut enim imperatæ sunt à Deo, aut prohibitæ ab eodem, aut nec imperatæ, nec prohibitæ, sed arbitrio nostro relictæ, & quasi indifferentes, ita ut neque peccemus si agamus, neque si non agamus. Actiones si imperatæ sunt, aut prohibitæ à Deo, indubitatum habent Dei voluntatem; neque est in hoc immorandum; labor solum in hoc est, ut sciamus quænam jubeat, quæ prohibeat Deus. Per jussionem autem prohibitionemque divinam, non intelligo solius Dei mandata, & placita, per ipsummet lata, sed intelligo omnia cujuslibet Superioris scita, & decreta, qui legitimam habent imperandi, nosque hîc & nunc ad obtemperandum obligandi potestatem: siquidem etiam hæc leges ab homine modo debito latæ, ad tempus vel pro semper divinæ censendæ sunt, cum non sit potestas nisi à Deo: atque ideò, sub actionum imperatarum vel prohibitarum à Deo nomine, complector Leges Regum, Rerum publicas, Præcepta Ecclesiæ, Parentum, Superiorum:

rum: Regulas, Constitutiones, Ordinationes
Ordinum & Familiarum, aliorumque legiti-
morum quorumlibet Superiorum, Confessario-
rum, Præsidium: de his enim dictum omnibus
est. *Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me
spernit: Et omnes hi, usurpare possunt illud:
Mea doctrina, non est mea, sed ejus qui misit me Pa-
tris.* quare quidquid à Deo immediatè, per se,
mediatè, per homines jussum est, faciendum est,
eo solo, & uno fine, quia Deus fieri vult; nullo
alio admisso, quali quali intento. Similiter,
quidquid ab eodem Deo, modo dicto prohibi-
tum est ne fiat, nullo modo faciendum est, post-
positis omnibus aliis respectibus, solo eo fine,
quia Deus non fieri vult.

Quod attinet ad Actiones Indifferentes, & nec
imperatas, nec prohibitas à Deo Deique ullo
Vicario, de his paulò fusiùs, enucleatiusque dis-
serendum est: utilis enim est ea doctrina, & ad
præsens institutum valde necessaria; neque
omnino cuique ad sciendum prompta.

Sciendum igitur imprimis est: Actiones in-
differentes, quæ scilicet nec bonæ sint, nec malæ,
sed possint esse & malæ & bonæ, pro variâ cir-
cumstantiâ bonæ vel malæ, ad objectum alioquæ
nec bonum nec malum ex se, adjectione, nullas
in individuo & particulari tales esse: Sed omnem
singularem actionem hominis, necessario aut
bonam aut malam esse debere: Indifferentes
autem, & nec bonas nec malas, tantùm in com-
muni consideratas inveniri; reipsâ verò in usu
& praxi humanâ, non dari. Quod vel ex eo
clare patet; quia actionem, quæ nec bona nec
mala sit, necesse est esse talem, quæ nec agenti

V.P. Druzb. Op. II.

D

nec

Luc. 10.

Joan. 7.

54.

55.

Druz
dixi
20: 1800
m: l
V
6

nec alteri ab agente, ullo modo profit: at actio, quæ talis sit, ut nulli profit, otiosa est (secundum ea, quæ Gregor. Basil. Hieron. de otiosis verbis dicunt) Ergo consequenter mala: otiosum quippe est malum & de eo reddendam esse rationem in Judicio Veritas asserit. Actio igitur, quæ nec bona nec mala sit aut nulla est, aut mala est.

Est autem hujus rei ratio sublimior, scituque dignissima, quamvis paucis nota, nimirum, Naturale esse unicuique rei (rectam rationem indicare) ut secundum eum gradum operetur, qui in illâ est supremus & perfectissimus. Ita, v. g. vivens aliquod non satis habet operari juxta infimum suum gradum, puta Corporis, sed exigit postulatque operari secundum eum, qui est illi supremus, nempe secundum gradum vitæ. Rursum animali sentienti, non satis est operari secundum gradum vitæ, sed exigit operari secundum sensum: si enim tantum ageret, ut vivens, non ageret ut animal, sed ut non animal. Pari ergo ratione, homo rationalis, non satis habet, habereve debet, si tantum agat secundum gradum vitæ aut sensus, hoc enim est agere, ut caudicem, vel belluam, sed postulat ratione duce, agere secundum rationem, quia hoc est agere hominem, & ut hominem, hominisque personam & dignitatem sustinere. Quam ad rem penitus intelligendam.

56. Sciendum est. Naturam hominis non esse, Vivere; quia hæc arborum, & fruticum est; non esse Sentire, quia hæc natura brutorum est; sed esse, Rationalem esse. Ergo tunc homo secundum naturam vivit, quando secundum rationem vivit,

vivit, & tunc homo agit naturaliter, secundumque suam naturam, quando vivit rationabiliter: rationabiliter autem vivere homo potest vel rectè, vel non rectè, hoc est vel secundum rationem rectam, vel secundum rationem corruptam & erroneam. Si ergo vivit rectè rationabiliter, id est, secundum rectam rationem, benè honestèque agit. Si vivit & agit non rectè rationabiliter, id est, secundum rationem errantem, malè & non honestè agit. semper tamen propter finem agit, quia rationabiliter agere, est propter finem agere; qui finis si bonus est, & honestus, eumque homo appetit, actio est secundum rectam rationem; si verò finis malus est, & non honestus, eumque homo appetit, actio est secundum non rectam rationem; si reprobat cum debet, actio est, secundum rectam rationem. Si ergo homo agit propter finem (quando agit ut homo) semper, & finis semper vel est malus vel bonus, semper homo aget secundum rationem rectam vel non rectam, & sic semper malè vel benè, nunquam autem nec malè nec benè, quia finis nunquam datur nec bonus nec malus, sed semper aut est verè, aut fictè bonus.

Quod si quæras, Quid si homo agat secundum inferiorem suum gradum, puta, sensualitatem, aut vitæ, agitne bene? Dico, Pessimè, non enim agit hominem, sed bestiam, sed caudicem, ut dicebam. Jam igitur si homo naturâ & ratione duce, poscit, & tenetur agere secundum gradum suum supremum, scilicet rationem, sequitur quòd quotiescunque sic non agit, peccet in naturam & rationem. Jam vero quid est

D 2

agere

Drux
 iux
 2m uscu
 m: l
 V
 6

agere secundum rationem? nemo dubitat, quòd sit agere propter finem sive bonum (bonum enim & finis sunt idem) si igitur homo semper tenetur agere secundum rationem, tenetur etiam agere propter bonum, & propter finem. at actio quæ est etiam propter finem, seu propter bonum, debet esse & necessario est bona (sive vere bona, quando est finis verè bonus, sive tantum putativè & apparenter, quando finis verè malus in se est apprehenditur tamen ut bonus) ergo si homo tenetur semper agere propter finem, tenetur habere semper actionem bonam, bonam inquam quomocunque, verè vel putativè, tendentem scilicet in bonum verum vel apparens. Agit igitur homo semper propter finem, & si agit propter finem semper, nunquam actio ejus est indifferens, sed aut est omninò bona, si est propter finem bonum verè, scilicet honestum, & rectæ rationi conformem: aut est omninò mala, si est propter finem malum in se, & rectæ rationi difformem.

58.

Neque vero potest assignari ullus finis in particulari, qui nec difformis, nec conformis sit rectæ rationi: Vel enim congruit humanæ naturæ, & illa congruentia honesta est, & digna quam recta ratio appetat, & sic est finis rectæ rationi conformis: vel illa congruentia non est digna, quam recta ratio appetat, esto aliàs naturam delectat; & sic finis verè est difformis rationi, estque malus, & actio propter illum est mala, vel denique non congruit naturæ, neque apprehenditur ut talis ab Agente, & sic finis non est, nec quisquam agit propter illum: propter illud enim omnia agunt, quod convenit,

sive

sive quod bonum est: unde Philosophus dixit: Finem esse id quod omnia appetunt. Maneat ergo tanquam certum, quod nunquam homo agat indifferenter, & quod nullæ actiones possint dari indifferentes, sed omnes aut bonæ sunt aut malæ. Si tamen extra usum & exercitium spectentur, assignari indifferentes possunt, quatenus objecta quædam reperiuntur, nec bona nec mala in se: at ex applicatione praxique, possunt esse bona aut mala: quæ applicatio fit, quando actio circa talia objecta exercetur.

Juvat rem exemplo demonstrare. Ambulare ex naturâ suâ nec bonum nec malum, hoc est, nec honestum, nec turpè, nec rationi conforme, nec difforme est: potest ergo ambulatio fieri & benè, & male: Si nimirum addas aliquid, quod sit honestum vel turpe: ut si ambules propter amorem Dei, propter sanitatem, ambulatio est bona; quia amor Dei, sanitas, sunt honesta bona; Si ambules, ut fureris, ambulatio est mala, furtum enim est malum & turpe. Atque hactenus ista extra controversiam sunt. Quæritur jam: Ambulare ut ambules, quia commodum est, quia delectat, sitne honestum an turpe? Et respondeo: Ambulare præcisè ut ambules, alio nullo fine, turpe esse & malum, quia rationi difforme, difforme autem quia caret fine, caret autem fine, quia finis est aliquod bonum, ambulatio autem nec bona nec mala ex se est, finis igitur esse non potest? ergo ambulare ut ambules, est sine proposito fine ambulare, quod est sine ratione agere: sine ratione autem hominem agere, est contra rationem agere; ratio

D 3

enim

Drux
 iuxi
 ar: usce
 m: l
 V
 6

enim vult juxta se semper agi. Neque dici potest, tunc ambulationem esse finem ambulationis, quia si est finis, est bonum: at suppositum supra, ambulationem nec malum nec bonum esse, non potest igitur esse finis nisi aliud addas, quod illam ex nec bono nec malo, faciat bonum & consequenter finem: Similiter ambulare quia commodum est tantum, vel rationi rectæ congruit, & est honestum, vel ab illâ discrepat, & est turpe; discrepat autem, quia non est actio rationalis; non est autem, quia non est propter finem naturæ rationali congruentem: est quidem congruens naturæ simpliciter, sed sensuali tantum: at hominem propter bonum solius suæ sensualis portionis non decet operari (sic plane prout illum non decet operari ut bestiam) alioqui si hoc deceret, deceret hominem luxuria, ingluvies, aliaque bestialia opera: non teneretur homo reprimere passiones appetitus sensitivi, quod absurdum est: Neque video discrimen inter hæc duo: Ambulare quia sensualem naturam delectat, & Actus luxuriæ obire, quia eandem delectat. quod enim ambulatio ex se honestari possit per aliud v. g. Intentionem sanitatis, etiam actus illi possunt honestari, per usum Matrimonii &c. intentionemque prolis. Denique quorsum dixit Apostolus. *Mortificate membra vestra, &c. Si spiritu facta carnis mortificaveritis &c.* quorsum, inquam, dixit, si propter commodum solius sensualis naturæ agere hominem decet. Sed de his satis superque actum.

60. Sciendum deinde est, in homine duplicem esse vitam, seu potius, duplicem animæ portionem

nem: Superiorem seu Rationalem ac Spiritua-
lem; (Apostolus illam vocat Spiritum) Inferio-
rem seu sensualem, Scriptura vocat carnem,
opera carnis, legem membrorum &c. Duæ istæ
portiones ita conjunctæ sunt, ut simul repugnent
sibi, imò & sese oppugnent quod expressit Apo-
stolus cum dixit: *Video aliam legem in membris*
meis, repugnantem legi mentis meæ. Et: *Spiritus*
concupiscit adversus carnem, & caro adversus Spi-
ritum: imò etiam Poëta: *Video meliora, probò-*
que: Deteriora sequor. In hac perenni portio-
num istarum pugna (perenni dixi, quia semper
igniculus, ut aiebat ille jam moribundus apud
Gregor. vivit) hoc evenit, ut si inferior superio-
rem debellet, actum fit de nostrâ virtute, totâ-
que salute & vita spirituali supernaturali, imò &
rationali naturali. Si superior inferiorem vin-
cat, tantò nos beatiores in hac vitâ sumus, quan-
tò hæc victoria certior, firmior, consummator
est. Porrò hoc habet ea pugna commodi, quòd
nunquam Inferior Superiorem debellare possit
portionem, nisi nos vel potius ipsa pars Superior,
ultrò & sponte inferiori succumbat: è contra
Superior Inferiorem semper auxiliante divinâ
gratiâ, quæ semper præsto est) vincere possit,
modo pugnare & oppugnare non desistat: quæ
victoria & debellatio, non est in hoc posita, ut
alterutra pars extinguatur exturpeturque, ita
sicut Stoici de Apathia sensere: (semper enim
quantumcunque pars inferior Superiorem de-
bellet, prodet se velit nolit pars Superior, & in-
feriorem victricem sugillabit: unde est quod
pessimi quique, semper tamen remorsum con-
scientiæ, hoc est repugnantiam partis Superioris

Rom. 7.

Gal. 5.

victæ contra Inferiorem victricem sentiant : &
 vicissim optimi quique & Sanctissimi (Christum
 cum Sanctissimâ Virgine excipio) semper tamen
 brutos motus, & rationem aut antevertentes aut
 respuentes plus minus experiuntur) sed in hoc
 fita est prædicta victoria, quòd alterutra portio
 æmulæ suæ dominatur & prævalet. Nam hoc
 solum Deus ab homine vult, ut partem sui Supe-
 riorem subjiciat Deo, præponat autem & domi-
 nari faciat sensualitati suæ, inferiori parti, & ut
 id cum virtute ac merito faceret, libere illum id
 facere voluit libertatemque idè dedit. Hanc
 libertatem pars inferior tentat sapissimè, sed ta-
 men violentat, & cogit nunquam, alioqui liber-
 tas non esset: has tentationes libertas necessario
 sentit, sed in eas non liberè consentit: unde non
 peccat sentiendo, sed consentiendo. Neque
 Deus præcepit homini, ne sentiat, sed ne con-
 sentiat. Sentire enim est hominis & naturæ,
 consentire est libertatis, & rationalis naturæ,
 idè etiam sensum non subjecit libertati, sed con-
 sensum: consentire autem est, partem superio-
 rem inferiori subdere. Quia tamen non vacat
 periculo semper tentari, aut sapè, & quia gutta
 cavat lapidem, & denique quia hæc tentamenta
 possunt & solent esse, gravia, molesta, fortia,
 multum partem Superiorem debilitantia, idcirco
 homini impositum est onus sensualitatis mortifi-
 candæ, ut nimirum dum mortificatur, minus va-
 lida ad tentandum reddatur. Neque ut amplius
 homo cum suâ parte inferiore agat, ab homine
 requiritur. Imò ita hæc mortificatio imperatur,
 ut extinctio prohibeatur. Sic hostem debes per-
 sequi, ut serves civem. Caro & sensualitas à
 naturâ

naturâ data est homini sive animo ad consortium,
post peccatum data est ad Exercitium, & præ-
lium: Sic ergo te cum illâ debes gerere, ut illam
vincas in prælio, ferves tamen pro consortio,
quod peccatum peperit. extingue, quod natura
dedit, fove.

Quamobrem Deus optimus, qui ab initio
fecit hominem rectum, ad eamque rectitudinem
omnibus modis, quantum ex suâ parte sufficit
reducere conatur, ita hominem instituit, ut Su-
periolem seu rationalem partem relinqueret in
arbitrio ejus, atque potestate plenissimâ pro quo-
cunque & omni tempore, ita ut homo ejus ar-
bitrii liberi, potestatisque vi, possit hanc sui
partem vel subdicere sensualitati, partique infe-
riori, vel Deo ejusque voluntati conformare &
subdicere, partique inferiori præponere; adju-
vante in hoc hominem divinâ gratiâ. Inferiorem
verò partem non ita moderator ille Supremus
hominis libero arbitrio subdidit, ut ei semper sub-
esse pars ista posset, quoties homo vellet, aut ut
eam Deo subdicere, & parte Superiore in offi-
cium redigeret cum liberet. (hoc enim donum,
status innocentiae amissus, nobis sustulit) sed tan-
tum ut ejus impetibus & furoribus homo pars-
que ejus superior posset non cedere, eosque ex
parte retundere, seque ipsam ab consensu in
ejus desideria immunem servare posset deberet-
que, concessit, & præcepit. Unde fit, ut homo
volens nolens raptetur ad ea per partem inferio-
rem sui, à quibus ratione Superiori abhorret;
juxta illud: *Non quod volo bonum facio, sed quod* Rom. 7.
nolo malum hoc ago; ideoque jam non ego operor
illud, sed quod habitat in me peccatum. Et illud;

D 5

Sentio

Druz

ixi

m: asce

m: l

V

6

Rom. 7. Sentio aliam legem &c. Hinc etiam fit, ut nec Deus ab homine exigat, nec teneatur homo violentas istius infimæ, & infirmæ suæ partis impetiones excindere, ac non sentire, sed tantum tenetur opportunis afflictationibus sui asperitatibusque, ne frequentes sint, ne violentæ, ne superiores & fortiores parte rationali: uno verbo, non tenetur facere homo, ut eas non sentiat, sed ut quam minimè sentiat, & ut nunquam consentiat: hoc si homo facit, satis facit; non tantumque non peccat sentiendo, sed potius merendi & pugnandi, & vincendi, & coronas obtinendi hinc occasionem habet, si prout decet, legitimè decertat; decertat autem si sensui non consentit, si repugnat, si se sentire gemit & dolet: si in proposito non peccandi præsertim mortaliter, firmissimus, & quasi obstinatus est: si arma nunquam abjicit, nec dat manus impugnanti inimico, estque sibi conscius atque credit, se restitisse: hæc enim sunt signa certa sufficientiaque pugnæ & victoriæ, nec Deus scire nos voluit, habereque certiora: quod notandum diligenter est iis, qui dubitant, consenserint necnè in peccatum: si enim sit conscius est firmum propositum tenuisse non peccandi, certus fit, etiam se non consensisse: esto alioqui videatur sibi non satis viriliter obstitisse, debilitas enim illa obstitendi, quæ fuisse videtur, non à defectu firmæ in bono voluntatis, sed à violentiâ tentationis fuit, & ita non ille debiliter obstitit, sed fortiter impugnatus est. Quando ergo homine agente aliquid, motus à parte inferiore insurgunt, ipso repugnante, & per partem rationalem obistente, atque ab usu rectæ rationis, fidei
lumi-

luminis, Dei voluntatis non recedente, periculum peccati nullum est, modo perseverantia in resistendo non desit.

His ergo ita præmissis, ad ostendendum, quâ ratione in actionibus indifferentibus Divina voluntas invenienda sit, accedamus. Quia vero præsentis capitis moles excrevit, ideo id commodius in novo capite præstabimus.

C A P U T XII.

Actionum indifferentium genera tria esse, & quomodo in singulis Divina Voluntas investigari debeat, docetur.

Videtur non tam inquirendum, quomodo in actionibus indifferentibus Dei voluntatem inveniamus, quàm potius quomodo illam ad hæc actiones adferamus: Si enim hæ actiones voluntatem Dei habent, indifferentes non sunt; danda igitur ipsis est voluntas Dei, aut potius ipsæ sunt voluntati Divinæ adjungendæ, atque accommodandæ, ut ex indifferentibus bonæ esse incipiant, atque hoc ipsum, qui fieri possit inquiremus.

Possimus verò actionum indifferentium tres veluti classes designare, ut quædam sint gratæ nobis, quasdam aversemur ut molestas, quasdam sus deque habeamus, seu fiant seu non fiant, seu oppositæ illis fiant. Gratæ actiones nobis, amicæque sensui & naturæ sunt, amana & ridentia spectare prata, sapos degustare cibos, &c. Molestæ actiones sunt, ut flagellum sponte subire, abstinere à delicatis cibis, à congressu familiarium. Actiones nec gratæ nec ingratae sensui, ad quas non plus quàm ad oppositas afficimur, sunt: In-

ambu-

62.

Druz

ixi

21: usca

m: l

V

6

ambulare, colloqui, foras prodire, aut domi
confidere, &c. Igitur offerentibus sese actioni-
bus iis, quæ demulcent sensum, foventque na-
turam, inferioremve portionem (de hac enim
sermo hîc) eæ rejiciendæ erunt ab eo, qui volun-
tatem Divinam exequi cupit in his actionibus.
Causa est: quia hæc est Voluntas Dei, ut hujus-
cemodi actibus abstineamus: scriptum est enim:
Gal. 5. Desideria carnis vestræ, ne perfeceritis, &c. Et:
Rom. 8. Si Spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis; Et:
Coloss. 3. Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram.
Etsi in hoc habendam esse rationem discretionis
non nego: habendam esse nimirum rationem
complexionis, sanitatis, valetudinis, loci, tem-
poris, ætatis, personæ, status. Sed hæc ipsa
ratio cauta, discretaque debet esse in hac parte;
magis severa, quàm blanda. Natura enim sem-
per se ipsam quærit, & miris artibus, fictionibus-
que eblanditur à nobis, ut ei tantisper indulgea-
mus.

63. Proinde si quando incidit occasio actionum
carni nostræ suavium & gratarum eliciendarum,
tunc hosce Canones censeo observandos.

Primus. Si actionis, quæ carni grata est, nulla
est causa alia, ob quam fieri debeat, quàm quia
grata & commoda est naturæ, tunc est omninò
rejicienda, & à tali actione abstinendum, juxta
prædictam scripturam.

Secundus. Si præterea est alia causa, propter
quam fieri debeat, puta, valetudo, & sanitas
propria, charitas & hospitalitas in alios; evitatio
vanæ gloriæ, ostentationis, censuræ aliorum;
tum considerandum, an hæc, vel similes causæ,
quæ suadent fieri tales actus, tantæ sint, ut me-
ritò

ritò debeant præferri studio mortificationis à Deo in scripturâ præscripto, v. g. Videndum, an deceat Religiosum hominem, qui profitetur rigidam & austeram vitam, propter sanitatem, nihil aut modicè affectam, tàm suavibus delicatisque cibis se pascere apud externos? &c. Similiter an deceat hospitalitatis gratiâ religiosum silentium solvere? An charitatis fraternæ gratiâ sumptus faciendus sit, qui alioqui paupertati non congruit? Si enim revera causæ illæ, mortificationi sui præponderant notabiliter, cedere tunc mortificatio debet, & tunc non fiet actio sensui grata, quia illi grata, sed quia necessaria est: tuncque jam Voluntas Dei, stabit pro hac parte, ut fiat, & valebit illud axioma. *Hec oportet facere, & illa non omittre. Euntes, discite quid sit, Misericordiam volo, & non Sacrificium.* Quod si causæ faciendi, & non faciendi dictos casus, erunt pares, aut pænè pares, tunc,

Tertius Canon est servandus, ut secluso rationabili scandalo (cui meritò obviandum) mortificationi attendatur potius naturæ, vel certè hic

Quartus. Ut quoniam ambigua res est, & res non gravis est, nihilque periculi post se trahens, indifferenter alterutra pars, libere, securâ conscientiam eligatur, & propter voluntatem divinam exercendam, fiat: censerì enim rectè potest, utrinque rem gratam esse Deo, sive fiat, sive non fiat. Si autem res quidem ambigua sit, at magni momenti ut meritò deliberationem requirat, nec sinat indifferenter alterutram partem eligi, tunc

Quintus Canon serviet, ut consilio peritorum, & bonorum res dirimatur, aut per orationem lumen à Deo impetretur: dicaturque, *Domine*

Druz

ixi

20: usque

m: l

V

6

Afor. 9. mine quid me vis facere? In quo casu non debet mens deliberantis adherere uni parti, sed utrique æquè favere, & eo tantum parata esse accedere, quo bonorum prudens consilium, aut lux divina censuerit accedendum v. g. Expediasné vivere in sæculo? retinere opes, quibus multis aliis, Ecclesiæ Dei, tibi que sis profuturus ad salutem? an relictis omnibus sequi Christum? etsi enim hoc ex naturâ suâ perfectius est, at aliquando hic & nunc, talibus & talibus personis, illud utiliùs, securiùs, consultiùs; puta cum tales sunt, ut religiosam perfectionem non sint affecturi: in sæculo autem tantum boni videntur facturi aliis, sibi que, ut religiosa ipsorum professioni sit exequandum: hîc enim valet illud; Et Monachum non facies, & Senatorem perdes. Atque hi Canones servandi sunt etiam in secundo genere actionum indifferentium: quando scilicet offerunt se exercendæ actiones carni ingrata; æqualiter enim de utrisque Scripturæ, & Spirituales viri solent decernere: quare non est me opus diutiùs in his immorari.

64. Quamobrem ad Tertium genus venio, cui propriè Indifferentium actionum nomen quadrat. Quando ergo occurrunt actiones nec bonæ nec malæ, nec gratæ nec ingrata sensui & naturæ, & perinde erit sive fecerimus, sive neglexerimus, sive oppositum egerimus, tunc Canon supra ordine 4. locum habebit, ut scilicet indifferentem quamcunque partem eligamus, dummodo illi Voluntatem divinam applicemus: hoc vel simili modo, mente vel ore etiam dicendo. *Domine faciam hoc, surgam ex hoc loco propter tuam Voluntatem. Sedebo hic adhuc, quia tua Voluntas est, &c.*
Per

Per talemque Voluntatis divinæ applicatio-
nem à me factam, ex indifferenti aliàs actione,
fiet bona; Deoque grata, & mihi meritoria: pe-
rinde ac quando rem expressè à Deo imperatam
facio, vel prohibitam non facio, quia à Deo pro-
hibita est. Cujus rationem superiori capite attuli,
quia actiones nostræ à fine accipiunt rationem
boni vel mali, ita ut tales sint, qualis finis pro-
pter quem fiunt: si vere bonus finis est, actio ve-
re bona est; si finis fide putativeque bonus, rei-
psâ autem malus est, actio etiam reipsa mala.
Quia verò in illâ actione: *Surgam hinc, quia tua
est Voluntas Domine*, finis bonus est, scilicet Dei
Voluntas ejusque executio, ideò & ipsa surrectio
optima est.

Et hoc est illud quod tantopere Sancti viri
& facere ipsi curant, & alios facere docent, dum
quantum fieri potest, in omni actione parvâ, ma-
gnâ, imperatâ, non imperatâ, naturali, superna-
turali, spiritali, corporali, internâ, externâ, ex
se naturâque sua bona, ex se naturâque suâ indif-
ferente, volunt rectam haberi, & puram inten-
tionem ab Agente, volunt in omnibus Deum
quæri, volunt omnia fieri propter Deum, in præ-
sentiâ Dei, propter gloriam Dei. Hinc est illud
Apostoli: *Omne quodcumque facitis in verbo aut in
opere, omnia in nomine Domini nostri JESU Chri-
sti facite. Et: Sive comeditis, sive bibitis, sive ali-
ud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. Et
ipse Christus: Sic luceat lux vestra coram omnibus
hominibus, ut videant opera vestra bona, & glori-
ficient Patrem vestrum. Et: Si oculus tuus fuerit sim-
plex, totum corpus lucidam erit, lucerna corporis
tui, oculus tuus. Cùm omnia feceritis, dicite, servi
inutiles*

Col. 3.

1. Cor. 10.

Mat. 5.

Mat. 6.

Luc. 17.

Druz

ixi

pr. usce

m: l

V

6

inutiles sumus. Ex quibus Sacrae Scripturae loci potest etiam ratio confici, quae evincat tales indifferentes actiones hac Voluntatis divinae applicatione, bonas, sanctas, Deo gratas, nobis meritorias ad salutem fieri, atque ex indifferentibus Voluntatem Divinam reddi, non quidem imperantem aut prohibentem eas fieri, sed approbantem eas fieri, posse fieri, bene fieri. Certum siquidem & indubitatum est, eas actiones esse Dei voluntatem, sive à Deo approbari, imò Deum velle eas fieri, quae fiunt eo modo, quo Deus jubet omnes nostras actiones à nobis fieri: at quando actus indifferentes facimus ad honorem Dei, ad divinae voluntatis executionem, facimus eos eo modo, quo Deus vult fieri omnes actus à nobis, ut supra ex communi doctrina Patrum, ex Apostolo, & verbis Christi ostendi. Ergo actus indifferentes facti ad Dei honorem, & Divinae voluntatis executionem, sunt verè Voluntas Dei, approbantur à Deo, Deus vult eos fieri.

65.

Quod ipsum longè fortius etiam evincit ratio petita ex Dei ad singulas nostras actiones concursu. Certum enim est, nos sine Deo nihil planè facere; quando ergo Deus nobiscum operatur actus indifferentes (& eadem ratio aliorum omnium) facit illos ad gloriam suam, & ad Voluntatis suae executionem. Quod si ita est, ut omnino est, ergo licitum est homini actus indifferentes agenti, Deum secum concurrentem, in hac intentione gloriae & Voluntatis Divinae exercendae imitari. Ergo consequenter homo sic operans, rectè operatur, & voluntatem Dei operatur, & denique Voluntatis Divinae operationem suam operatione imitatur. Sed in hac re comprobanda,

bandâ, non est operæ pretium immorari. puto enim fore neminem, qui de hac re tam certa, & in Spiritualibus doctrinis tritâ, dubitet. Et ut verum fatear, hocque caput simul concludam, non tam nobis esset in hoc laborandum, ut subtiliter, sitne? qualis sit? quomodo appellanda sit Voluntas Dei in hoc vel illo actu? quàm potius ut sit simpliciter: ut fiat à nobis exactè. Hic enim est cardo vitæ perfectæ & sanctæ. Facere hoc quod Deus jubet, & eo modo per omnia, quoad omnes circumstantias loci, temporis, modi, intensiōis, &c. quo Deus vult facere: vel brevius utrumque complectendo. Facere voluntatem Dei semper, sincere, solam, perfectè; Sed hæc in sequenti capite persequemur; nunc reliquam partem præsentis doctrinæ perficiamus.

Restat enim nonnulla de actionibus indifferentibus præsertim naturæ & sensui gratis (quas supra primi generis diximus) quæstio. Sunt enim pleræque actiones, sensui & naturæ inferiori gratæ, ita necessariæ, ut sine illis durare non possit; fit etiam aliquando, ut homo in talibus circumstantiis, loci, temporis, personarum, &c. inveniat, in quibus illi integrum omninò non sit, à talibus actibus, de quibus loquimur abstinere. Declaro exemplo. Dormire, cantus & harmonias in templis audire, apparatusque elegantes spectare, &c. sunt naturæ grata ita, ut etiam necessaria, saltem pro aliquo tempore, certisque circumstantiis. Quid igitur in proposito quoad mortificationem (quam semper propositam nobis esse debere supra dixi, & ex Scripturis docui) faciendum? quomodo impediendum, ut cibum suavem comedam, nec suavitatem sensui gratam

V.P. Druzb. Op. II.

E . . . sentiam

66.

Druz
 ixi
 m: asce
 n: l
 V
 6

sentiam? &c. Quam ad rem advertendum est (quod etiam cap. præc. dixi) quod aliud sit sentire aliquam in actionibus quibusdamque rebus suavitatem, & naturæ commoditatem, aliud verò eandem cupere, quærere, intendere, in eam consentire, illius præsentia oblectari. illud prius malum non est, neque impediendum, est enim rerum, & actionum naturis inditum, v. g. melli dulcedo, flosculis odor, coloribus voluptas, &c. at illud posterius malum esse, vitandumque; & dixi, & dico, in eoque mortificationis præcepta cardinem versari affero. Comedendus ergo cibus est, audiendi cantus, odorandi flores, vel vapores odoriferi, sed non propter suavitatem, non propter voluptatem; pati ista, non impelli ad ista, nec intendere ista debemus; imò quantum fieri potest, ab his animus (hoc est pars rationalis) avocandus, totus in Deum figendus, nullus voluptati illi quæ sentitur, locus dandus, nullo modo, inquam, amanda est illa delectatio, sed graviter etiam ferenda: & ob hoc solum, quia Deus illam in talibus rebus inesse immiscerique voluit, toleranda & subeunda. quâ ratione servatâ, non tantum nullum erit mortificationis detrimentum, sed potius erit insignis ejus exercitatio. Non tantum voluntas Divina non negligetur, sed verò etiam egregiè fiet: dummodo seriò agatur res, & homo seipsum decipere non velit, & qui semel coactim voluptatem senserit, passusque sit, sensim delinitus, non etiam illam appetat, & intendat, cumque Spiritu caperit, carne tandem consummet.

67.

At quod maximè attendendum illis, qui aliquando res sensui gratas, actusque naturæ jucundos

cundos exercent, proferentes se id facere, ut ex his sensualibus ad spiritualia habeant occasionem: non minus enim ex melle, quam ex absynthio laudari potest Deus degustato. His, inquam, ad prædictam doctrinam attendendum est, & certò sciendum tales Spiritualitates technas esse diaboli ex Angelo Satanæ in Angelum lucis se transformante. Quantæ enim & quàm piæ Sanctæque conversationes transierunt in carnales affectiones, licet & ille & illa Spiritualissimæ personæ viderentur, imò & essent. Non potest talis intentio esse pure ad solam Dei voluntatem conversa: sed necessariò sensualitatis amorem habet intermixtum: & quidquid prætendat Voluntas propria, omninò seipsam cuniculis quærit, & intendit. Verè enim fit id quod sensus amat: vitatur id quod sensus horret, & quidem deliberatè & ex animo. Et quis credere potest Voluntatem divinam solam tibi cordi esse, cùm deliberato animo, & ex proposito sensualitatem quæras: contra illud quod dixit Deus: *Desideria carnis ne perfeceritis.*

Breviter ergo sic habendum est, & sentiendum in re propositâ. Sensualitas nullo unquam prætextu quærenda est; si se ingerit tanquam necessario connexa iis actibus à quibus nullatenus abstinere possumus, toleranda est non acceptanda, repudianda non amplectenda: aversione & avocatione, mentis ad alia impedienda est, non animo intendenda. quod si impetiri repudiarique non potest, necessitas in virtutem commutetur, voluptasque illa, quam Deus rebus & actibus inseruit, tanquam Dei voluntas, non tanquam sensus voluptas est amplectenda:

E 2

tunc

68.

3112

1001

1001

1001

V

6

tunc enim patietur, non aget rationalis pars, non
volet sed perferet sensualitates, affectionesque
inferiores naturæ. quas illa non tenetur tollere
sed minuere tantum, sed tantum iis non con-
sentire, sed tantum iis superior esse, juxta
quæ postremò dixi capite præcedenti. Quæ
autem de rebus sensui gratis admittendis
de omittendis sensui ingratis tenenda sunt.

CAPUT XIII.

*Intentionis divinæ voluntatis substantia, pro-
prietates, modi practici, quibus ea reddi fami-
liaris possit, explicantur.*

69. **O**Mnia fermè, quæ de hac voluntatis divi-
næ perpetuâ intentione executioneque
magis necessaria scitu judicabam documenta,
exposui: Superest mihi, ut ipsam hujus Inten-
tionis Executionisque praxim, proprietates seu
conditiones, modos denique, quibus familiaris
nobis reddi possit, instituta brevitate perle-
quar.

Quod ad primum attinet. Sciendum; Du-
pliciter posse nos in omnibus nostris actionibus
Voluntatem Dei intendere atque exercere. Pri-
mò quidem, universaliter omnia & singula opera
nostra vitæ, vel diei totius, ad divinæ volunta-
tis per ea executionem applicando, hâc vel si-
mili praxi. *Domine Deus meus qui sanctam vo-
luntatem tuam, & semper ipse facis, & semper
nobis fieri vis, volo & statuo tota hac die in omni-
bus actibus meis quibuscunque, corde, ore, opere
exercendis, tuam adorandam voluntatem spectare
& exercere.* Secundo. Specialiter & in particulari

omnia

omnia vel aliqua nostra opera cujuscunque facultatis & potentia, ad ejusdem Voluntatis divinae executionem applicando, hac vel simili ratione. *Domine Deus meus, in cujus Voluntate vita est, & cujus voluntati nemo resistere potest, nemo debet, volo hoc opus N.* (puta Orationem hanc, laborem hunc, Sacrum hoc, refectionem, deambulationem &c.) *facere, ut tuam Sacratissimam voluntatem exequar.* vel brevius. *Domine volo facere hoc, quia haec est voluntas tua.* vel: *Domine hoc facio, ut fiat voluntas tua.* Quod si placeret expressè omnes alias intentiones quascunque excludere, posset ad dictos modos addi vox aliqua exclusiva. v. g. *Domine, hoc facio, ut sola fiat Voluntas tua. Propter tuam solam voluntatem; tantum quia haec est voluntas tua, &c.*

Inter hosce duos modos hoc interest, quòd etsi ambo sunt boni, & divinae majestati nostra opera faciunt grata, praestet tamen posterior priori, quia frequentius fit, & major in eo divinae voluntatis aestimatio, majusque studium elucescit. Praesentius etiam est contra retractationem per adversarium propositum remedium, ut omittam, quod generalis illa habitu tantum, aut ad summum virtute ad omnes se extendat actiones; haec actu illas afficiat. Quare etsi utroque illo modo uti licebit, ita tamen, ut generalis intentio justis quibusdam diei partibus, particularis verò frequenter, & quoad fieri potest, frequentissimè, certe ad notabiliores quascunque actiones accommoletur, usurpeturque. Poterit, inquam, Generalis intentio, Mane, Meridie, Vesperis, exercitari, particularis verò frequentius, pro cujuslibet vitae, occupatio-

70.

3112

ixi

1111111111

111

V

6

numque serie : ut dum lecto surgit, dum orandum accedit, dum Sacrum auditurus, et daturusvè est; dum officium divinum, aut quamlibet partem recitare aggreditur; dum se ad studendum, legendum, scribendum accingit; dum foras prodit &c. dum aliquid incommodi vel ingrati subiturus est, dum denique quidlibet parvum aut magnum acturus, passurusvè est. Atque hæc de Intentionis Executionisvè divini voluntatis praxi quasi Substantiali, satis est dixisse.

71.

Ad proprietates Intentionis Executionisque istius accedo, ex quibus etiam ipsius Substantiæ melius elucescet. Et quantum quidem ad proprietates Intentionis hujus attinet, ex duplicibus sunt: quædam illi cum omni bonarum, & laudabilium intentionum genere communes, quædam isti soli propriæ. Communes sunt cum aliis, ut, quod Intentio debeat esse Bona, Prudens, Prompta. Propria ejus una solum est, ut, quod debeat esse Simplex, seu Sola. Omnes autem istæ proprietates, unico possunt & solent nomine à Spiritualibus Magistris comprehendî videlicet, ut sit Intentio Pura. Pura; nihil habens admisti mali seu peccati; nullus sit error quoad circumstantias, non sit rara, & diu dilata, non sit tarda, aut frigida, & quasi extorta fluctuansque; postremò nulli alteri permitta aut adjuncta. Utile tamen existimo futurum, de singulis hisce proprietatibus aliquid dicere, quanquam de prioribus earum, ita jam supra dictum est, ut hoc solum de iis opus sit dicere, me jam dixisse. Bonam enim hanc Intentionem esse, ita jam docui, ut etiam optimam, perfectissimamque esse

evice-

evicerim. Deinde quid facto opus sit, ut prudens sit, quæ vitanda, quæ adhibenda regula, id quoque jam supra satis exposui: quando de bonis seu imperatis, de prohibitis, de indifferentibus actionibus, quomodo in iis Voluntas Dei investiganda esset, tractavi:

Frequentem esse volo hanc Intentionem exercendæ Divinæ voluntatis, ut extrema duo devitentur, quorum unum est raritas ex negligentia aut oblivione nasci solita. Rara est intentio, si quis semel, bis, terve intentionem hanc in diem renovasse, & uni, duabus, tribusvé actionibus eam applicasse sit contentus. Alterum extremum est *Perpetuitas*, aut potius perpetuè illam continuandi, & singulis quibusvis actiunculis illam applicandi cura. Nam hoc & impossibile est re ipsâ fieri, & cum periculo sanitatis fieret. Non ergo quoties oculum digitumvé moves, toties intentionem hanc renova: sed quoties novum, & à priore distinctum opus aggredieris toties te illud Voluntatis Divinæ causâ aggredi, corde & ore, vel solo corde, profiteri: v. g. lecturus es? legere te velle, quia Deus vult, dicito: à lectione ad Scriptionem te transfers? scribere te velle, quia est voluntas Dei, cogita; & sic de aliis. nam ad singula commata, lecta, vel scripta id protestari, est & inutile, & nocivum, & impossibile. Imò etiam addo, si ab opere ad opus transiens, à legendo, ad scribendum te transferes, adeò distractus non es nec primam intentionem è memoria dimisisti, nihil attinet, te intentionem renovare, sed sufficit, in priore perseverare, Deoque inharere: quod maxime locum habet in operibus vel per se ad Deum spectantibus, ad Deum-

3112

ixi

m: usca

m: l

V

6

Que trahentibus, uti sunt, à Meditatione ad officium divinum recitandum se transferre: vel ad brevibus, ut prius conficiantur, quam intentio memoria excidat, vel quam alia sequior intentio subrepat. Satis ergo frequens hæc intentio erit, si toties repetita fuerit, quoties novum opus priore distinctum, & naturâ, & justo tempore inchoandum erit: nisi forte tam longa prior actio sit, ut etiam eâ durante intentio revocari, maxime si vana gloria, vel quid aliud obrepat, merito debeat.

73.

Prompta esse intentio debet. Decet enim nos hilari animo & festino properare ad exequenda Dei Creatoris Domini que nostri placita. Quò quidem facile nos impellet magna de voluntate Dei æstimatio, debitaque de ejus exercendæ studio supra tradita, & probata opinio; impellet etiam firmum & avidum animi propositum, ubique divinam voluntatem cognitam exequendi; impellet præterea, si in nullam aliam circumstantiam Voluntatis divinæ, nisi in solam voluntatem, mentis obtutum figere consuescat. Nam si voles examinare & attendere, per quem proponatur Voluntas Dei? quo tempore? quo loco? quo modo? multa habebis impedimenta promptitudinis; ut si aspere imperatur, si violenter prohibetur, si causa prohibendi non apparet, aut parva apparet, si tempore tibi incommodo, quo tu alteri rei vacabas, quod destinas alteri occupationi; si id quod jubetur vile est, & in oculis aliorum exercendum; si qui proponit, jubet, vetat, infra te est ætate, prudentiâ, statu, virtute, experienciâ. hæc promptitudinem animi tollunt, si spectantur. Non ergo
spectan-

spectandum, quid? quando? per quem? quo loco? Deus vult, sed quia vult, & quia velle ejus amas, implereque vis, hoc attendendum, & omnia erunt dulcia, omnia commoda. Vel certe sic cogitandum: Voluntatem Dei ego exequi volo: at voluntas Dei est etiam in his circumstantiis: voluit enim Deus sic mihi imperari, per hunc, hoc tempore, hoc loco: Ergo, etiam in his circumstantiis illam agnosco, exosculor, exequor. Uno verbo, *cæca sit, & prompta erit intentio*, Et sicut in obedientiâ, ut quis promptè obediât, duo sunt requisita: *Primò*. Ut sciat credatque firmiter ac certò, esse imperatum nomine Dei. *Secundò*. Ut amet, tam imperium, quam rem imperatam. *Non enim ibi durâ necessitate servitur, ait S. Greg. ubi diligitur, quod jubetur*. Ita in hac Divinæ voluntatis executione (quæ revera obedientia quædam perpetua & suprema est) duo sunt pernecessaria. *Primo*. Ut tibi persuadeas certò esse Dei voluntatem. *Secundò*. Ut ames istam ipsam Dei voluntatem. His enim positis, fieri non potest, ut prompte ad Dei voluntatem exequendam non tendas. Maximum enim est amoris pondus; maxima eloquentia, & suadendi vis in amore.

Possum id ipsum in fide cognoscere, ut quis aliquid fide credat, duo sunt requisita. 1. Ut fidem amet, sibi que necessariam esse persuadeat. 2. Ut id, de quo agitur, ad credendum propositum esse ab Ecclesiæ capite certo cognoscatur, aut putetur. Hinc fit ut cum homini bene Catholico de aliquo articulo dicimus: *Definitum est, de fide est: statim amplectatur, si definitum esse sibi persuasit*. Ita ergo & in proposito no-

E s

stro

74

stro evenit, evenireque debet: Si promptè ferri ad Dei voluntatem exequendam volumus, & voluntatem ipsam amemus, & illam huic operi in talibus circumstantiis adesse firmiter nobis persuadeamus, neque opus à voluntate separamus, sed unum quid ex his conflari, quod separari per nos nec possit, nec debeat, credamus. Non enim Deus abstracta vult, sed concreta. Quare hæc in nobis resolutio esse debet: Et voluntatem Dei, & id quod vult Voluntas Dei, propter ipsam voluntatem volo facere, volo omittere, volo admittere; volo respuere. Stultissimum est dicere. Ego quidem voluntatem Dei istam amo, sed id, quod illa vult facere nolo: Sicut si quis dicat: Amo quidem ego imperium ipsum, sed rem imperatam non amo, nec faciam. aut. Amo quidem comestionem, sed cibum non amo, nec admitto.

75.

Promptitudinis igitur hujus de quâ agimus, hi fontes, hi Canones erunt. 1. Ama Dei voluntatem, & totum id quod Deus vult. 2. Fideliter crede hoc Deum velle, & propter hanc volitionem operi te accinge. 3. Nihil aliud in ullâ re specta, nisi an sit Dei voluntas? hanc si vides adesse, satis sit, de executione jam cogita. 4. Ne diu examina, ne hæsitâ, ne respecta scrupulosè sitne voluntas Dei? si vel suspicio est, esse Dei voluntatem, jam illuc impetus eat voluntatis tuæ. Ideò enim forte in illâ Orationis Dominicæ parte, *Fiat voluntas tua*; præpositum est, *Fiat*, reliquis verbis, ut ostendatur, tam avidos nos esse debere Voluntatis divinæ exequendæ, ut prius, si fieri possit, eam fieri & perfici à nobis velimus quam planè cognoscamus; vel

vel ut inter illud ipsum tempus, quo illi cognoscendæ vacamus, Jam etiam in executione, & quasi factione illius occupemur. Et certè idcirco Deus vult, quidquid vult, ut fiat quod vult; finis ergo quem volendo Deus intendit est factio, atqui constat quod finis, qui postremus est in intentione, primus sit in executione. Quocirca prius penè à nobis fieri deberet, quod Deus vult, quàm cognoscamus perfectè illum velle. quod exaggerare volui ideò, ut promptitudinem suaderem. Quare etiam ad promptitudinem pertinet, ut prius intentio statuatur Divinæ voluntatis, quàm opus ipsum inchoetur; fecisse enim intentionem, jam est inchoasse divinæ voluntatis executionem: at inchoasse opus sine intentione, non est illud ex Voluntate Dei fecisse; quod enim sine intentione factum est, sine Dei voluntate, vel non propter Dei voluntatem factum est. Si tamen oblivio intentionis subrepat initio operis, quamprimum in mentem venerit, statuenda erit.

Ad extremum intentio debet esse *simplex* seu *sola*. quo nomine volo illam nihil habere immistum sibi, non solum malum, quoad absit, non solum indifferens, non solum privatum redolens commodum aut affectum, passionisque aut sensus palpamentum, sed ne bonum quidem alioqui, modò voluntate Dei inferius. Tam ergo simplex sit intentio hæc, ut sola simpliciter, nuda, directè, immediatè, Dei voluntas intendatur. quod si quando aliquid immiscendum putabitur, huic subsit, huic serviat, non aliter intendatur, quàm ob Dei voluntatem. Unde hoc simplicis istius Intentionis nomine, etsi potissimum

76.

Druz

ixi

re usca

n: l

V

6

mum ad vivum & imum planè refecatur omnis
 affectuum inordinatio, omnis passionum im-
 mortificatio, omnis amoris proprii privataeque
 voluntatis cura, omnis humanorum judiciorum,
 respectuumque ratio; sed præterea etiam bona
 huc non admittuntur, si alioqui imperfecta sint
 aliis, & præsertim voluntati Dei comparata: ita
 ut in hac intentione, vel locum non habeant, vel
 ejus materia sint, & illi subserviant cujus ratio-
 nem dudum supra attuli, quia hæc sola intentio
 Divinæ voluntatis, tam est perfecta, ut sola alia-
 rum vicem implere, & perfectionem æquare
 sufficiat: hæc autem una absente, nulla alia quan-
 tumvis optima videatur, sufficiens sit, & imper-
 fectione careat: quidquid enim aliud intendas,
 si ad Dei voluntatem non retulisti, nihil boni egi-
 sti; neglige alia omnia, solam voluntatem Dei
 præ te habe stantem, omnia possides in hac unâ.

Quocirca diligenter in hoc puncto (etsi & in
 aliis prioribus) potissimum examinanda est inten-
 tio nostra; & alterum ex his servetur. 1. Ut vel
 sola divina voluntas intendatur: hoc modo: Vo-
 lo hoc facere, propter solam & unam Dei volunta-
 tem: 2. Vel si quid aliud præter illam intendere
 placet, intendatur propter illam, hoc modo: Vo-
 lo hoc facere ut me mortificem, ut Christum imi-
 ter, ut ad honorem B. V. aliquid agam, quia est
 hæc Dei Voluntas. Sive: Volo orare ad hono-
 rem B. V. quia hæc est Dei voluntas. 3. Vel si quid
 aliud intenditur, suppositâ Dei voluntate inten-
 datur: hoc modo: Volo orare, ut impetrem re-
 missionem peccatorum, interea subintelligendo
 id Deo placere. Extra hos tres modos si quis in-
 tentionis modus est, bonus non est: in his verò

tribus

tribus, primus optimus est, secundus illi suppar; infimus tertius est: Ea propter existimo, aut primum aut secundum in omni nostra actione tenendum esse, at præcipuè primum, alioqui difficile erit Intentionem amore proprio & omni impuritate, obliquitateque expedire, cum tamen id facillimum in primo sit modo. Et denique absque dubio iustius, rectius, securiusque divina voluntas, (quæ est fons omnis iusti, recti, perfecti) directè & immediatè intenditur, aliis mediatè, indirectè, implicitè intentis; quam ut alia expressè, directè intendantur, Dei verò voluntas tantum virtualiter, mediatè, respectivè, consequenter spectetur, non enim voluntas Dei ancillari aliis, sed omnia voluntati divinæ debent. Atque ex his, quæ jam dixi, non est difficile cuilibet investigare, varias rationes, quibus hanc divinæ voluntatis exercendæ præxim, possit sibi familiarem, & perfacilem reddere; Suggestam nihilominus aliquas brevissimè.

Prima. Indiculum sibi conficere quotidianarum suarum, vel earum, quas se habiturum quis quotidie prævidet, actionum, & proponere firmiter, quòd unicuique earum sis præmissurus Intentionem exequendæ Dei voluntatis: idque deinceps propositum exequi, adhibito etiam examine speciali supra id: An scilicet unicuique actioni, quam in Indiculo habes, præmiseris Intentionem divinæ voluntatis exequendæ, eo modo quo promiseras te præmissurum. Et hoc quidem propositum ter in die, mane, sub meridiem, sub vespere; Examen verò sub meridiem, atque sub vespere fieri poterit.

Secunda ratio. Habito hoc firmo animi decreto, quòd omne studium velim ad exercendam jugiter

77.

Druz

ixi

v. uscu.

n: l

V

6

giter in meis actionibus voluntatem divinam collocare; constituam mihi excitatoria certa signa, visa, vel auditu percipienda, quibus commonebor hujus Intentionis; ita, ut quoties tale signum videbo, vel audiam, toties me ad divinam voluntatem reflectam: talia signa esse possunt: certo modo certas res in cubiculo disponere, imagines affigere, &c. ut illius dispositionis objectu commonear, hanc à me factam Intentionem propter Dei voluntatem renovandam. Item tale signum esse posset, Campanulæ domesticæ, vel templi, vel horologii sonus, ita, ut statuamus, quoties signum hujus campanulæ audiero, toties Intentionem divinæ voluntatis renovabo.

78. *Tertia ratio.* Applicare signum aliquod vesti, vel corporis alicui parti, sensum aliquem imprimens, ut manui &c. occultè, si cum aliis agendum sit; palam si soli v. g. digito annulus imponendus, ut hujus signi sensus refricet memoriam excercendæ divinæ voluntatis.

79. *Quarta ratio.* Constituere singulis diebus, vel diei partibus, vel horis certum numerum actuum, sive currentium in vita mea ordinaria, ordineque communitatis præscripto, sive virtutum definitarum, quarum studio vel penuriâ magis urgear, eosque actus exercere tanto numero, aut proponere propter divinæ voluntatis executionem v. g. *Volo hodie, hac diei parte, hac horâ, in hac occupatione, toties ad Deum mentem elevare, quia hæc est Dei voluntas: toties actum amoris Dei & Christi elicere, quia hæc est Dei voluntas: toties SS. Trinitatem adorare, me humiliare, hunc unum, vel hos sensus mortificare, quia hæc est Dei voluntas. Volo toties actum humilitatis in honorem B. V. elicere,*

re, quia hæc est Dei voluntas: Volo tot actus Intellectus, tot actus Voluntatis, tot actus memoria, tot aspectus oculorum, tot actus audiendi, tot actus gustandi &c. facere vel etiam non facere, sed abnegare, propter Voluntatem Dei.

Quinta ratio. Acturus aliquid cogita tantisper prius, quomodo Deus, si id ipsum acturus esset, illud ageret? & ubi hoc dispexeris, propone consimiliter agere id quod es acturus. Sine dubio enim Deus te ita agere vult, quomodo ipse ageret, si hoc ipsum acturus esset. Quæ praxis ut intelligatur, & magni æstimetur, exerceaturque diligenter, interest fundamentum ejus altius explicare, pertinet enim hæc praxis ad exercitium Voluntatis divinæ internæ.

Sciendum ergo; In Deo esse rerum omnium Ideas, tam Substantiarum, quàm accidentium, v.g. actionum humanarum. Hæ Ideæ in Deo sunt Deus; ita, ut homo, v. g. qui in mundo existit, longè perfectius esse habeat in Deo, quàm in se hic; & actio humana. v. g. Oratio, longè perfectius habeat esse in Deo, quàm in homine, à quo fit; in Deo enim sunt hæc sine imperfectionibus, sunt perfectissima, sunt Deus. Igitur perfectius ego, v. g. Oro in Deo, quàm in me ipso: illa enim Oratio mea in Deo, est regula hujus orationis in me, ita perfecta, ut si Deus ipse in personâ mea orare vellet, juxta illam regulam se in orando dirigeret, illudque suum exemplar in se imitaretur. Et hoc est, quod in Deo vocatur Idea: illa scilicet ratio perfectissima, quam Deus in se habet, & quam intuetur, quando aliquid agit, ad cujusque normam tum ipse rem talem vel talem facit, tum ab aliis fieri vult. Hæ in Deo con-

80.

81.

3142

ixi

re usque

n: l

V

6

conciuntur tot, quot res sunt, vel de facto, vel
possibiles: etsi in Deo sit una tantum Idea, hoc
est, ipse Deus. In his Ideis plurimum sibi Deus
complacet, utpote, in perfectissimis operi-
bus, operumque exemplaribus, ac regulis,
quibus merito omne opus conformari debeat.
Unde vult nos illis conformari, estque illi
gratissimum si tales simus, & ita agamus hic, qua-
les sumus in ipso, & quomodo agimus in ipso. Et
hic est ille gustus Dei, quem habet apud se ex re-
bus, tunc quando ita fiunt, vel non fiunt &c. Ad
eum modum, quo artifex peritus, quando cogitat
de aliquo opere quod fieri posset, vellet, aut vi-
det, efformat sibi speciem exactam operis in ani-
mo, & in eâ sibi complacet, gustatque per ani-
mum proportionem & decorum illius formæ, si-
mulque cupit illud opus ita prorsus fieri, prout il-
le speciem ejus habet: & si videt, omnino illud
ita factum, gaudet, approbat: si non ita, non est
contentus, improbat; quia scilicet non est tale,
quale ipse in animo suo longè perfectius intuetur.
Quare qui vult Dei voluntatem, in suis actibus ex-
equi, totumque se ad gustum & placitum Dei in
suis actionibus accommodare facereque opera
sua ita, ut ex illis gustum habeat Deus, respicere
debet ad illas Ideas divinas, quas habet Deus actio-
num illarum suarum, debetque conari, ut eas quam
simillimas reddat illis Ideis; tunc enim fiet, ut De-
us videns illas actiones suis Ideis simillimas, ap-
probet actiones, gustumque habeat talem, qua-
lem habet ex suis Ideis. Atque hoc est ad gustum
Dei agere, hoc est amulari Ideas ejus, hoc est a-
gere secundum voluntatem Dei internam.

82.

Difficultas tantum esse posset, quomodo quis

scire

scire possit, qualis sit idea in Deo hujus aut illius rei, quæ agenda occurrit? Sed in hoc facile subsidium est à Fide, & Scripturis, à rationis lumine, & conscientia, à Christi exemplis & Sanctorum, à doctrinis Spiritualium Magistrorum: demum quomodo alium doceres hoc vel illud agere cum virtute, eo modo ipse facito. potissimum verò attendere oportet hinc inspirationes divinas, quæ animabus bonis nunquam deficiunt. Nam sicut Deus inspirat quid agere, ita idem ostendit, & quomodo agere debeas. In summâ ergo loquendo hujus rationis & modi quinti hæc praxis erit: Volo orare, scribere, dormire, &c. *Quia nunc Deo placet, ut orem, utque ita orem, ut scribam, & ita scribam: Vel: Volo ita orare, quomodo Deus oraret, si oraret. Vel: Orare debeo, & quia Deo gratum ac suave est, si ita orem? volo ita orare &c.*

Plures hujuscemodi, aut etiam commodiores rationes unusquisque excogitare, sibi que præfigere, & ad usum deducere poterit; mihi satis est, digito intento fontem ostendisse, ut ajunt, aut carbone lineamenta duxisse, suo quemque penicillo atque colore uti permittendo. Ingeniosa enim caritas est & inventiva; & sæpe fit, ut quod uni difficile est, alteri sit facillimum, sæpe etiam fit, ut aliqui invenire non possint, at inventis addere feliciter sciant. Non obest dare uniuscujusque industriæ locum. Hæc ipsa quæ ego scripsi, melius aut scripserunt, aut scripissent alii, imò hæc melius penetrarent alii, exercerentque quàm ego, si ad eorum manus (sed non huic fini scribo, mihi privatim laboro) pervenirent. Cæterum ut ad rem, & finem re-

V. P. Druzb. Op. II.

F

grediar,

83.

Druzb

ixi

v. p. druzb.

n: l

V

5

grediar, rationes à me præscriptæ tum demum efficaces erunt, quando diligenter exercebuntur: diligentiam verò acuent multa, de quibus cum toto hoc tractatu sparsim, tum potissimum c. 7. & hoc ipso, cum de promptitudine Intentionis disputavi. Sed nihil magis eam conservabit, quam examen frequens quotidianumque, pœna etiam inflicta, si negligentia subreperit, denique oratio ad Deum, ac potissimum illa, ab ipso Deo in hunc finem instituta. *Fiat Adoranda, fiat Sanctissima Voluntas tua, à me, à me, de me, per me &c.* Vult enim Deus, ut hoc petamus à Deo fieri, & in hoc ipso est exequenda Voluntas ejus, quia ille vult à se peti, ut fiat Voluntas ejus. Tantus est æstimator Deus voluntatis suæ. Sed ecce in altum provehor; nolo autem cùm ad finem festinârim.

CAPUT XIV.

Quibus mentis affectibus Divina Voluntas sit à nobis exercenda?

84. **F**ermè hæctenùs solum intellectum instruxi, quâ ratione se in hoc altissimo exercitio gerere, quomodo illud sibi familiare debeat reddere: instruendus etiam est affectus; sive, voluntati sunt suggerendi affectus, quibus voluntatem DEI exercere & intendere quis possit.

Ac primum omnium, Amore vehementi & intenso, magnâque æstimatione rapi debet. Et quis non amet, non æstimet voluntatem DEI?

quæ ipse Deus est, imò quâ solâ Deus nobis bonus est? Nullo enim alio attributo se nobis communicat, nisi voluntate, Nullo alio benè facit, benè vult, nullo nos amat, curat, tuetur, nisi voluntate. Intellectu suo nos scit amare, creare, salvare, &c. Sed voluntate suâ nos creat, amat, salvat, beat: quis item non æstimet hoc exercendæ Dei voluntatis studium, quod Deus ac Christus, summi utique Magistri & rerum æstimatores fecerant, & faciunt. Liceat aliquid dicere: Fuisset in mundo æstimatio voluntatis Dei Christus non venisset, peccatum non fuisset, infernus non fuisset; da illam & modo, extinxisti inferorum incendia.

Secundò. Reverentiâ Divinæ voluntatis decet nos duci ad exercitationem ejus. Dignissima quippe est omni honore, omni cultu, omni veneratione, quippe quæ sit Deus ipse, & per quam Deus quam maxime Majestatem suam prodit: quam Deus ipse in semetipso vel maxime veneratur (si modo in Deo est sui saltem reverentia, est certè æstimatio dignitatis, & procuratio tantum non ambitiosa, quia meritissima) adeò ut probet nihil, nisi quod è voluntate ejus factum: culpet nihil puniatque, nisi quod alienum ab ejus voluntate.

Tertiò. Timore filiali & casto, duci nos oportet ad exequendum quod Deus vult. Non timeat filius Patris voluntatem transgredi, negligere, oblivisci? & quæ certior via excidendi à gratiâ, quàm neglectorem inveniri voluntatis Dei? Times à Deo malum pænæ? time à te, & fuge

3112
 1001
 1002
 1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050
 1051
 1052
 1053
 1054
 1055
 1056
 1057
 1058
 1059
 1060
 1061
 1062
 1063
 1064
 1065
 1066
 1067
 1068
 1069
 1070
 1071
 1072
 1073
 1074
 1075
 1076
 1077
 1078
 1079
 1080
 1081
 1082
 1083
 1084
 1085
 1086
 1087
 1088
 1089
 1090
 1091
 1092
 1093
 1094
 1095
 1096
 1097
 1098
 1099
 1100
 1101
 1102
 1103
 1104
 1105
 1106
 1107
 1108
 1109
 1110
 1111
 1112
 1113
 1114
 1115
 1116
 1117
 1118
 1119
 1120
 1121
 1122
 1123
 1124
 1125
 1126
 1127
 1128
 1129
 1130
 1131
 1132
 1133
 1134
 1135
 1136
 1137
 1138
 1139
 1140
 1141
 1142
 1143
 1144
 1145
 1146
 1147
 1148
 1149
 1150
 1151
 1152
 1153
 1154
 1155
 1156
 1157
 1158
 1159
 1160
 1161
 1162
 1163
 1164
 1165
 1166
 1167
 1168
 1169
 1170
 1171
 1172
 1173
 1174
 1175
 1176
 1177
 1178
 1179
 1180
 1181
 1182
 1183
 1184
 1185
 1186
 1187
 1188
 1189
 1190
 1191
 1192
 1193
 1194
 1195
 1196
 1197
 1198
 1199
 1200
 1201
 1202
 1203
 1204
 1205
 1206
 1207
 1208
 1209
 1210
 1211
 1212
 1213
 1214
 1215
 1216
 1217
 1218
 1219
 1220
 1221
 1222
 1223
 1224
 1225
 1226
 1227
 1228
 1229
 1230
 1231
 1232
 1233
 1234
 1235
 1236
 1237
 1238
 1239
 1240
 1241
 1242
 1243
 1244
 1245
 1246
 1247
 1248
 1249
 1250
 1251
 1252
 1253
 1254
 1255
 1256
 1257
 1258
 1259
 1260
 1261
 1262
 1263
 1264
 1265
 1266
 1267
 1268
 1269
 1270
 1271
 1272
 1273
 1274
 1275
 1276
 1277
 1278
 1279
 1280
 1281
 1282
 1283
 1284
 1285
 1286
 1287
 1288
 1289
 1290
 1291
 1292
 1293
 1294
 1295
 1296
 1297
 1298
 1299
 1300
 1301
 1302
 1303
 1304
 1305
 1306
 1307
 1308
 1309
 1310
 1311
 1312
 1313
 1314
 1315
 1316
 1317
 1318
 1319
 1320
 1321
 1322
 1323
 1324
 1325
 1326
 1327
 1328
 1329
 1330
 1331
 1332
 1333
 1334
 1335
 1336
 1337
 1338
 1339
 1340
 1341
 1342
 1343
 1344
 1345
 1346
 1347
 1348
 1349
 1350
 1351
 1352
 1353
 1354
 1355
 1356
 1357
 1358
 1359
 1360
 1361
 1362
 1363
 1364
 1365
 1366
 1367
 1368
 1369
 1370
 1371
 1372
 1373
 1374
 1375
 1376
 1377
 1378
 1379
 1380
 1381
 1382
 1383
 1384
 1385
 1386
 1387
 1388
 1389
 1390
 1391
 1392
 1393
 1394
 1395
 1396
 1397
 1398
 1399
 1400
 1401
 1402
 1403
 1404
 1405
 1406
 1407
 1408
 1409
 1410
 1411
 1412
 1413
 1414
 1415
 1416
 1417
 1418
 1419
 1420
 1421
 1422
 1423
 1424
 1425
 1426
 1427
 1428
 1429
 1430
 1431
 1432
 1433
 1434
 1435
 1436
 1437
 1438
 1439
 1440
 1441
 1442
 1443
 1444
 1445
 1446
 1447
 1448
 1449
 1450
 1451
 1452
 1453
 1454
 1455
 1456
 1457
 1458
 1459
 1460
 1461
 1462
 1463
 1464
 1465
 1466
 1467
 1468
 1469
 1470
 1471
 1472
 1473
 1474
 1475
 1476
 1477
 1478
 1479
 1480
 1481
 1482
 1483
 1484
 1485
 1486
 1487
 1488
 1489
 1490
 1491
 1492
 1493
 1494
 1495
 1496
 1497
 1498
 1499
 1500
 1501
 1502
 1503
 1504
 1505
 1506
 1507
 1508
 1509
 1510
 1511
 1512
 1513
 1514
 1515
 1516
 1517
 1518
 1519
 1520
 1521
 1522
 1523
 1524
 1525
 1526
 1527
 1528
 1529
 1530
 1531
 1532
 1533
 1534
 1535
 1536
 1537
 1538
 1539
 1540
 1541
 1542
 1543
 1544
 1545
 1546
 1547
 1548
 1549
 1550
 1551
 1552
 1553
 1554
 1555
 1556
 1557
 1558
 1559
 1560
 1561
 1562
 1563
 1564
 1565
 1566
 1567
 1568
 1569
 1570
 1571
 1572
 1573
 1574
 1575
 1576
 1577
 1578
 1579
 1580
 1581
 1582
 1583
 1584
 1585
 1586
 1587
 1588
 1589
 1590
 1591
 1592
 1593
 1594
 1595
 1596
 1597
 1598
 1599
 1600
 1601
 1602
 1603
 1604
 1605
 1606
 1607
 1608
 1609
 1610
 1611
 1612
 1613
 1614
 1615
 1616
 1617
 1618
 1619
 1620
 1621
 1622
 1623
 1624
 1625
 1626
 1627
 1628
 1629
 1630
 1631
 1632
 1633
 1634
 1635
 1636
 1637
 1638
 1639
 1640
 1641
 1642
 1643
 1644
 1645
 1646
 1647
 1648
 1649
 1650
 1651
 1652
 1653
 1654
 1655
 1656
 1657
 1658
 1659
 1660
 1661
 1662
 1663
 1664
 1665
 1666
 1667
 1668
 1669
 1670
 1671
 1672
 1673
 1674
 1675
 1676
 1677
 1678
 1679
 1680
 1681
 1682
 1683
 1684
 1685
 1686
 1687
 1688
 1689
 1690
 1691
 1692
 1693
 1694
 1695
 1696
 1697
 1698
 1699
 1700
 1701
 1702
 1703
 1704
 1705
 1706
 1707
 1708
 1709
 1710
 1711
 1712
 1713
 1714
 1715
 1716
 1717
 1718
 1719
 1720
 1721
 1722
 1723
 1724
 1725
 1726
 1727
 1728
 1729
 1730
 1731
 1732
 1733
 1734
 1735
 1736
 1737
 1738
 1739
 1740
 1741
 1742
 1743
 1744
 1745
 1746
 1747
 1748
 1749
 1750
 1751
 1752
 1753
 1754
 1755
 1756
 1757
 1758
 1759
 1760
 1761
 1762
 1763
 1764
 1765
 1766
 1767
 1768
 1769
 1770
 1771
 1772
 1773
 1774
 1775
 1776
 1777
 1778
 1779
 1780
 1781
 1782
 1783
 1784
 1785
 1786
 1787
 1788
 1789
 1790
 1791
 1792
 1793
 1794
 1795
 1796
 1797
 1798
 1799
 1800
 1801
 1802
 1803
 1804
 1805
 1806
 1807
 1808
 1809
 1810
 1811
 1812
 1813
 1814
 1815
 1816
 1817
 1818
 1819
 1820
 1821
 1822
 1823
 1824
 1825
 1826
 1827
 1828
 1829
 1830
 1831
 1832
 1833
 1834
 1835
 1836
 1837
 1838
 1839
 1840
 1841
 1842
 1843
 1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000

fugemalum culpæ: culpa sola est recessisse à Dei voluntate.

87.

Quartò. Humilitate, & propriæ indignitatis, ineptitudinisque reputatione ad Dei voluntatem exequendam eundum est. Quidni enim se humiliet res vilissima, cerneus se tantæ & tantæ puræ, tam dignæ rei exequendæ, conficiendæque instrumentum assumi? Homo, actio humana instrumentum sit tam sanctæ, tam puræ, tam dignæ voluntatis? Magnum erat, & nimis magnum homini voluntatem Dei vel à longè intuendam ostendi, etiam ad efficiendum eam assumitur, etiam compellitur, & præmiis invitatur.

88.

Quintò. Fiduciâ nos trahi ad id oportet ut voluntatem DEI faciamus: fiduciâ, inquam, primò facilitatis in exequendo: Dei enim negotium est, quando ejus Voluntas agitur, ego instrumentum sum, voluntas Dei materia est. Eadem voluntas artifex est: Si vult benè fieri ab instrumento opus suum, adhibet industriam suam, & adhibebit sine dubio, modo non desim ego, non desim, subtrahendo me, importunum aliqui de meo adferendo, quod ejus purissimæ Voluntati imisceri non possit, non deceat. Fiducia deinde tam propinqui auxilii, tam intimæ divinæ mecum præsentia. Non est Deus, mecum præsens, cujus voluntatem in manu habeo? Voluntas certè ejus, præsentia ejus. Ergo dum facio ejus voluntatem, facio & præsentiam; & quid metuum, quo egeam, Deo præsentem in manibus meis præsentia ejus, cum volo facio illam, & est amplius quod velim? Ita mihi præ-

sens est. quomodo ego facio. Si Deus tibi daret potestatem, ut Deo posses præscribere decreta tuæ salutis, non esses certus de salute? non sperares saltem? Ecce voluntas ejus in manu, fac illam qualem vis. ad hoc tibi proposita, imò & imposita est, ô homo, ut facias illam: facias, inquam, tibi salutarem, te sanctificantem, te justificantem, te roborantem, te exornantem, te cælis dignum reddentem; quem incusabis si perieris? quid amplius tibi facere Deus debuit? En tibi dicit, Habes in manu tuâ voluntatem meam, qualem illam censes ex tuo usu, talem finge, talem forma. Voluntas mea est, ut salveris; hæc voluntas in manu tua est, ut eam facias; quidni facis? Volo ego pro te sententiam ferre; hanc voluntatem tibi do in manus, effice illam, ferto illam pro te: ratum habeo. non vis: quid te perire doles?

Sextò. Atque hinc surgat necessariò admiratio atque stupor: Creaturam tam familiariter cum Creatore agere, posse, cogi, ut in manibus suis habeat, fingat, fabricet Voluntatem ipsius, ut videat Deum tam intimè sibi in omnibus cooperari, secum agere omnia, sibi sua agenda committere omnia.

Septimò. Desiderium Deo obediendi huc nos ducere debet, est enim hæc exercitatio, ut aliàs innui, perpetua obedientia. Ex quo confurgit.

Octavò. Gaudium de certitudine, quod non aberres, utpote, qui tibi conscius sis te in luce Dei vivere, & agere, te ex mente Dei operari omnia, imo mentem & voluntatem Dei in omni-

3142
 xi
 v. usq.
 v
 5

bus operari, nihilque tuum quærere, sed solius Dei, soli voluntati ancillari, omnesque tuas vires & actiones, & potentias impendere.

90.

Nonò. Unde ultra gignitur sui abnegatio, expropriatio, annihilatio, seu Spiritus paupertas, dum homo nihil de suo iudicio statuit nihil de suo commodo quærit, nihil de suo arbitrio operatur, sed hoc solum iudicat faciendum, solum hoc iudicat bonum, quod Deo videt placitum; nunquam quidquam de suo adfert ad opus, præter libertatem, quâ vult liberè, Dei non suam voluntatem facere, & hanc ipsam libertatem agnoscit è Dei voluntate esse, quia enim Deus vult illum liberè operari, liberè operatur: & ita hoc ipsum non hominis, sed Dei est, in quo vera & genuina hominis expropriatio est. Nam nihil homo videt in opere suo suum, Non externum opus, quia hoc Dei est; non voluntatem operis, quia hæc etiam Dei est; ideo enim opus fecit, quia illud Deus fieri voluit; Non executionem ejus divinæ voluntatis, quia etiam hæc Dei est; Deus enim hanc executionem voluit, quando opus fieri voluit. Non executionis modum & circumstantias, quia & hæc Dei voluntas præscripsit, & absorpsit. Non libertatem executionis, quia & hoc ipsum Deus voluit, & ideo executus est, quia Deus liberè exerceri, fierique suam voluntatem voluit: præterquam, quod illam Deus fecit, & homini dedit. Unde jam homo in opere suo, ut dicebam, nihil videt suum, sed omnia Dei, & ubique Deum, imò ne opus quidem, sed solam Dei voluntatem,

tatem, quæ tam opus, quàm omnes alias circumstantias ejus ita sibi vendicavit, ut quidquid sit in eo, totum sit voluntas DEI, totum DEI.

Decimò. Atque ex hoc non possunt non surgere in homine exultationes mentis, quies animi, limpida quædam præsentis & vicini Dei contemplatio, exosculatio ejusdem, amplexus & basia: dum se homo à sui servitio exemptum, totum Dei factum, instrumentum Dei redditum, in Deum absorptum, à Deo regi, Deo vivere, hoc est, per Deum, & propter Deum, suos actus, Dei actus, se non in se, sed in Deo durare, moveri, vivere, esse, agere, videt.

Hos scilicet omnes actus & affectus homo pro suo modulo, nunc hos, nunc illos sentire, & afferre deberet ad voluntatem Divinam, quando eam executurus est. hos etiam haurire deberet ex eadem, quando eam executus est: hos denique quando in se, & quantò in se plus minusve experietur, tantò plus tantoque minus se in hoc exercitio beatissimo profecisse intelligere debet. Horum affectuum, aliquorum saltem, praxim attexere mihi visum est, ad cujus normam alii affectus exerceri poterunt, cum Voluntas Dei agnita, intendenda erit in opere. Ergo ubi cognovi Voluntatem esse Dei, ut v. g. orem nunc, dicam corde vel etiam ore. *Est voluntas tua Domine, ut ego nunc orem? amo istam Voluntatem tuam valde, & ideo orare jam volo. Est Voluntas tua Domine, ut ego nunc studio scientie me occupem? Gaudeo hanc esse voluntatem tuam, eamque exosculor, atque jam exequor. Est voluntas*

3112

xi

re usque

v. l

V

5

tua Domine, ut cibum sumam? O mi Deus etiam hoc tibi placuit velle à me fieri? facio purè quia ita vis. Est voluntas tua Domine, ut ego scribam tantinè sum ego tibi vermiculus, & minima portio creaturae tuae, ut dignum ducas tuam mihi Voluntatem ostendere, & pro me illam perficere? Fiat Voluntas tua. Vel: Non sum dignus ut faciam Voluntatem tuam, quia tamen tu vis, fiat Domine a me & per me.

Hæc sufficient. Et quia res hæc magni momenti est, adedò ut totius structuræ sit basis & cardo, Considerationem apponam, quâ hæc omnia, quæ hæctenus fusius dicta sunt, in unum contraham, fontesque tum præcedentis capituli præxiarum, tum hîc expositorum affectuum explicabo, quo in promptu sit, mentem ad huiusmodi exercitii saluberrimi usum identidem excitare atque prædictorum memoriam refricare.

CAPUT XV.

*Consideratio ad cognitionem, amorem, & exercitationem Divinæ Voluntatis mentem permovens
& prædictorum summam magna parte complectens.*

92. **L**ongior hæc (ut patebit) erit Meditatio, quibusdam etiam punctis difficilior; cogit enim sic rei necessitas, magnitudo, obscuritas. Erit tamen fæcunda & practica, neque gestu privabit. abundat convictionibus intellectus, profuturisque conclusionibus. Meditatio erit, Voluntatem etiam ad id quod probatur

impellere, aut impelli à Deo flagitare. Ne longitudo fastidiosa sit, octo in dies ferme distribui poterit Meditatio, idque hoc ordine quo & scribetur.

1. De voluntate Dei secundum se.

2. De Voluntate Dei quoad Deum; non quòd ista re distinguantur, sed quia consideratione nostrâ distinguentur.

3. De Voluntate Dei quoad Christum Dominum.

4. De Voluntate Dei quoad nos, seu quid sit in nobis?

5. De Voluntate Dei, quid exigit à nobis?

6. De Substantiâ Intentionis & Exercitationis Divinæ voluntatis, deque proprietatibus ejus Intentionis.

7. De excellentiâ, perfectione, effectis hujus exercitii.

8. De modis reddendi hoc studium familiare, deque affectibus, quibus hæc exercitatio peragenda sit. Priores quinque partes tradam fufius; in reliquis remittam me fermè ad jam supra dicta; ut quid enim repetam? Ad rem jam accedo.

CONSIDERA I. *Quid sit Voluntas Dei secundum se?*

I. Dei Voluntas in se, & secundum se spectata, est ipsemet omnino Deus: quidquid enim in Deo est, Deus est: consideratur autem & concipitur, ut aliquid aliud à Deo; vel propter opera quæ facit extra Deum: vel propter expo-

F 5

sitio-

93.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including the letters 'V' and 'S'.

fitiones sui modosque, quibus se explicat ad
notitiam nostram, quos constat non esse Deum
vel propter similitudinem nostræ voluntatis, quæ
aliud est ab animâ, & in quâ aliud est potentia,
aliud actus: nos autem divina creatorum instar
percipimus, cum tamen in Deo volendi vis sit,
potentia non sit, vis autem semper actualis, sem-
per in actu, eoque unô, nec à Deo distincto; se
enim ipso Deus vult, quidquid vult.

Ex quo ego *primò* magnam quandam, &
miram mihi de hujus voluntatis naturâ opinio-
nem formabo: ut quæ imperceptibilis incom-
prehensibilisque sit, planè sicut & ipse Deus,
cum quo illa unum est.

2. Conabor etiam corrigere usum meum
cogitandi de voluntate DEI, & eam non ut
quid diversum à DEO, sed ut DEUM ipsum
concipere contendam. 3. Denique orabo hanc
ipsam Sanctissimam Voluntatem Dei, ut ipsa
cogitationes meas de se corrigat, meque digne
de se cogitare faciat.

93.

II. Quemadmodum velle, est actus appeti-
tus rationalis in bonum tendentis. ita voluntas
Dei nil est aliud, quàm actus appetitus Divini, ex
summa ratione, Sapiaque procedens, in bo-
numque tendens. Bona enim volumus, & ma-
lum ut tale, nemo vult: Sed objectum volunta-
tis est bonum tantum: quia ergo Deus quidquid
vult seipso vult, sequitur quod Deus seipso in
Deum tendat, & ipse sit appetitus boni. fitque
ejus naturâ bonum appetere, & denique quòd sit
actus bonum appetens. Cum vero talis sit actus,
quale ejus objectum, talisque sit appetitus, qua-
le id

le id quod appetit: sequitur etiam Deum bonum esse actum, bonumque appetitum, siquidem bonum appetit: quod si appetat summum bonum, sequitur etiam esse ipsum summum bonum.

Ex his autem discam, quanta & quàm bona res sit Bonum appetere. Per hoc enim redditur bonus appetens: Certe hoc tanti facit Deus, ut per seipsum, seu seipso bonum appetat, & velit, ipseque sit Voluntas boni. hinc proponam avertere mentem meam voluntatemque semper à malo, bono autem illam applicare. Hinc etiam discam, Voluntatem Dei bonam esse, siquidem bonum appetit, & vult; & quidem tam bonum esse, quàm bonum est id quod appetit. Hoc autem quale sit, jam videbo.

III. Deus non tantùm vult bonum, nec tantùm vult illud semetipso, ita ut suum velle sit ille ipse: sed etiam vult summum bonum, quo scilicet, nullum honestius, sincerius, majus, perfectius; hoc est, vult semetipsum? Nullum enim aliud summum bonum est, præter ipsum Deum, & nullo alio potest gaudere, aut agere, aut egerere, nisi summo, cum sit summus, & in appetendo Sapientissimus: non sapienter autem appeteret, si minus bonum, quàm ipse sit, appeteret; quin minore bono, quàm ipse sit habito, nunquam appetitum suum expleret; quippe majoris boni capax esset, & non haberet, ideòque miser esset. Pro quo, Nota; quòd si Deus non nisi summum bonum vult, sequitur, quòd quando vult, ut ego silentium v. g. servem, aliudve quid simile, in oculis meis vile & leve faciam, tunc etiam Deus summum bonum velit. Nunquid ergo fer-

vari

vari silentium à me, summum Dei bonum est. Est omninò ex parte motivi Divini. Deus enim omnia quæ vult, propter se vult, & non tam alia quàm seipsum in aliis attendit & vult: proinde quando meum silentium vult, seipsum in meo silentio vult; ipse autem sibi summum bonum est. Vide ergo, ô anima, quantum bonum silentium tuum est, quod Deus à te vult: summum bonum Dei in eo est; & ero tam impius in Deum, ut illi denegem? ô quò affectu, quâ curâ, quâ diligentia, hæc minuta quamvis, facienda essent, si oculi quibus hæc videantur, essent!

Atque ita hinc colligam 1. Hæc omnia unum & idem esse in præsentem, Deum qui vult, voluntatem quâ vult, Bonum quod vult; hæcque omnia summa & perfectissima esse. 2. Colligam quòd quando Deus vult summum bonum, vult seipsum, & suam voluntatem. 3. Colligam Quod quando Dei voluntas vult summum bonum, vult ipsum Deum, & vult semetipsam. & consequenter, Colligam 4. Voluntatem Dei multis de causis dici Dei voluntatem. 1. Quia in Deo est. 2. Quia Deus est. 3. Quia Deus per illam vult, quidquid vult. 4. Quia Deus per illam non aliud sed seipsum vult. 5. Quia Deus per illam vult & habet illam ipsam, ideòque ejus est, quia illam vult, & habet illam, per ipsam voluntatem: Voluntas enim Dei est suiipsius volitio. 5. Denique Colligam Voluntatem Dei esse summum bonum: Est enim Deus, qui est summum bonum: quàm ego beatus, si voluntate Dei poteram quantopere illam æstimare, amare, appetere, querere.

rere, ambire, venerari debeo? quantum meum bonum hanc voluntatem nosse, gustare, exequi!

IV. Deus nunquam sine suâ voluntate est. Etenim vita in Voluntate ejus, semperque vult aliquid, quia semper est quod velit, nempe ille ipse; neque vult alteri nisi sibi, & ita vult semper, semetipsum sibi; neque vero otiosè, & steriliter vult, sed efficaciter; quare sicut perpetuo se sibi vult, perpetuò se sibi dat, & cum sit summum bonum, summum bonum sibi dat; semper ergo gaudet, potitur, fruitur summo bono, estque semper beatus; & cum hoc à voluntate habeat, summi ætimat hanc suam voluntatem, semper illam implet, & per illam seipso tanquam summo bono fruitur. Fruitio enim & gaudium est actus voluntatis circa bonum præsens; atque ita Deus suâ voluntate vult sibi, summum bonum, confert, fruitur.

Ex quo Colligam immensam quandam hujus voluntatis bonitatem. 1. Quia cum amet, & velit summum bonum, summè bona ipsa est; talis enim actus est, quale objectum ejus. 2. Quia Deo est causa & origo summi boni, per illam enim Deus dat sibi summum bonum, cum, ut dixi, efficaciter illud sibi velit, & Dei velle sit posse, sit facere. 3. Quia facit Deum beatum. 4. Quia est ipsa fruitio summi boni, atque beatitudo Dei. Ultra inde colligam, quantum sit bonum, hanc Dei voluntatem efficaciter exequi; ecce enim, quia Deus illam exequitur, summum bonum habet, & beatitudinem: Si ergo etiam ego illam exquerer beatus summo bono essem. quocirca illam exequi semper efficaciter proponam.

V. DEVS

95.

1112

xi

1112

111

V

96.

V. DEUS est actus purus. Semper ergo agit. Actus enim est id, quo aliquid fit, seu, quo aliquid actu est. Semper ergo Deus voluntatem suam (etsi semper existentem) agit. Estque in Deo actus voluntatis semper. Semper ergo Deus vult & quia nil aliud vult, quàm bonum, id est, seipsum, quem tamen semper habet: ideò Deus semper habet bonum, quod vult & tamen semper vult id quod habet; ex eo, quia semper bonum quod vult, habet, beatus est: quia vero semper vult quod habet, summum esse bonum quod vult, ostendit, utpote, quod nunquam fastidiatur, quod nunquam satis appeti possit, circa quod recte voluntas semper occupetur, & quod summæ Voluntatis capacitatem, sufficienter, semper, adæquatè occupet: tale denique quod ille contentus sit, & quod habere semper velit.

Ex quo ego Colligam. 1. Quod si Deus semper suam agit voluntatem, & ego nunquam debeam à Divinâ voluntate agendâ cessare, præsertim cum Deus illam agat semper perfectissimè, ego autem cum tot imperfectionibus, ut merito debeam semper in eâ perficiendâ occupari. 2. Quod si Deus habet hoc totum quod vult: ego quoque si Dei voluntatem fecero, totum habebō, quod voluero. 3. Denique colligam, quod si Deus hoc vult, quod jam habet, cupiam & ego nunquam Dei voluntate fatigari, sed semper illam cupiam facere; nec mihi molestum, leve, turpe, parvum erit facere, quibus Deus non eget, sed satis erit mihi Dei voluntatem, ut ea sint, fecisse: sicut Deus etsi habet quod vult, vult tamen quod habet, quia illum delectat velle: ita

ego

ergo ego et scio nil prodesse Deo opera mea, volo tamen illa facere, tantum quia illa vult Deus, & quia hoc illi placet.

VI. Deus quidquid est in Creaturis perfectionis, totum habet in se modo perfectissimo, seclusis imperfectionibus; unde etiam hoc, quod in Creaturis Voluntas est & velle, habet DEUS in se modo perfectissimo. Volitio creata, seu actus volendi, est actualis appetitio, tendentia, propensio in bonum. in Deo ergo, vel potius Deus ipse, est etiam vis & actus tendens in bonum, illudque appetens, & hic dicitur Dei voluntas. Quare eatenus Deus dicitur Voluntas Dei, quatenus scilicet est actus tendens in bonum, & appetens illud. Hic actus vel hæc tendentia in bonum, quatenus se in se continet, & quamdiu intra se est, vocatur Essentialis DEI voluntas; estque necessarius actus; necessario enim Deus tendit in bonum, cum & tendentia ista sit Deus & bonum illud non sit aliud, quam Deus. Hæc ipsa tendentia in bonum quatenus incipit se derivare & manifestare ad extra in Creaturis, vel eas creando & condendo, vel cum ipsis operando easque in suis operationibus, ut & ipsæ quoque recte in bonum tendant dirigendo, est vocaturque Dei voluntas ad extra: & est actus liber, non enim necessario erumpit foras modis prædictis. Sed liberè, & quia ita placet illi: Et condendo quidem creaturas prodit se illo dictamine practico, cui vel ipsum Nihil obedit, *Fiat*. Operando autem vel cooperando, & cooperationes dirigendo creatas, prodit se illo dictamine etiam practico, cui omnis creatura existens

97.

3142

xi

v. 1500

v. 1

V

existens obedire tenetur, irrationalis quidem necessario, rationalis libere. scilicet. *Hoc fac.*

98.

Et loquendo de Creaturis rationabilibus, istud dictamen practicum, operationes dirigens dupliciter Deus ad extra prodit. 1. Intus pure. Homini v. g. ad cor solus soli loquendo, Voluntatemque suam ostendendo, & quid boni appetere declarando, idque tam clare, ut homo nullo modo dubitet Deum esse, qui sibi loquatur, Voluntatemque suam declaret; quippe qui intus experiat & gustet, & videat, non alium præter Deum esse, qui hoc velit, & se hoc velle, sibi ostendat. Atque hoc fit vel intellectum hominis illustrando, & dicitur Inspiratio, Illuminatio: vel voluntatem creatam pelliciendo, gustumque eius quod Deus velit (imò & aliquando ipsum, quem Deus de re volitâ habet) propinquantibus, & est Motio. quoquo autem modo fiat, sive per lumen, sive per gustum (ordinariè fit per utrumque) exinde Voluntas Dei Interna dicitur intus enim se & quasi clam, & furtim absque auditibus insinuat: ita ut possit homo dicere, se veritas susurri eius audiisse aure suâ.

99.

2. Prodit Deus voluntatem suam in illo dictamine (*Hoc fac*) foris per signa aliqua externa, ut per vocalia imperia, per leges scriptas, seipso, vel per Superiores, quoscunque legitimos, legitime latis, per consuetudines, per rationis lumen, per cursum naturæ. Et hæc dicitur Voluntas Dei externa. quia scilicet per externa signa se declarat, multis nota, communis. Primæ voluntatis finis est, Deus nude, ejus enim est Deo bene velle, Deum beare, Deum velle

Deum esse. Secundæ & Tertix Voluntatis, est etiam finis Deus ultimâ, sed non inude, verum per medias creaturas, ad quas Deus à se prodit propter se, & iterum ab illis redit ad se, illas deducendo ad se, sed tamen diverso modo. Nam secundâ voluntate prodit suaviter, occultatè, sine signis & strepitu, suum gustum de rebus dans creaturæ, & sic eam suisuavitate, & perfectione delinit, perficit, à creaturis aliis abstrahit, in se rapit: at tertiâ Voluntate, sensibilibiter manifeste agit, proditque se, ostendit legem, scripturam, usum, regulam, rationem, conscientiam appetit, opus exigit. ut juxta hæc fiat, ne ab his aberretur.

Ex his porrò ego discam, tripliciter Deum. Deique voluntatem attendere in meis operibus, & in meipso. 1. enim conabor, ut omnia hæc quæ Deus fieri vult, mandat, consulit, ostendit, faciam, propter hoc solum, quia Deus vult, & hoc ex præscripto Voluntatis externæ. 2. Conabor facere omnia, quæ Deus vult, non tantum quia ita in legibus præcipit, sed magis quia hoc delectat Deum, quando ita fit, & quia Deus gustum habet in hoc quod ista fiant, ut ergo Deus gustum hunc habeat vel quia illum habet, vel ut illum gustum ego experiar, faciam, nec ultra quidquam intendam. 3. Nec attendam legem, nec gustum experiri cupiam, aut excitare, sed conabor omnia facere, quia Deus est, abstrahendo ab hoc quid sit? ubi sit? sed hoc solum in operibus meis attendere volo (*Facio. ut Deus sit, quia est.*) Brevius; Conformabo me, vel externæ quam mihi DEUS præscribit, regulæ; vel interno de re gustui, & saporis, vel ipsi purè DEO, nihil admiscendo

V.P. Druzb. Op. II.

G

scendo

100.

1112

xi

1112

111

V

scendo in quopiam gradu mei lucelli, commodi
spei.

101.

Ex his etiam discam ita soli divino bono inherere, & placito, ut tamē etiam externa bona amem (sicut & voluntas Dei, ita est circa bona Dei, ut sit etiam circa nostra) sed non nisi juxta Dei solius solam nudamque voluntatem, & ita pro regulā voluntatis meæ, omnisque operationis meæ assumam mihi Dei voluntatem, aliquo modo et illis tribus spectatam, modò explicatis.

Ex his denique discam: Inspirationes & motus interiores procurare, observare, & exequi. Similiter discam, leges regulas, consuetudines communes aut privatas cognoscere, amare, exequi diligentissime, etiam minutissimas. Siquidem eadem in re, & in Substantiā voluntas Dei est quæ dicit: *Non occides*; & quæ *non otiose loqueris*: objectum diversum, at voluntas Dei eadem. S. Hieronymus in Ep. Jacobi ad vers. 10. *Quicumque autem totam legem servaverit, offendit autem in uno, factus est omnium reus*: sic habet. *Quare, non debemus aliqua precepta ejus, quasi vilium uniuscuique & parva contemnere, sed imperantis in omnibus majestatem aspicere. ullum quippe mandatum Dei contempnibile nobis videri potest, si ejus semper cogitemus authorem.*

102.

Discam similiter, & ordinem universi: naturas rerum, earundem proprietates, omnes eventus, tanquam Dei voluntatem amabo, tanquam signa & expressiones divinæ voluntatis recognoscam & acceptabo; contentusque ero omnibus evenientibus, exequarque si quæ erunt exequenda. Hinc non erit mihi molestum, quod pluvia, aut æstus sit, quod ignis urat, quod spina

pungat

pungant, quod aqua frigefaciat, quod ventus flet, quod nox diei succedat, quod moriatur quis aut infirmetur, quod persecutiones boni patiantur, quod hoc vel iste, vel ille faciat, quod mihi hoc vel illud accidat, non accidat, &c. Sed in his omnibus geram me illo modo, quo de se testatur David. Ps. 30. 10. *Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu (Domine Deus. Tu ò adoranda Voluntas Dei mei hæc omnia) fecisti: quoniam tu in istis tibi complaces, quoniam hæc tibi sapiunt in hisque tu delectaris sapientissimè, & suavissime, & occultissime, & felicissimè: & denique quoniam tu es, qui es, & hoc quod es. Gaudeo quod hæc tua Sanctissima Voluntas fiat. supplico ut fiat hæc tua Sanctissima Voluntas, sicut in celo, sicut in teipso, ita & in terra, & in nobis, & per nos.*

CONSIDERA II. *Quid sit Voluntas Dei, & qualis quoad Deum?*

103.

I. Voluntas Dei est in Deo id, quo sibi Deus optimus est. Deus enim per hoc sibi optimus est, quia in nullâ re sibi deesse vult, neque deest, sed omnia bona sibi vult, omniaq; sibi confert, omnia sibi conservat, omnia bona sibi est: hoc autem habet Deus à suâ Voluntate, quâ tantum sibi boni vult Deus, quantum boni esse potest, tantumque boni sibi dat, quantum capere potest in omni genere. Bona est Sapientia? dat illam cum summâ propensione, & alacritate atque gaudio Dei voluntas Deo, & dat tantam, quantam Deus capere potest. Bona est Bonitas? dat bonitatem cum summâ item alacritate & voluptate Deo, tantam, quantæ Deus capax est. Bona est pul-

chritudo, suavitas, majestas, dignitas, gloria, misericordia, Justitia, perfectionis omnis plenitudo? tantam dat voluntas Dei Deo, quantum capere Deus potest, &c. Ex his ego vel unum hoc colligam, nihil esse melius, quam cum hac Dei voluntate familiaritatem contrahere, per hanc enim fiet, ut omnibus illis divinis bonis tantum ditescam, quantum mea parvitas capere poterit.

104.

II. Ut luculentius capiatur, quomodo se hæc Dei voluntas habeat quoad Deum, sciri debet, duas illam habere in Deo singulares prærogativas, atque functiones. *Prima est.* Quod sit vinculum Dei, & vinculum quidem omninò indissolubile, vinculum Deo necessarium, & quod in Deo est necessariò, etsi non sine summâ Dei voluptate; adeò ut Deus illud nec effugere possit, nec solvere, imò neque ejus solutionem velle (siquidem deberet velle per voluntatem, Voluntas autem, non potest seipsam nolle, aliàs id quod vult, nollet) Ligat autem Deum voluntas & vincit in semetipso, ita ut per hoc vinculum Deus sit sibi hoc quod est. videlicet Deus, hic Deus, unus, idem. Quia enim illum ineffabilis illa Communicabilitas & Communicatio videbatur quasi velle partiri à semetipso, & in plures personas dividere ac multiplicare, ne id fieret, voluntas personas quasi vinxit, & duo Supposita unum fecit in natura; neque tamen duo Supposita sustulit, aut confudit, sed potius distincta reliquit, atque etiam seipsam, ut quid tertium, adjecit, adjiciendo nexuit, & multipliciter Deorum impedivit: & ex tribus unum in natura conflavit, triaque nihilominus Supposita sed vincta, sed

sed unita, sed identificata in natura reliquit. Dum enim se Pater Filio communicat, se quasi à se separat, seque sibi opponit, sed voluntas illum sibimet apponit, quando se utrique communem interferit, & utrumque conjungit, ita ut illis duobus se velut quid tertium addat, & duo Supposita uniendo tria faciat, omniaque tria supposita, unum in natura reddat. Mira equidem & nec investigabilis, nec comprehensibilis duorum in unitatem & identitatem, per tertii ab utroque distincti, additionem coagmentatio: quis enim capiat? ut ex duobus unum idemque facias, tertium superaddere distinctum ab utroque, commune tamen utrique, & idem cum utroque, quod & illa duo, & se tertium faciat cum illis, & inter se unum ac idem? Verum est in Creatis etiam, ut duo unum fiant, tertium superaddi solere distinctum, at illa unitas non est proprie unitas; est enim aggregatio potius non verò identificatio. at hinc ita sunt duo Supposita unum in natura per additum tertium, ut omnia & distincta maneant, & tamen sibimet identificata, sintque & tria, & unum: tria supposita, unum in natura, Hoc est mirabile divinæ voluntatis in Deo vinculum, in quo Pater & Filius communi sibi Spiritu sancto nectuntur, suntque; unum & sunt unus: sunt tamen tria Supposita & tres. Unde autem hoc illi Voluntati? ne quære. Voluntas est: hoc satis est. & quis illi potest dicere, cur ita facis? Job. 9. 12.

Ex hoc ego colligam, divinæ voluntatis, sicut ejus quæ ad intra est, ita & ejus quæ est ad extra proprium esse, omnia Deo unire, quæ digna Deo sunt, præsertim verò Filium. Unde Conabor 1. Filius Dei per gratiam Christi fieri.

G 3

2. De-

1112
 xi
 v. asce
 el
 V

2. Deinde hanc voluntatem Dei studebo semper magni aestimare, & diligenter exequi; illique me unire, ut sic & illa me secum Deo uniat.

105.

III. Ex hac primâ Prærogativâ Voluntatis divinæ confurgit altera, quòd scilicet sit Domina & Regina Dei, cum enim ita, ut dixi, vinciat, & stringat, consequenter illum in suâ potestate habet, ei que dominatur, ita ut nihil faciat Deus sine illâ, sed omnia per illam, & ad ejus nutum Deus verò illi in omnibus ad unguem (ut ita dicam) obedit. Quod tamen nec Deo indignum, nec divinæ Voluntati indebitum est. Non quidem indignum Deo, perinde, sicut nec indignum eo est, ut sibi ipse imperet. Voluntas enim ejus, est ille ipse, & ita dum voluntati obedit, sibi obedit. Non etiam debitum Voluntati, quia cum sit Sanctissima, Rectissima, Perfectissima, Suprema agendi regula, imperandique ratio, debetur illi naturaliter, & omni jure, ut juxta eam quilibet se dirigat. Neque Deus habet in se aliud, rectiusque agendi principium, suâ ipsius Voluntate; ita ut si Deus suâ voluntate non regeretur, non superfit illi quidquam aliud quo regatur, sed vel nil agere, otiarique, vel contra suam voluntatem, sineque illâ agere deberet: quorum illud puro actui repugnat, & hoc per se absurdum est. Voluntas ergo Dei dominatur Deo, estque ejus Domina, Regina Imperatrix.

Ex quo discam ego, aestimare hanc voluntatem Dei, meque illi nullatenus subicere gravabor, cui vel ipsum Deum obedire advertam. Discam etiam quàm justum sit & me & omnia huic Sanctissimæ Dei voluntati subjici; à cujus sub-

subjectione! Deus etiam seipsum non exemit. Discam præterea quàm in æstimabilis sit hominum, & mea imprimis malitia, atque nequitia, qui divinæ huic voluntati nos subtrahere, resistere, illam infringere, eique omnibus modis repugnare audemus. Et quibus infernis expiari potest factis, tanta divinæ voluntatis à vilissimo vermiculo, à pulvere & cinere injuria?

IV. Sed juvat penitius hunc voluntatis divinæ in Deum dominatum, deique erga illam, (ut sic loquar) reverentiam inspicere, ut tanto amplius & ejus dignitas, & humana pateat malignitas. Tantum ergo hæc Voluntas in Deum potest, & tam Deus illi exactè obedit, ut quidquid illa jufferit, digna, indigna, is ne jota quidem, nec apicem unum ex omnibus ejus jussis negligat. Communicabat se Deus plenissime, sufficientissimeque in seipso tribus personis suis, nec egebat amplius communicari; jussit Voluntas divina, ut Deus se etiam aliis modis infinitis, communicaret rebus creatis, per esse Corporeum, per esse Spiritus, per esse vivens, sensitivum, rationale, intellectuale, substantiæ, accidentis, per esse Gratia, Gloria, Sacramentale, unionis hypostaticæ, cum tantâ in singulis generum, specierum, individuorum, proprietatum, virtutum, accidentium, circumstantiarum varietate; fecit hæc omnia Deus, & usque nunc facit, & faciet.

V. DEUS habuit imaginem sui adæquatissimam a quâ se in Filio suo, jussit tamen illum voluntas Dei infinitas creaturas ad imaginem & similitudinem sui condere, iisque esse immortale conferre; Fecit hoc Deus.

VI. DEUS maxima quæque attributa, & per

1102

xi

1102

1102

V

semper
illique
at.
voluntatis
Domina
nciat, &
state ha
at Deus
s nutum
ut ita di
dignum,
Non qu
nec indi
Voluntas
tati obe
Volun
na, Per
perandi
nni jure
ue Deus
ncipium
voluntate
am aliud
ue, ve
gere de
gnat, &
rgo DE
Regina
volunta
e grave
divertam
& omnia
à cuius
sub

perfectiones suas habebat apud se reconditas
 jussit Voluntas prodere illas gravissimis stupen-
 disque operibus: Omnipotentiam, creando tan-
 ta, tam varia, tam pulchra, mira ex nihilo, pro-
 pagando generationem, &c. Sapientiam, illa
 omnia ordinando: Bonitatem, tot virtutibus
 utilitatibusque ea implendo, & certis usibus de-
 putando: Æternitatem, æterna multa, incor-
 ruptibiliaque faciendo: Liberalitatem, omni-
 maximis perpetuisque beneficiis ornando, ple-
 raque etiam sanctificando, salvando: beando
 Misericordiam, ex miseris extremis ac præfere-
 tissimis ea liberando: Justitiam rigidissime illi sa-
 tisfaciendo: Charitatem, tanta propter illam fa-
 ciendo, patiendo, instituendo.

109.

VII. DEUS erat beatissimus atque felicis-
 simus ineffabili beatitudine, quæ nec in cor ho-
 minis poterat ascendere, aut in ullius puræ crea-
 turæ animum. Deum sua voluntas jussit Crea-
 turas suæ illius beatitudinis capaces condere, &
 istum eas finem ordinare media illum consequen-
 di præscribere auxilia semper parata uti volente-
 bus præstare, non cogitantibus offerre, respuen-
 tibus obtrudere.

110.

VIII. DEUS erat sibi sufficientissimus, in
 gloriâ, in opibus, in vitâ, in naturâ, in esse, in
 virtutibus & perfectionibus, jussit eum tamen
 Voluntas mendicare à Creaturâ suâ Gloriam, O-
 pes, Cultum; quin & vitam, naturam, esse hu-
 manum; virtutes etiam, perfectionesque, Pati-
 entis, Castitatis, obedientiæ, patientiæ, hu-
 militatis, mansuetudinis, modestiæ, abstinentiæ,
 abnegationis, mortificationis, Spei.

111.

IX. DEUS habebat capacissimum in quo

mane

maneret Domicilium, scilicet, semetipsum: jussit eum tamen acceptare domos in mundo: jussit eum manere in omnibus rebus etiam vilissimis ac minimis, per essentiam, presentiam, potentiam. Deinde in caelis, deinde in cordibus rationalium creaturarum, per Fidem, per Gratiā, per corporalem Incarnationem ut in Maria, per Unionem hypostaticam in Christo, in Sacramento panis, in templis.

X. Habebat apud se Deus multa decreta, & consilia secretissima, quae tamen scitu & operatu erant tum dignissima, tum valde necessaria creaturae: jussit illum haec omnia creaturis evulgare, etiam tanto ante, non solum per naturale lumen, per figuras, per prophetias, sed etiam per seipsum, non tantum voce, sed opere & exemplo. 112.

XI. DEUS habebat apud se thesauros pretiosissimos aequè ac deliriosissimos, scilicet Filium unigenitum, & Spiritum S. medullam bonitatis suae; utrumque jussit dari hominibus, dare debuit, dedit. 113.

XII. DEUS habuit magna apud creaturas debita, praesertim apud homines ut Amoris, satisfactionis, justitiae, adorationis, Sacrificii, Gratiarum actionis &c. Jussit voluntas haec illum sibi pro hominibus. 1. praestare, 2. deinde etiam id ipsum hominibus praestandi facultatem & potestatem dare, modumque docere, factum est. Hinc Deus sibi pro hominum peccatis ex summo rigore satisfecit, justitiam implevit, seipsum amore cultuque creato quantum creaturae possibile fuit, amavit, coluit, adoravit. Sacrificium sibi Adoratorium, Gratiarum actorium, propitiatorium, impetratorium, ex seipso instituit, 114.

1102

xi

1102

11

V

tuit, ejusque potestatem hominibus non solum offerendi, sed etiam conficiendi contulit. Misericordiam & Gratiā hominibus, quin etiam jus ad exigendam gratiam ex jure justitiæ fidelitatisque in manus hominum in Sacramentis dedit.

Admirabor & obstupescam vehementissimè hanc divinæ voluntatis in ipsum Deum imperiositatem & auctoritatem, Deique ad illam submissionem. Discam etiam, quod si Deus in seipso tantum curat omni ex parte Voluntatis suæ nutus implere: quanto magis zelabit, ut iidem creaturis impleantur, & quàm indignè feret, si non implebuntur. Gaudebo illam tantum in Deum posse, & tam sibi obsequentem Deum habere. Cupiam illam etiam mihi tantum dominari, & me illi tam plenè subjici. Agam immensas gratias, pro me, pro hominibus, pro omnibus creaturis, quod tantorum operum, tam nobis utilium Deo causa fuerit. Petam ab illâ, ut etiam mei dominatum acceptare velit, mihi que imperare. Submittam me illi & in æternum in omnibus secundum omnes circumstantias soli me illi servituum proponam.

CONSIDERA III. *Quid & qualis sit Dei voluntas quoad Christum Dominum?*

115. I. Christus Dominus Deus & Homo Verbum æterni Patris, unigenitusque ejusdem Filius non aliam ob causam in mundum venit, naturamque humanam induit, quàm ob solius divinæ Voluntatis placitum. Ubi enim decrevit SS. Trinitas, homines lapsos per Verbum erigere, & redimere, statim Verbum obtulit se ad exequendum hoc decretum, reque ipsâ postea tempore designato, perfecit.

Ex quo perpendam, quantæ authoritatis sit Dei voluntas apud SS. Trinitatis Personas omnes. Quod enim verbum reipsâ fecit, hoc fecisset Pater, hoc & Spiritus Sanctus. si ita decretum in illo arcano Trinitatis concilio fuisset: imò, non minùs fecit Pater dando Filium, quàm Filius dando seipsum, sicut etiam non minùs fecit Spiritus S. descendendo ad Ecclesiam die Pentecostes.

II. Humanitas Christi Domini, seu Christus Dominus ut homo, quia ex Voluntate Dei deputabatur ad maxima munera, ut ad hominum cum Deo reconciliationem, eorum à servitute peccati, & diaboli liberationem, justitiæ divinæ satisfactionem, promulgationem doctrinæ cælestis, & ædificationem Ecclesiæ, iudicium vivorum & mortuorum: ideò ad hæc obeunda, data sunt illi ab eadem Voluntate Dei, donam omnium maxima, tanta quanta nulli creaturæ, tanta quantorum creatura esse capax potuit. Dedit enim illi donum hypostaticæ unionis, & associavit illam naturam humanam naturæ divinæ, in unâ Verbi personâ, fecitque Christum Dei Filium naturalem, dedit illi Personam, & cum personâ dignitatem, sanctitatem, authoritatem Dei, aliaque postmodum infinita, quæ hanc unionem secuta sunt connaturaliter bona omnis generis.

Ex quo colligam, quàm bonum utileque sit, hujus divinæ voluntatis instrumentum fieri, ut quæ tantis auxiliis instrumenta sua instruat & daret, quantis opus habent illa munera, ad quæ illa applicat. Cupiam ergo magna pro Dei, & cum Dei voluntate agere, si volo magna bona & magna auxilia ab ipsâ obtinere.

III. Si

116.

1162

xi

o: usce

1

V

117.

III. Si autem vis habere, ô homo, vivum exemplar tam efficacitatis Voluntatis divinæ quam etiam subjectionis ad illam debitæ, quid hæc Voluntas in Christo egerit, quid illi imperaverit, quomodo autem Christus executus sit, diligenter attende. Voluit ut Persona illa dignissima Verbi incarnaretur, & naturæ humanæ corporalitate uniretur, adeò, ut sicut erat verè Persona Dei ita etiam esset verè persona hominis: omniaque munera & officia personæ humanæ obiret & suppleret. Voluit ut incarnaretur ex muliere non ut sibi conderet naturam, ut Adæ, aut Evæ sed quomodo reliqui infantes concipiuntur. Voluit ut ad id uteretur quidem suâ Omnipotentia (præsertim quod ex Virgine esset concipiendum illud Verbum) atque Sipientia, attamen etiam consensum illius Virginis voluit requiri, & expectari. Voluit Matrem ejus desponsatam esse viro, ut sic videretur non miraculosè, nec ex Virgine natus. Voluit ut in forma parvuli conciperetur, & novem mensibus in ventre materno lateret, illasque angustias & tribulationes & vincula naturæ, quanquam plenè ratione utens, imò & Deum intuitivè cernens tantum tempore pateretur. Voluit eum peregrè hyspaniam, in itinere, in stabulo extra diversorium exclusum, incommodissimè nasci, rudibus pannibus involui, in præsepio reclinari, sicque celo & terra, tanti mundi Conditorem, Angelis, Pastores, Regibus, egregiè scilicet paludatum & instructum infantulum, vagientem, lachrymulas oculos funditandem, reptantem membris tenellis ubera fletu poscentem, auxilii indigentem, & ceterarum, omniaque cæterorum passionum simpliciter

more o
ostenta
tantum
homin
bum, i
venit?
cine de
hac imp
decer l
vivum
plar; si
ni volo
IV
minem
tas, qu
tum, r
multum
redimi
ptos n
tère ad
linque
Docto
deinde
num u
se fora
ritu,
& pub
nare q
Angeli
etiam
mirare
modo,
scilicet
Spiritu
mor

more obeuntem ac patientem commonstrari, & ostentari. O vim stupendam divinæ voluntatis! tantum ausa est imperare, tantum expressit à Deo homine; fecitque Deus. O Dei Sapia, Verbum, Fili, sicine te decet? O majestas itane convenit? O creator repertorque hominum, hocine decet? Decet, quia Voluntas jubet. Si enim hæc imperare, decet Dei voluntatem, si, inquam, decet Deum velle, decet & facere. O quàm vivum mihi Voluntatis divinæ exequendæ exemplar; si modo is sim, qui imitari velim. Et quidni volo, tanto Dei hominis pro me exemplo?

IV. Et hæc quidem in infantem Deum, hominem Christum vix natum, potuit Dei voluntas, quo se postea protenderit, etsi, quia fatnotum, nil attinet dicere, quia tamen valde utile, multum attinet cogitare. Circumcidi, offerri, redimi, fugâ neci subtrahi, inter idololatrias Ægyptios nutriri, abscondi, reportari in patriam, latere ad annum 12. hinc Dei templum adire, relinquere, & contristare dulcissimam Parentem; Doctores interrogare, audire in templo; Subdi deinde Matri & Josepho per omnia ad 30. annum usque, nec ullatenus? quis aut quantus esset? se foras prodere: pœnitentium peccatorumque ritu, Joannis baptismo ablui, turbis peccatorum & publicanorum immistum: ire in deserte, jejunare quadragesimam, cum bestiis esse, cum quo Angeli esse indigni, fame confici, tentari; quid? etiam tractari & portari à dæmone. ita est, nec mirare, nec causam quære, dicet enim tibi: *Sine modo, sic enim oportet nos implere omnem justitiam, scilicet, Dei voluntatem; decuit me sic expelli à Spiritu Sancto in desertum, ut tentarer: meus*
cibus.

118.

118

xi

: usque

: I

V

cibus est, ut faciam Voluntatem Patris mei. In non erubescit, sed fatetur etiam se hæc facere jubente & cogente Dei voluntate, quam sibi non facere, nefas sit, & piaculum.

119.

V. Nec opus est recensere, quæ jam secuta sunt: Prædicationis labores, vigiliæ, inedia, æstus, frigora, pluvix, itinera, orationes, lachrymæ: conservatio cum omnis generis hominibus, magnis, infimis, peccatoribus: neque meretrices aut adulteræ abjectæ; etiam se gentibus impendit, tum prædicationes, disputationes, curationes, miracula, insidiæ, fraudes, violentiæ, invidiæ, impetitiones, lapidationes, consilia de interficiendo: tandem & vis illata cum gladiis & fustibus & armis, cum ministris & militibus, & cohortibus. Emptus sanguis venundante discipulo, 30. non amplius, argenteis, & in his omnibus causæ non amplius, quam illud: *Ut cognoscatur mundus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio, hæc patior.*

120.

VI. Vide verò ultra duras tragædias. Faventem, tædentem, merentem, tristem illum consolationum Oceanum. Vide orantem JESUM ad eò anxie, prostratum in genua, in faciem. Vide nubem, obnuptumvé Solem sanguineos rores guttatim stillantem; an potius vide Ocellum æterni Patris toto corpore cruentas lachrymas fudentem; Vide eundem hostibus obviam. Ah quid agis voluntas magna! jubes obviam ire, quid attinet? veniunt hostes, festinant, fati veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem quid urges? tantisper differre placeat misericordiam Christi. Nihil minus. imò *surgite, eamus*, ait Christus, ita urgebatur. Ecce appropinqua-

vit proditor, quantò ille festinat amplius, tantò ego urgeor magis obviam. Ad Judæ osculum scilicet fuit festinandum. ô! non illa paterna, non amica, non materna sunt; proditoria, hostilia, Judæ sunt. Prò quàm dura voluntatis hujus super Christum imperia! Sed dura in illum, nobis ut mollescerent ut mansuescerent. Et ita revera factum. Sed tamen nos increduli, stulti, & tardi corde ad credendum, externam speciem horremus, suavitatem internam non gustamus. At esto sint etiamnum dura, quid tum? divina sunt: Voluntatis Dei sunt. non sufficit hoc, ut fieri à nobis debeant? levioranè dianè diabolica?

Deinde Christus illa executus est propter nos; non exequemur nos eadem Christi causa? Indigna voluntas Dei, quæ fiat? Indignus Christus qui exemplo sit? quam vereor, ne indignus ego, & illam facere, & hunc sequi. Quidquid est. Christus illa omnia executus est. Bibit calicem, bibit avide, avare superante etiam siti, cum facibus ad fundum etiam, dicens, & clamans, cælos terramque testans, *Sitio*: quasi diceret: meus hætenus cibus fuit Voluntas Dei Patris; jam sum satur hoc cibo, at potum cibus poscit, non est quod bibam, *Sitio*: præstet etiam Voluntas eadem mihi potum, en *Sitio*: Si iterum ab exordio usque ad hunc ipsum crucis & mortis epilogum decurrendum est, placet ire, modo sitim hanc extinguam. O ardorem! ô amorem! ô sitim! divinæ voluntatis, dignam Christo, dignam Dei filio. Mi Jesu illam tuo dono fac sentiam, fac patiar, fac illâ crucier. Sitiam siti tuâ voluntatem Dei.

112
xi
: 1
V

121.

VII. Quæ tandem sequuntur, horret animus vincula, cædem, pugnos, raptationem, verbera, vulnera, livores, sputa, judicia, examina, alapa, falsos testes, blasphemias, accusationes, calumnias, ludibria, cum homicidis compositiones, infraque hos dejectiones, tribunalia, flagella, virgas, spinas, arundinem, purpuram, genuflexiones, feilita pocula, crucem, clavos, lanceam, necem, sepulturam: Matris præsentiam & aspectum.

122.

VIII. Sunt & illa præterea divinæ voluntatis in Christum imperia, videlicet. Triginta trium annorum spatio totum Redemptionis nostræ negotium peragere, quod uno fieri poterat momento: Ecclesiam fundare super homines. Eandem ubique gentium propagare, per rudes, vilesque ac paucos rusticulos: Doctrinam dare & spargere, omni humanæ sapientiæ oppositam, omnium studiis contrariam, communi depravata naturæ repugnantem: augere Ecclesiam motibus, cladibus, detrimentis: non in doctis humanæ Sapientiæ persuasibilibusque verbis, sed per stultitiam prædicationis salvos facere credentes: in adeò paucis, in adeò vilibus externâ specie Sacramentis merita sua deponere, eorum usum & administrationem plusquam vulgarem facere: Ecclesiam obscuritate fidei, dilatione spei, inivisibilitate gratiæ, incertitudine salutis sustentare: tyrannide principium vexare, hæresibus purgare, cladibus probare, funeribus augere, & sic usque ad consummationem sæculi perseverare. Denique tantorum laborum, sudorum, dolorum, tanti Sanguinis, paucorum tantum hominum (eorum qui sine passionis fructu pereunt)

comparatione) salutem, mercedem, & præmium recipere.

Quis non obstupescat, voluntatem Dei hæc imperantem, Christum hæc exequentem intuens? O sane magnum, aliquid hæc Voluntas est, quæ tantum potest, quæ tanti apud Christum est, cui se tantum Homo-Deus submittit: Submittit autem ad exemplum meum vel maximè, ut ex ipso discam, Voluntatem Dei nosse, amare, æstimare, exequi, inhærere illi, vivere illi, illi eviscerari, illi pati, illi perire, illi immori. O Jesu Magister mi, fac me prout melius nosti, mancipium, jumentum sanctissimæ hujus Dei voluntatis. Tibi verò ô Adoranda Dei voluntas gratulor talem servum, qualis erat Christus, sed in simul rogo, ut quæ tantum in Christum potuisti, & fecisti, possis & in me, facias & in me. Siquidem non minus ego, & sum, & esse teneor, & esse pro meâ pusillitate cupio subditus subiectus, mancipatus, divinissimæ, suavissimæque tuæ potestati, ac dominationi, quàm fuit Christus. Quidni igitur me captivas voluntas sancta? nunquid aliud vis à me, quàm ut servus tuus fieri velim? En volo: facito. O quàm felix ero tibi serviens!

123.

CONSIDERA IV. Quid sit, & qualis Voluntas Dei quoad nos?

I. Dei voluntas est nobis principium essendi. Essentiam enim & naturam, quam habet quæque creatura, habet ex Dei voluntate. Quod vel ex eo patet: Quia idè creaturæ non sunt, nec existunt in rerum naturâ, quia à Deo conditæ non sunt, non sunt autem conditæ, quia condi illas

124.

V.P. Druz. Op. II.

H

volun.

112
xi
: usca
: I
V

voluntas non fuit. Voluntas ergo Dei est omnium nostrum, hoc est omnium Creaturarum Mater, quæ nos in Ideis Sapientiæ, artiumque divinarum regulis, ac in Omnipotentiâ Divinâ tanquam semine latentes, in utero suo prima concepit, eduxit, existere, aliquidque esse ex nihilo fecit. Voluntas quoque divina, est veluti alveus quidam, & meatus multiplex, Oceanum illud Essentiæ divinæ multipliciter pro cuiusque nostrum naturæ & essentiæ existentiâ derivans.

125.

Hinc Colligam Voluntatem hanc Dei esse mihi Matris loco habendam, pietateque Matris debitâ honorandam. Colligam etiam curandum mihi esse, ne unquam hunc essentiæ, influentiarum donorum divinorum meatum & alveum in me obstruam, aut incidam, sed curabo potius quantum ex me, quàm maximum huic meatui receptum apud me facere, ut quàm copiosissime per illum ad me bona Dei deriventur: quin etiam studebo ipse huic meatui vias facilitare ad animam meam, novis ut quotidie cursibus & influxibus gratiarum cœlestium me locupletet.

126.

II. Dei voluntas est Regina nostra, & Domina. Gubernat enim nos quos creavit, providet iis, quos produxit, conservat eos, quos fecit. Obiit ergo partes nutricum, parentum, magistratum, magistrorum, pædagogorum. Hinc tota series providentiæ ejus circa nos naturalis & supernaturalis, ad eò lactea delicata, mirabilis, efficax, sollicita, ut sic curet, unum quemlibet solum ac si curet, de aliis nihil cogitet: passer finitudo ejus non cadit in terram; capillos numeravit nostros, vestigia nostra considerat: fœnum agri tam eleganter vestit. unò verbo, tantum cura

est omni
arum Me
que divi
vinã ca
ima con
ex nihilo
luti alve
eanum
cujusque
erivans.
Dei est
que Mar
urandum
nfluentia
am in me
us quan
atui rece
ffime pe
in etiam
e ad an
us & in
pletet.
& Domi
providet
uos fecit
n, magi
n. Hinc
naturalis
, mirabi
nemlibet
asser sine
os nume
t: fœrum
tum cura
um

uni muscæ impendit, & industriæ suæ dat, quan-
tùm totus mundus, cum totâ suâ sapientiâ dare
illi non posset. Unus homo, si divinæ circa se
Voluntatis providentiam consideraret, vita illi
sua non sufficeret: sed oculi nobis non sunt ad ista
qui ad vana alia oculatissimi sumus. Hoc unum
punctum satis esse mihi deberet ad amandam Dei
voluntatem, omnique curâ semper exequen-
dam.

III. Dei voluntas centrum est, ad quod o-
mnia, & à quo omnia percurrunt. Velit nolit
homo Voluntati Dei subest, & eam facit; est
enim illa adeò potens & efficax, ut vel in hoc
ipso quòd eam homo non faciat, faciat illam; si-
quidem non est sine Dei voluntate, quòd quis
non faciat Dei voluntatem: non enim homo pos-
set illam non facere, si illa nollet se non fieri. Vult
ergo non fieri, quod vult fieri? ita omninò. quod
enim vult fieri per beneplacitum, vult idem non
fieri per permissionem: hoc est, vult fieri; sed
permittit non fieri; permittit autem, quia vult
permittere, suamque libertatem creaturæ con-
servare. Generosa nimirum est Dei voluntas:
serviri sibi, & servari se vult à Volentibus, ne-
minem cogit. Si vis, servi mihi; ego volo ut ser-
vias, tibi liberum esse volo ut servias, liber es, fac
quod placet. Servis mihi? facis quod volo. non
vis servire? permitto: sed tamen & sic facis quod
volo; facis nimirum id, quòd ego permittere vo-
lo. at illo discrimine, quòd serviens mihi, volun-
tatis, quam facis, habeas præmium; non servi-
ens mihi, Voluntatis quàm permittentem facis,
habeas pœnam. Sic ergo homo peccans currit
à Deo placato, ad Deum iratum: dum non vult

112
xi
v. usque
: I
V

facere voluntatem coronaturam, facit punituram. Et sic ad Dei voluntatem omnia redeunt, omnia currunt, ut ad centrum, sive rectâ lineâ, sive obliquâ tendant, ad centrum tendunt. Hinc colligam consultius esse voluntatem Dei facere coronaturam, quàm punituram.

128.

IV. Dei voluntas est nobis regula operandi & lex vivendi. Voluit nos sibi attendere, se nosse, secundum se in omnibus corpusve animatum attinentibus regi. Unde omnium omninò nostrarum operationum præscripsit nobis formam præscripsit autem, vel per seipsam immediatè, vel per naturam impressam, qualis est in bestiis præscriptio) vel per rationis lumen, vel per potestates, vel per consuetudinem. Præscripsit quomodo cum Deo, cum superiore, cum pare, inferiore, viveremus; quid, quo ordine deberemus Deo, nobis, aliis, & ne multa loquar, non est actio, non est officii hominis ulla pars, cui legem non dederit Deus, juxta quam fiat. Facit nobiscum, ut pædagogus, rudem adhuc formans puerum, cui omnium agendorum, non agendorum normam dat. quæ se cum parentibus & majoribus quæ cum paribus, inferioribus, quæ domi, quæ foris gerat. pedem sine se domo efferre, a præceptis discedere non sinit; si discedat, corrigit, format aspectum, labia, manuum, digitorum etiam motus, ita agit nobiscum Dei voluntas, non discoli sumus, ac protervi. Statuam hujus magistri præcepta nosse, iisque regi, curabo discipulus non esse puer: si quid in me tale deprehendam, reprehendam, & puniam, & corrigam.

129.

V. Dei voluntas aliter nobiscum, aliter cum Irrationalibus agit. Cum illis agit, ut cum man-

cipiis

eipii, nobiscum, ut cum ingenuis. alias creatu-
 ras juxta suam regulam dirigit, ipsis regulam non
 attendentibus: unde aguntur, patiuntur, juxta
 regulam quam agunt; sunt ut instrumenta artifi-
 cum, mallei, limæ, penicilli, quibus artifex uti-
 tur in opere, sed ipsa usum sui esse nesciunt. O-
 ritur Sol, lucet, occidit: quare? non scit. rota-
 tur assiduo cœlum, quorsum? non scit. nidifi-
 cat avis, quorsum? non scit. aguntur in finem,
 sed quem, ipsæ hæ res nesciunt; in illum quem in-
 tendit Deus. Alia hominum ratio: Sumus in
 manu voluntatis divinæ, ut discipulus apud Ma-
 gistrum, cujus manum hic tenet, & ductat in
 opere, sed simul artem docet, & jubet spectare:
 non solum agit Magister, sed cum discipulo agit:
 docerque, ut sciat quid & quomodo agat. Ita-
 que voluntas Dei hominem existere vult, sed si-
 mul vult ab eo sciri, cur existat; vult illum vive-
 re, sed vult scire quare, & quomodo vivat; vult
 agere, sed vult scire quare & quomodo agat: hinc
 illi regulam ostendit existendi, vivendi, agendi,
 loquendi, cogitandi, orandi, laborandi, omnia
 operandi, non operandique, juxta quam omnia
 perficiat. Quæ hæc regula? modo dixi. Vo-
 luntas ipsa, quomodo ostendit illam? Inspirando,
 in scripturis revelando, per rationem dictando &c.
 Sicut ergo discipulus non errat Magistri ductum,
 & artis præscripta servando, sic homo Dei volun-
 tatem in omnibus attendendo. Age ut te Deus
 agere vult, omnia Sancta sunt. Et hæc esse uni-
 ca cura hominum deberet: sed proh dolor! non est,
 Vivimus & agimus vel casu, vel ex nostro, vel
 ex hominum arbitrio, non è Dei.

Ex his discam, quæ fit hominum felicitas ha- bere

H 3

130.

117
 xi
 v. usca
 : I
 V

bere hunc Doctorem! quæ felicitas eundem sequi.

2. Discam, quæ debetur gratitudo divinæ voluntati, quæ me in omnibus etiam vilissimis actibus meis dirigit per seipsam.

3. Discam, Amorem honesti, & ordinis, & regularum. Voluntas Dei tam ordinem amat, ut se totam occupet in ordine inducendo, perturbatione vero ordinis excludendâ. nullam actionem relinquit sine regula.

Hinc 4. discam, omnem regulam quamcumque non metiri ex objecto, de quo est, sed ex auctore, à quo est. Regula illa, quam despicio, Dei voluntas est, & hoc audeo?

5. Discam, summam esse felicitatem regi voluntate Dei, & ipso Deo: summam miseriam esse, recedere à voluntate Dei, quia est recedere à Deo; summam esse stultitiam, eâ uti nolle; quia hoc est Deo uti nolle. Atque id tam in parvis, quàm in magnis rebus, quia eadem est in omnibus Dei voluntas, esto non eadem quæ vult; non est autem injuria objecto & rei volitæ, sed ipsi volenti, & voluntati; quod diligenter notandum est parvarum legum contemptoribus, in Religione, in Republicâ, in Conscientiâ.

CONSIDERA. V. *Quid exigat à nobis Voluntas DEI?*

131.

Primo. Exigit à nobis voluntas Dei cognitionem, ut scilicet eam perfectè sciamus, quantum ad officium, statum, ætatem, occupationes nostras attinet. Hoc enim sublatô, frustra sunt reliqua. Hinc fons perditionis humanæ, Ignoratio voluntatis divinæ: ad eam tollendam ipse

Deus
sua e
quid
tum
crebr
meant
aliosc
Sa
rem &
cujus
Causa
Dign
Jesu
rerum
hujus
nobis
essenc
trum
Neces
mur
Ti
tium
prodi
quod
trudit
hoc r
ut sci
sua v
tolle
prom
Nihil
pram
vult c
Et q
Deus

Deus homo factus est, & Magister voluntatis suæ esse voluit, docuitque quid credi Deus, quid fieri vellet à nobis; docuit non verbo tantum, sed etiam exemplo. Ex hoc concludam crebro regulas officii mei, status, occupationum mearum relegere, expendereque me debere, aliosque ad id inducere.

Secundo. Exigit voluntas Dei à nobis Amorem & Estimationem sui super omnia, quæcunq; , cujus exemplar habemus in Deo & Christo. Causæ amoris hujus patent ex prædictis satis. 1. Dignitas hujus voluntatis. 2. Exempla DEI, Jesu Christi, Sanctorum, beatorum in cælo, rerum inanimatarum. 3. Utilitates sive effectus hujus voluntatis, quos in Deo, in Christo, quos nobis & in nobis facit: ut quod illa principium essendi nobis est Mater, Regina, Regula, centrum, omnium perfectionum compendium. 4. Necessitas: volentes enim nolentes illi obsequimur, ut supra dixi. Conf. 4. n. 3.

Tertio. Exigit à nobis voluntas Dei exercitium & usum sui. Ad hoc enim est: ad hoc se prodit: non enim gratis vult, sed ideo, ut sit quod vult. Ad hoc se manifestat & plane obtrudit infinitis viis & modis, ut exerceatur. Ad hoc minatur ingentes miseras neglectoribus sui, ut scilicet non negligatur. Nihil punit Deus, nisi suæ voluntatis contemptum & quantum punit? tolle hunc, infernus non erit. Ad hoc præmia promittit, sibi obsequentibus, ut sibi serviatur. Nihil coronat, nisi sui executionem; quibus præmiis? tantis, quantis ipsa vult, tantis autem vult quantis potest: ipsius enim velle est posse. Et quis Tibi non serviet voluntas sancta! Voluntas

132.

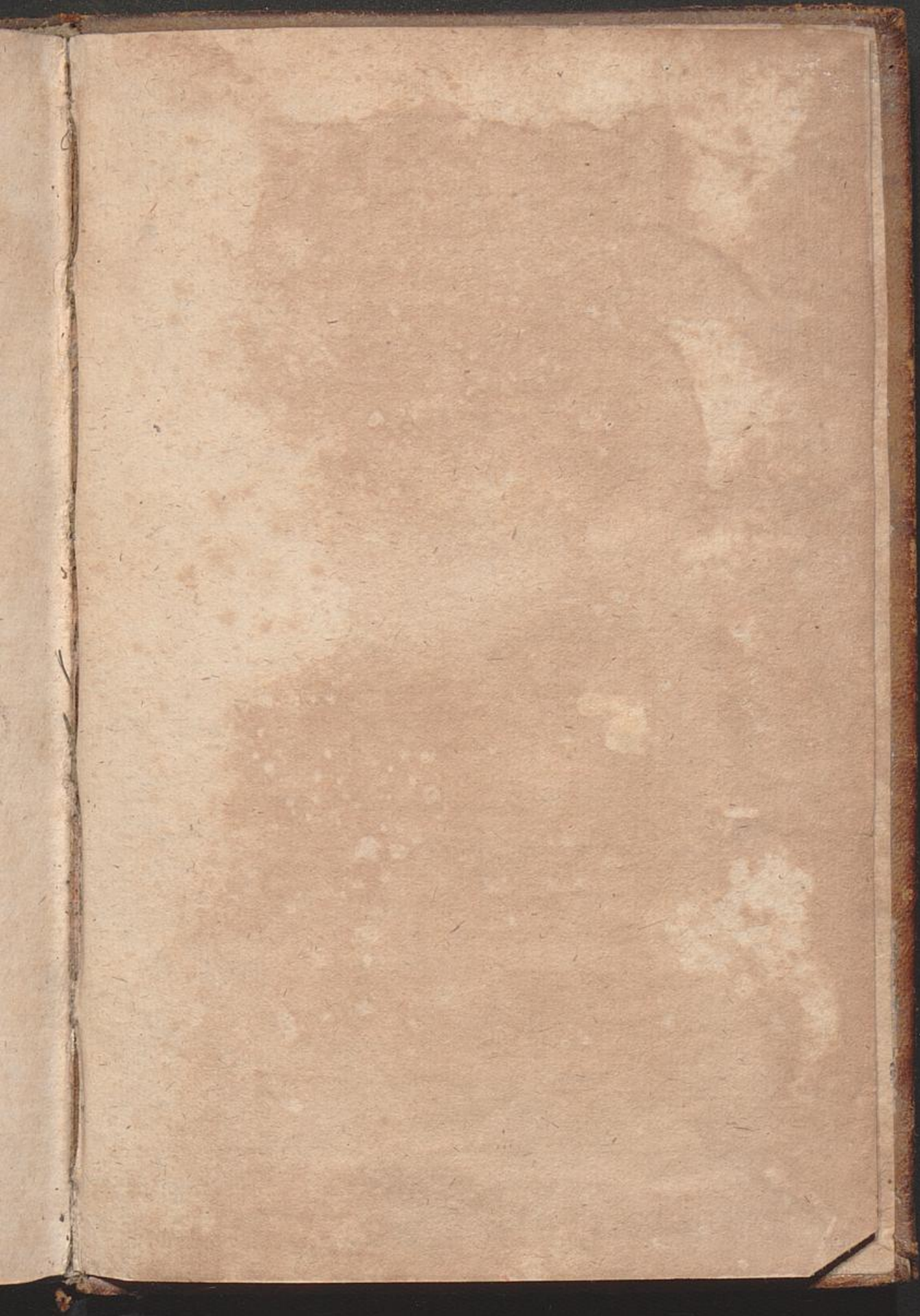
133.

112
xi
usca
: I
V

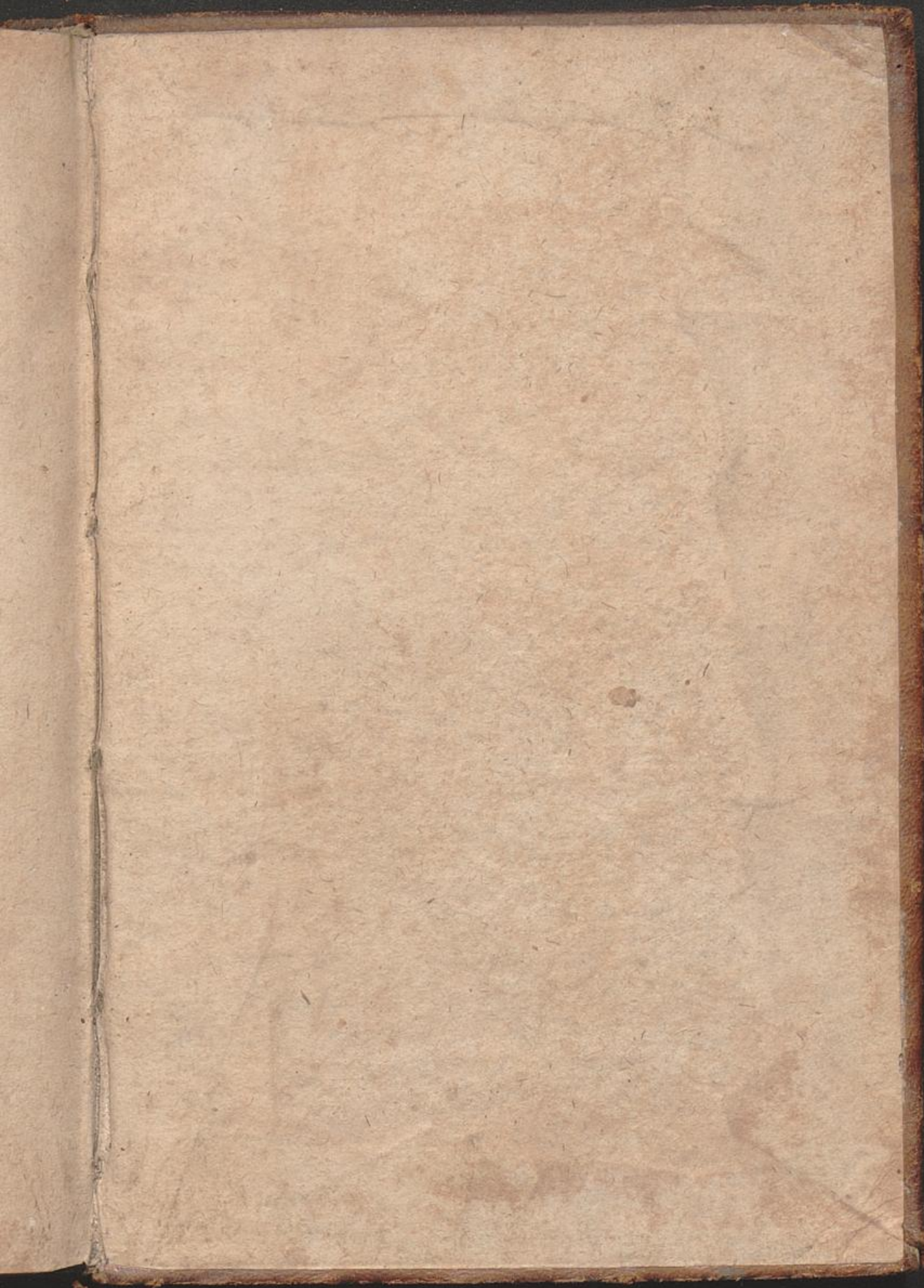
luntas magna! O me millies contingat mori prius, quam Tibi in puncto, & apice non conformari!

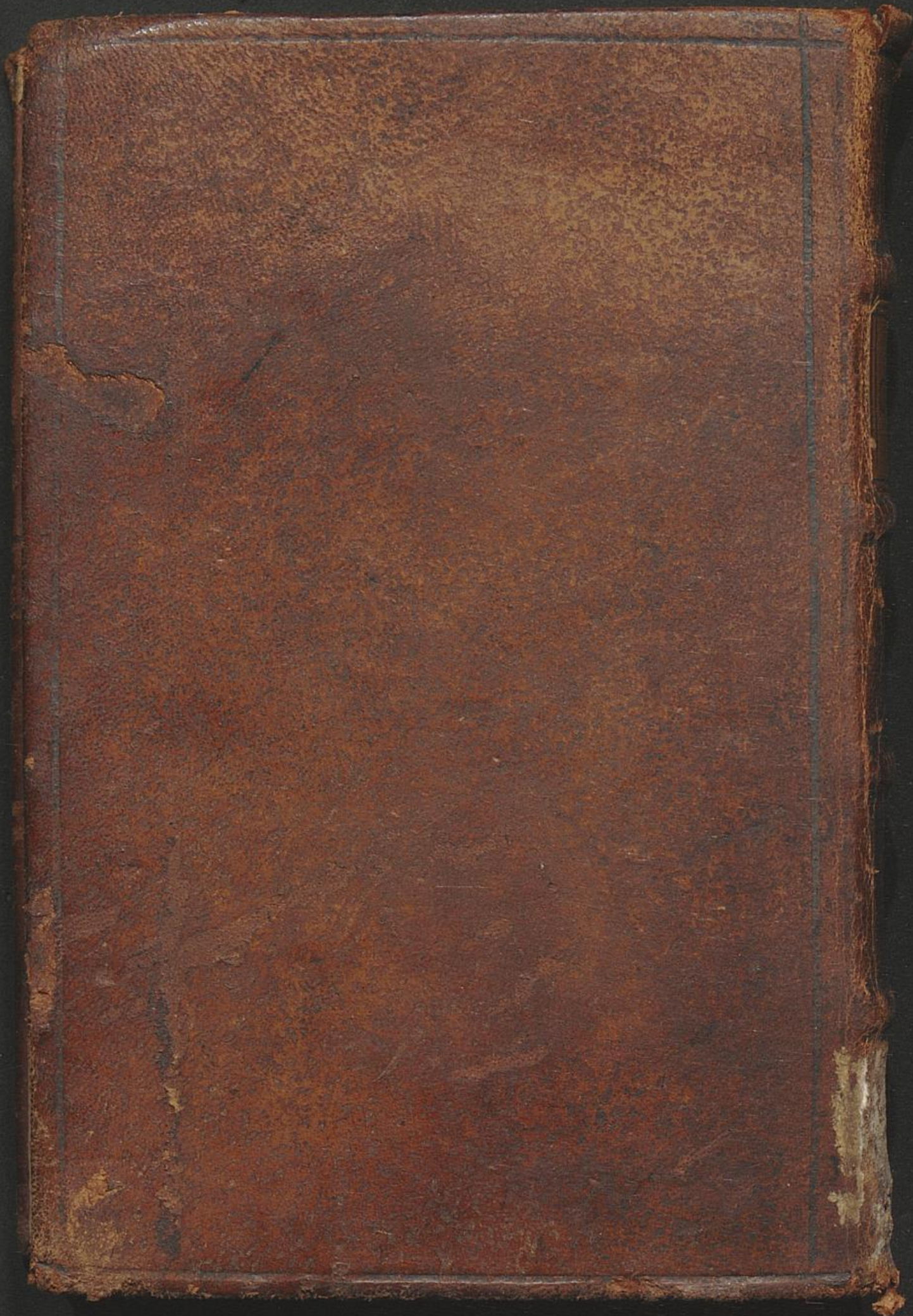
Reliquas Considerationes, nihil attinet me repetere, ne actum agam, dictumque dicam, vide supra Cap. 13. Cap. 8. & sup. Cap. 13. Cap. 14.

G. Dur
Sicut
opere dicit
tom. I
N. V
56

V. P.
C. DRUZERIC
TOM. I.

Th

2573

G. Dru

Siexi

oper: asch.

Tom: I

N: V

56